

Upravištvu, Ljubljana, Knafljeva
ulica 6 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čísl. 78.180,
Vien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11, telefon št. 2440,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Mala antanta v Sinaji

Letošnji sestanek zunanjih ministrov Male antante, ki se bo začel jutri v Rumuniji, v mednarodnih političnih krogih vsaj za enkrat ne vzbuja pozornosti, kakor so jo ti sestanki običajno vzbujali. Neprijetnosti naše zveze so se očitno naveličali prorokovati ne razpad, prijatelji pa z zadovoljstvom ugotavljajo, da je sporazum naših treh držav trden in da nobena izmed treh zaveznic kljub neprestanim spetkarskim prizadevanjem ne kaže niti najmanjše volje, da bi zapustila zvezo, ki se je v teku svojega obstoja že tolikokrat pokazala za prepotrebno in koristno. Bila je srečna misel, določiti v statutu Male antante redne sestanke po večkrat na leto, kajti današnja razgibanost mednarodne politike zahteva naglih ukrepov in hitre odločitve glede stališča k posameznim dogodkom, kar bi skoro ne bilo mogoče, ako bi se morale naše tri države za vsak sestanek šele sproti pogajati in dogovarjati. Avtomatični sestanki tudi že v naprej odbijejo ost vsaki spletki, ker lahko zastopniki zunanje politike treh držav vsak sličen poskus v osebnem stiku in razgovoru zatrože v kali. Tudi je razmah od sestanka do sestanka prekratka doba, da bi se dala razpresti kak obsežnejša sovražna akcija, ki bi povzročila globlje nesporazume in znatnejše ohlajenje odkritega prijateljstva.

Sestanke v Sinaji so zasenčili pred vsehobčo pozornostjo tudi razburilni dogodki na Daljnem vzhodu, ki vežejo napeto zanimanje mednarodne javnosti daleč proč od evropskega političnega torišča. Tudi ta okolnost je velikega pomena za uspešno delo, kajti po znanem izreku je najboljša diplomacija ona, o kateri se najmanj govori in piše. Sinajska ministrska posvetovanja so posvečena predvsem zavzetju stališča napram pereči ideološki krizi, ki je zajela Evropo. Prezident ČSR dr. Beneš je v svojem nedavnem govoru v Olo-mucu omenjal to evropsko krizo, ki gre za tem, da bi omikani svet razdelila v dva tabora: v fašiste in komuniste. Tendence take svetovne nazorne razdelitve se že dalj časa kažejo osobito na naši celine, a so ravno v državah Male antante našle močno zapreko. Zaradi tega se tudi vsipajo očitki o priklonu k temu ali onemu taboru na račun ene ali druge članice Male antante. Vidno je, da se nosilci dveh ekstremov ne zadovoljujejo s tem, da se sami ravna po načelih, ki so v njihovih očeh najboljša, marveč se trudijo na vso moč, da bi oblast in področje svoje ideologije razširili preko svojih mej in tudi svoje sosedje povlekli v vrtnice borbe. Vsak izmed ekstremov vidi v svojem razširjenju nekako aprobacijo svojega nauka, pravico do njegovega obstoja in varnost za svojo doktrino.

V zadnjem času smo bili prič, kako so se na našo zavezniško Češkoslovaško načrtoma vsipale neosnovane obdolžitve, da je postala prva trdnjava komunizma v Srednji Evropi in da v Pragi ničesar ne ukrenejo, preden ne dobe navodila iz Moskve. Ta sistematična kampanja proti našemu zavezniku je šla celo tako daleč, da so Portugalci na temelju neraziskane obdolžitve prekinili diplomatske odnose s Češko-slovaško. V zvezi s tem so bili še vse jačji napadi, ki pa se jih je Češkoslovaška ubranila tako vro, da jo je francoski tisk stavil za primer, kako lahko tudi majhna država učinkovito pouči velesilo o zahtevah mednarodnega takta in sosedskih dostojnosti.

Proces delitve na dve ekstremni ideologiji je v ostalem že močno napredoval in hitrejšem tem jačje pritiska na opredelitev v svojem pravcu, čim bolj popuščajo drugi ekstrem na svojih prvotnih zahtevah ter kaže voljo za postopni povratek na solidni tir demokracije. Napad, ki ga je prestala Češkoslovaška, se v danih prilikah lahko ponovi ali pa naperi proti kateri drugi izmed držav Male antante. Zato se bo sinajski sestanek nedvomno bavil s tem, da ponovno precizira stališče vseh treh držav nasproti tej ideološki krizi in določi smernice za enoten postopek. V tem pogledu je stališče Male antante znano že iz l. 1936, ko je konferenca v Bratislavi odločno izjavila, da se Mala antanta ne bo mešala v svetovnonazorne spore in da bo kot enota složno odbila vsak poskus, ki bi hotel njo kot celoto ali posamezne njene članice vneči izključno v voz tega ali onega tabora. Mala antanta se bo tudi v bodoče držala svoje nevtralne linije nasproti tujim ideinim pokretom, ker vidi samo v objektivnem presojanju položaja možnost ocvanja miru in ravnotežja v Evropi.

V Sinaji se bodo odgovorni voditelji zunanje politike držav Male antante ponovno odrekli vsakemu posejdanju tujih političnih načel na ozemlju suverenih zavezniških narodov in odločno izjavili svojo trdno voljo, da ne bodo služili za pripravo kakršnimkoli drugim ideologijam, kakor samo ideologiji miru in ravnopravnosti med narodi. Mala antanta kot močna in moralno neobremenjena zveza treh držav je go-

ANGLEŠKI KORAK V TOKIJU

Angleška vlada je izročila včeraj japonski vladi ostro protestno noto zaradi napada na angleškega poslanika

London, 28. avgusta. p. Danes dopoldne je angleški veleposlanik v Tokiju izročil zunanjemu ministru Hiroti protestno noto angleške vlade zaradi napada na angleškega poslanika na Kitajskem. Zunanji minister Eden je včeraj popoldne sestavil besedilo te note in ga telefonično sporočil predsedniku vlade Chamberlainu, ki se mudi na Škotskem. Ker se je Chamberlain strinjal z vsebino protesta, je bila nota še snoči vsebno zbrano sporočena angleškemu poslanstvu v Tokiju. Vsebinska nota za enkrat podrobno še ni bila objavljena, današnji angleški listi pa poudarjajo, da je sestavljena v zelo ostrem tonu in da ne dopušča nobenega dvoma, da smatrajo angleški državniki ta incident za skrajno resen.

Kakor se zatrjuje, zahteva Anglija: 1. Opravičilo japonske vlade. 2. Kaznovanje japonskih letalcev, ki so napad izvršili. 3. Primerno odškodnino angleškemu poslaniku v Nankingu.

Ze sedaj se trdi, da Japonci druge angleške zahteve ne bodo mogli izpolniti. Letalci niso mogli dognati, komu pripada avtomobil, ki so ga opazili na strateški cesti. Po navodilih svojih poveljnikov so morali napasti sleherni avto, ki bi se pojavil na tej cesti.

V Londonu je napravilo zelo slab vtis prizadevanje japonskih diplomatskih zastopnikov v Sanghaju in Londonu, ki so skušali še včeraj zvrniti vso krivdo na maskirana kitajska letala.

»Daily Express« objavlja, kakor zatrjuje, iz zanesljivega vira, naslednje podrobnosti o not: Angleška vlada poudarja, da verjame trditvi Japoncev, da japonski letalci niso vedeli, da se v avtomobilu nahaja angleški veleposlanik, nikakor pa ni mogoče sprejeti izgovora, da so bili letalci mnenja, da se je v avtomobilu nahajal kitajski maršal Čangkašjek. Japonci tudi maršala Čangkašja ne bi smeli napasti, ker med Japonko in Kitajsko še ni formalnega vojne-ga stanja. Zato predstavlja incident hud prestopak proti mednarodnemu pravu. Angleška vlada zahteva popolno zadoščenje od Japonske. Nota naglašja, da smatra Anglija ta incident za zelo resen in da pričakuje od japonske vlade, da se bo znala varovati vseh nadaljnjih takih incidentov, katerih posledic ni mogoče še ob pravem času pravil-

no oceniti in preprečiti. V bodoče bi morala japonska vlada za sleherni tak incident prevzeti popolno odgovornost.

Zdravstveno stanje angleškega poslanika

Po zadnjih poročilih se je zdravje ranjenega angleškega veleposlanika toliko popravilo, da ni resne nevarnosti za njegovo življenje. Tudi drugo noč je prebil mirno. Zdravnik je izjavil, da bo moral veleposlanik ostati v bolnišnici 6 do 7 tednov. Njegova žena je snoči prišla v Sanghaj. V bolnišnico, kjer leži ranjeni veleposlanik, prihaja vsak dan mnogo brzojavk in pisem. Med drugimi sta brzojavno izrazila svoje sožalje tudi Kralj Jurij in maršal Čangkašjek.

Chamberlain pri kralju

London, 28. avgusta. p. Ministrski predsednik Neville Chamberlain se je spet vrnil na Škotsko. Včeraj je bil na gradu Balmorale v avdienci pri kralju Juriju, ki je takoj nato sklical svoj zasebni svet. Seja tega sveta, ki sta ji prisostvovala tudi angleški poslanik v Rimu sir Eric Drummond in kraljev osebni tajnik Harding, se je pričela ob 20.30 in je trajala skoraj dve uri. Na njej so razpravljali o razvoju dogodkov na Daljnem vzhodu.

Vedno isti izgovori

Tokio, 28. avgusta. AA. Japonski listi obžalujejo soglasno incident, čegar žrtev je bil britanski poslanik, pri tem pa poudarjajo, da je poslanik neoprežno ravnal, ker se je vozil po nevarnem ozemlju brez prejšnjega obvestila japonskih oblasti. »Ašahi« piše, da japonski letalci niso krivi in da niso imeli slabih namenov, če so prezrli na avtomobilu britanskega zastavo. Gre le za zmoto, ker so tudi Kitajci pogosto rabili tuje zastave, da se zavarujejo pred japonskimi napadi. Po takšnih okoliščinah ne more iti za kršitev diplomatske nedotakljivosti. »Mijaho« pravi, da je poslanika zadel slučajen strel, kar je obžalovati, toda prav tako je obžalovati, ker se je britanski poslanik vozil po nevarnem ozemlju, ne da bi bil prej sporočil japonskim oblastvom. Upano, da se bo incident prijateljsko uredil.

Herojski odpor Kitajcev

Japonci kljub silni tehnični premoči v Sanghaju še vedno niso izvojevali važnejših uspehov

London, 28. avgusta. o. Kljub vsemu prizadevanju poročevalcev mednarodnega tiska, ki se mudi v Sanghaju in Peking, še ni bilo mogoče dognati, kakšno je pravo stanje na severnih frontah, ker se širijo vedno bolj protislovne vesti tako iz japonskih kakor tudi iz kitajskih virov. Vse kaže, da je Kitajcem v nekaterih odsekih severne fronte uspelo očuvati svoje postojanke in prekrizati Japoncem vse njihove dosedanje načrte. Zatrjujejo, da velja to zlasti za nan-kovski prelaz. Japonci pravijo, da je ta prelaz že definitivno v njihovi posesti, Kitajci pa trdijo, da Japonci prelaza še vedno niso dosegli. Japonske informacije priznavajo, da so si morale japonske čete priboriti sleherni ped zemlje okrog tega prelaza. Drugod so se Kitajci umaknili le zato, da bi Japoncem zvalili v neugoden položaj. Splošno se lahko reče, da se Kitajci umikajo tam, kjer so v akciji japonske vojske lažje, ker so jim ladijski topovi doslej prizadeli izredno velike izgube. To velja zlasti za Sanghajsko fronto, kjer se je borba že prenesla v severne okraje mesta, kjer izstrelki iz japonskih ladijskih topov ne dosegaajo več svojih ciljev.

Postopno umikanje iz Sanghaja

Sanghaj, 28. avgusta. o. Borba se vedno bolj oddaljuje od mestnega središča, vendar pa Japonci niti v Kjangvanu niti v Honkevu še niso gospodarji položaja. Kitajci so se umaknili v severne predele, tako da so severni deli mednarodne koncesije že docela izven področja borbe. Nad koncesijo se že tri dni ni pojavilo nobeno kitajsko ali japonsko vojaško letalo. Zato polagoma zopet odpirajo trgovine in je na ulicah vedno več ljudi. Tudi v luki je bilo postalo bolj živahno. Včeraj in danes je priplulo v luko mednarodne koncesije že več ladij, ki so prej čakale na Jangcegu jangu.

Med tem se nadaljuje izkrcavanje japonskih čet. Japonci si prizadevajo, da bi Kitajce docela izrinili iz Sanghaja in da bi se polastili tudi železniških prog in postajališč okrog mesta, doslej jim pa ti načrti niso uspeli, razen na progi Sanghaj—Vusung, ki pa za Kitajce nima nobenega strateškega pomena. Zato kitajska vojska s tem večjo odločnostjo brani severno postajo in v svo progo v smeri proti Sanghaju, odkoder prihajajo vedno nova ojačenja. Tudi južna proga, ki vodi proti Hangčovu, je še trdno v njihovi posesti.

V poslednjih dveh dneh so poslali pred Sanghaj nove oddelke elitnega kitajskega vojaštva, ki je bilo zadnje tedne na manevrih v notranjostih dežele. Te čete so izredno dobro opremljene z najmodernejšimi potrebščinami. Razen tega je bil po informacijah agencije United Press imenovan znani kitajski strateg general Paj-

tovo poklicana in upravičena, da zavrne te vrste prizadevanja in zakliče njih akterjem: Opustite vse brezplodne nade!

čungshi za vrhovnega poveljnika kitajske vojske pred Sanghajem, ki mu je sedaj podrejenih okrog 200.000 vojakov. Kakor kaže, namerava general Pajčungsi odrediti strateški umik iz Sanghaja in razvrstiti svojo vojsko na novih, strateško izredno ugodnih postojankah, v oddaljenosti kakih 70 km okrog Sanghaja.

Japonski poraz pri Lotienu

Sanghaj, 28. avgusta. o. Po kitajskih trditvah se je središče borb za Sanghaj danes preneslo v Lotien, kjer so Japonci doživeli hud poraz. Umik Kitajcev s sanghajskega področja se je polagoma že pričel. Po nekkih vesteh je general Šajčungshi zbral ob tajhnskem jezeru veliko vojsko, ki šteje 300.000 mož in ki jo bo porabil za ojačenje sanghajske fronte, pozneje pa za morebitno obrambo Nankinga.

Opoldne se je zvedelo, da so Japonci skušali vdreti v poslopje ruskega konzulata, češ, da morajo najti moža, ki je poneli dajal znake kitajskim letalom. Mednarodna policija pa jim je dostop v konzulat preprečevala, ker konzula v poslopu ni bilo. Splošno se potrjuje vesti, da so japonske trditve o signalih iz ruskega konzulata izmišljene.

Danes sta japonski admiral Kijosa Hasešava in japonski poslanik Kavago, ki se mudi v Sanghaju, obvestila zastopnike tiska, da japonska vojska namerava nasilno nastopiti proti mednarodnim tovarnim in potniškim ladjam, čeprav bi bile na njih vojne potrebščine za Kitajce.

Priprave za vpad v Zunanjo Mongolijo

Pariz, 28. avgusta. p. V japonskem generalnem štabu so pripravili načrte, po katerih naj bi posebne japonske čete s pomočjo Mandžurcev na več krajih vdrele v Zunanjo Mongolijo ter zavzele strateško važne točke ob glavnih prometnih žilah, da bi lahko od vsega početka preprečile Rusom in Mongolom sieherno njihovo vojaško akcijo proti Japoncem.

Iz Moskve poročajo o velikih vajah rdečih vojske, na Daljnem vzhodu in v Ukrajini. Tukajšnji diplomatski krogi smatrajo, da hočejo moskovski militaristi za sedaj le demonstrirati proti Nemčiji in proti Japoncem in da se zato te vojne vaje ne morejo smatrati še za priprave za morebitni dejanski obračun z enim ali drugim njihovim nasprotnikom. Japoncem se za sedaj ni treba bati oboroženega spopada z Rusijo, Rusi očitno čakajo, da se bodo Japonci docela zarinili v Kitajsko, tako da bodo od vseh strani obdani od skritih sovražnikov. Šele tedaj bi nastopila zanje prava prilika za obračun z japonskimi imperialisti.

Blokada Kitajske opuščena

Washington, 28. avgusta. o. Japonska je v zavezi blokade kapitulirala. Čim so Japonci proglasili blokado kitajske obale,

so v Tokiju energično protestirali diplomatski zastopniki Francije, Anglije in Zedinjenih držav. Amerika je zagrozila z represalijami, češ, da bodo njene vojne ladje pričele napadati japonske tovarne parnike, čim bi bila v kitajskih vodah ali kje drugje ustavljena le ena ameriška tovarna ladja. Tej grožnji sta se pridružila tudi Anglija in Francija. V Tokiju so zatrjevali, da bodo japonske vojne ladje na prijateljski način ustavljale mednarodne parnike, kakor se je to zgodilo v primeru nemškega parnika »Gneisenau«, veleisle pa niso pristale niti na ta pogoj, nego so vztrajale pri svoji zahtevi, da ostane promet s kitajskimi lukami za njihove ladje popolnoma svoboden. Zato je japonska vlada docela opustila svoj prvotni načrt o blokadi in je davi glasilo zunanjega ministrstva objavilo, da bodo japonske vojne ladje v kitajskih vodah ustavljale le sumljive kitajske tovarne parnike in vojne ladje. Drugi parniki pa bodo lahko nemoteno pluli v kitajske luke in iz njih.

Ustavljen angleški parnik

Sanghaj, 28. avgusta. w. Prvič po uvedbi nadzorstva nad kitajsko obalo so japonske vojne ladje ustavile danes pred Vusungom angleški parnik »Shenking«. Vrhovni poveljnik angleškega brodograja na Kitajskem admiral Little je protestiral pri Japoncih ter zahteval tozadevno izjavo.

Nemška nacionalna cerkev

V Nürnbergu bo baje proglašena ustanovitev nove nemške cerkve, v kateri bodo združeni pristaši vseh novih verskih struj

London, 28. avgusta. o. Po informacijah angleškega tiska bodo na narodno-socialističnem kongresu v Nürnbergu proglasili Hitler, Góbel, Rosenberg in Kerrl nemško nacionalno cerkev, v kateri se bodo združili pristaši vseh novih verskih struj v Nemčiji, med njimi tudi pristaši takozvanega paganskega kulta. Novo gibanje bodo širili pod geslom: »En narod, ena vera. Manifest o ustanovitvi nemške nacionalne cerkve je že pripravljen in ga bo Hitler v svojem govoru v Nürnbergu podrobno raztolmačil. Nemška nacionalna cerkev bo sponela na naslednjih dveh načelih: 1. Priznanje tradicionalne osebnosti Kristusa. 2. Odklonitev židovskih osnov nove zaveze.

»News Chronicle« objavlja tudi glavno vsebino tega manifesta, ki pravi po njegovih informacijah med drugim: Dosedanja delitev naroda v razne verske izpovedi in struje predstavlja žalitev

Boga, ker je njegova volja, da je nemški narod enoten. Kristus je temelj nemške nacionalne vere, toda ne kot potomec in zastopnik židovstva, nego kot največji nasprotnik vseh židov. Iz nove cerkve bodo izločeni vsi sledovi tujega duha. Nemško krščanstvo mora postati religija vseh Nemcev.

Kongres inozemskih Nemcev

Berlin, 28. avgusta. AA. Danes so se začele v Stuttgartu razprave petega kongresa Nemcev iz tujine. Slovesna otvoritev kongresa bo jutri. V tukajšnjih političnih krogih zatrjujejo, da se bo kongresa udeležil tudi zunanji minister Neurath in da bo imel pri tej priliki važen govor. Kongres bo trajal teden dni. Zaključen bo 5. septembra z velikim zborovanjem, na katerega bo prišel tudi Hitler.

Iz Santandra v Asturijo

Prodiranje nacionalistov iz Santandra proti Gijonu se nadaljuje brez večjih ovir

Bilbao, 28. avgusta. p. Po vsej santander-ski pokrajini je v teku veliko tiščenje. Povsod zbirajo vojni material, jetnike pa pošiljajo nacionalisti v koncentracijsko taborišče v Sardinero. Brigada »črnihi pšice«, ki prodira ob obali, je doslej Port Loreda in prodira dalje preko Colindrada in Limpiasa v Santono. Iz Torrelaveje prodirajo druge čete v zapadni smeri proti Asturiji.

V zapadnem odseku so nacionalisti dosegli Traceno in zasedli štiri vrhove, en angleški rudnik in Ayuelo, severno od Cabezon de la Sol.

V raznih odsekih so nacionalisti začeli dni zajeli nad 40.000 ujetnikov. Na letališču Albericie so našli 30 letalskih motorjev. Prometne zveze med Bilbao in Santandrom so obnovljene.

Za civilnega guvernerja v Santandru je bil imenovan upokojeni polkovnik civilne garde Bustamente. V mesto pošiljajo z vso naglico velike količine živil, mnogi begunci ki so se zatekli v Santander, pa se že vračajo v svoje vase.

Letalski napad na Gijon

Bayonne, 28. avgusta. AA. Gijon je več-raj doživel strašno letalsko obstreljevanje. Posebno je trpelo pristanišče. V luki so bile zasidrane britanske tovarne ladje, izmed katerih je eno zadela bomba.

Republikanska proti- ofenziva v Aragoniji

Valencia, 28. avgusta. d. Dočim slave v nacionalistični Španiji padeč Santandra, so vladne čete s presenetljivo ofenzivo na aragonski fronti dosegle nove uspehe. Na mnogih mestih so prisilile nacionaliste k naglemu umiku ter so jim prizadele hude izgube. Nadaljnje prodiranje republikancev v gornji dolini Ebra bi spravilo nacionaliste v resno nevarnost. Predor vladnih čet na aragonski fronti predstavlja za Franca resen problem. Odrezanje Saragosse od Teruela bi znatno oviralo operacije nacionalistov na vzhodu Madrida ter bi za dolgo časa onemogočilo popolno obkolitev Madrida. General Pozas, poveljnik republikanskih operacij, je odredil, naj republikanske čete prodirajo na obeh bregovih Ebra. Cilj teh operacij je, presekati zveze med nacionalističnimi postojankami ter ločiti Saragoso od Teruela.

Odločitev bo padla pred Madridom

Pariz, 28. avgusta. v. Tukajšnji politični krogi priznavajo, da pomeni zavzet-

Kitajski pakt z Rusijo o nenapadanju

Tokio, 28. avgusta. w. Dobro poučeni krogi v Sanghaju izjavljajo, da je kitajska vlada pred nekaj dnevi sklenila z Rusijo pakt o nenapadanju. V tej pogodbi se zlasti poudarja, da pogodbeni stranki ne bosta nudili tretji državi pomoči, ki bi napadla ena-ga izmed pogodbenikov.

Diplomatska pogajanja nemogoča

Tokio, 28. avgusta. w. Min. predsednik Konoje je izjavil, da sedanji položaj skoraj onemogoča diplomatska pogajanja z Nankingom. Večji del vodstva japonske vojske vztraja pri tem, da se uniči Kitaj-ska in da se ji onemogoči v bodoče vsaka vojna. Dobro poučeni japonski krogi izjavljajo, da bodo borbe trajale do spom-ladi, morda celo preko poletja, čeprav je japonski generalni štab odločen, da čim prej izvojuje zmago japonskega orožja.

Francoski predlog za posredovanje DN

Pariz, 28. avgusta. w. Francoska vlada, ki je zaradi spora na Daljnem vzhodu v stalnem stiku z vladama v Londonu in Washingtonu, je predlagala, naj bi Društvo narodov, ki se bo na prošnjo kitajske vlade bavilo z njim, podvelo v Tokiju in Nankingu demaršo za spravo. Izražajo upanje, da se bo tudi ameriška vlada odločila za tak korak. Po semkaj prispelih informacijah iz Londona in Washingtona je javno mnenje anglosakših držav zelo usmerjeno proti Japonci in hoče brez-pogojno zahtevati, da se ohrani status quo.

Od 1. — 12. septembra

LJUBLJANSKI VELESEJEM

50% popusta na železnici, parobrodih.

Na odhodni železniški postaji kupite rumeno legitimacijo za din 2.—.

RAZSTAVA SLOV. NOVINARSTVA

Razstava Indija. Materi za otroka. Umetnost. Vrtnarstvo. Ekstotivne ribice. Zoo. Male domače živali. Industrija. Obrt.

Tekmovanje harmonikarjev 12. IX.

KRASNO ZABAVISCE

VEŠKOMETNI VARIJETE

popoldanske predstave nastoj.

Vabimo Vasi!

Ekod zjutraj megla, vendar pa motnje
vreme niso izključene.

Naši kraji in ljudje

Nobelov lavreat Ivan Bunin v Ljubljani

Ljubljana, 28. avgusta. Z dvajsetimi dopoldanskimi brskami je prišel iz Beograda znameniti ruski pisatelj Ivan Bunin, ki je prejel pred nekaj leti najvišje svetovno literarno od-

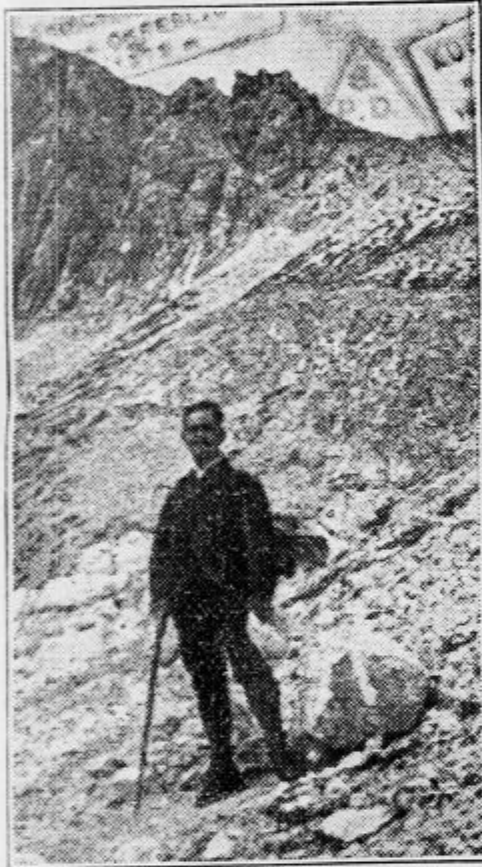
likovanje — Nobelovo nagrado. Odličnega gosta sta pozdravila na postaji predsednik Ruske Matice, univ. prof. dr. E. Spetorski in urednik Borko.

O svojih vtiskih iz Jugoslavije nam je dejal, da so toliko in tako lepi, da potrebuje predvsem nekoliko časovnega odstopa in miru, če jih hoče zbrati v celotne impresije. Vsekakor je s svojim bivanjem v naši državi izredno zadovoljen. Iz Ljubljane se je vrnil danes v Pariz.

Pri 87 letih še vedno hodi na Triglav

Zelo, zelo redki so, ki dosežejo tako čisto starost, kaj se, da bi bili telesno in duševno tako prožni in čisti, da bi gojili v taki starosti še turizmo.

Vztrajni 87letni turist je upokojeni poštni ravnatelj gosp. Josip Vidmar v Ljubljani. Še vsako leto obiskuje naše najvišje vrhove. Tudi letos ni zaostal za prejšnjimi le-

Na Kredarici po vrniti s Triglava

ti. Le slabo vreme ga je tu in tam zadržalo doma, da doseže še ni mogel izvesti vsega svojega letošnjega turističnega načrta. Na glavno vsakoletno turo je le napravil na Triglav...

Iz Ljubljane se je popeljal s železnico do Lece, od tu dalje pa je je mahnil kar po, kakor je že njegova navada. Letos je ubral pot čez Pokljuko in naprej na Triglav do stolpa, kjer si je malo oddahnil in se razgledal naokrog. Potem se je vrnil. Za to turo je porabil le tri dni, kar je zaviden dokaz, da je mlađenisko čil pod noge in še dovolj trdnih pijav, da ga še ne more sapa pri vzpenjanju v hribe.

Obhodil je letos tudi Kamniške planine. Na teh se je zadržal teden dni. Obrat je vse vrhove in pota in si ogledal čudovitosti teh

gora, ki so po njegovih izkušnjah znamenite in nevarnejše od triglavskega pogorja in nekatere težje dostopne od Triglava samega.

Bila je dolejš njegova navada, da je kar sam ubiral pot na gore. Letos pa se je držal družbe, ker mu je tako naneslo.

Poleg pohoda v obisk velikana ga zanese pot sleherni teden na bližnje hribe na Smarنو goro, na Sv. Katarino in drugam. To so

Smrt pod avtom in druge nesreče Včeraj se je spet primerila vrsta usodnih nezdod

Ljubljana, 28. avgusta. V Cerknici je dopoldne prišlo do hude prometne nesreče. Sedemindesetletni hlapec France Bečaj, ki je po rodu iz Logatca in služi na Rakeku, je na cesti padel pod neki vojaški avto in dobil hude poškodbe po vsem telesu. Z glavo, vso razbito, z zlomljeno nogo in polomljenimi rebri so ga takoj pripeljali na kirurški oddelk ljubljanske bolnišnice, toda vse skrbno prazdovanje zdravnikov je ostalo zaman. Po nekaj urah je nesrečni Bečaj poškodbam podlegel.

Popoldne sta se zgodili še dve hudi nesreči. Nekaj minut po 16. uri so bili ljubljanski reševalci poklicani v Šmarje-Sap na Dolenjskem. V travi ob cesti so našli kakih 14 let starega fanta, krvavečega iz ušes in iz ust, nezvestnega. Po legitimaciji so spozna-

li, da je ponesrečenec Božo Erjavec, sin postajenačelnika v Kranju. Božo je bil s kolesom na poti. Tam, kjer prehaja šmarski klanc proti vasi Razdrtemu, se je oprjel na vožnji nekega tovornega avta, pa je naneslo nesrečno naključje, da je v diru padel s kolesa in obležal. Podrobnosti nesreče niso ugotovljene. Na žalost so poškodbe Boža Erjavca silno hude. Reševalci so ga jadrno prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Iz Kranja pa je bil v ljubljansko bolnišnico prepeljan Franc Rode, star 12 let, stanujoč v Puharjevi ulici št. 9 v Kranju. Padal se je kopat h Kokri in je za kratek čas splezal na hrast ob vodi. Ko je bil precej visoko, se mu je odlomila veja in je zgrmel kakih 20 m globoko v vodo, zadel pa je ob skale in se mu je noga silno močno razlomila.

Na Košuti se je ubil Ivan Kafka Včeraj popoldne so truplo prinesli v Tržič

Tržič, 28. avgusta. Ze včeraj se je po Tržiču in bližnji okolici naglo razširila vest, da so planine spet zahtevale mlado žrtev. Na Košuti se je smrtno ponesrečil mlad brivski pomočnik, 22-letni Ivan Kafka iz Zagreba, ki je padel v globok prepad.

V družbi Ane Grabnerjeve iz Zagreba je napravil Kafka v sredo 25. avgusta izlet na Košce. Ko sta zapuščala priljubljeno planino, sta hotela čez Veliki vrh na Babo. Po nesreči pa sta zgrešila pot. Tavalata sta in se naenkrat znašla v precej kočljivem položaju sredi strmih pečin in globokih prepadov. Grabnerjevi je bila usoda mila, da se je srečno izmotala iz nerodnega položaja in prišla na varno mesto. Videla je še Kafka, kako tava med skalami in si ne ve pomagati ne naprej ne nazaj. Pogumno mu je zaklicala, naj vendar počaka, češ da pojde ona po pomoč.

Zal je pa Kafka ni poslušal. Naenkrat je Grabnerjeva slišala silen hrušč in trušč, v globino je zgrmelo več skal, a čula je tudi krič Kafke. Slutila je nesrečo in naglo pohitela do bližnjega pastirja na Babo. Pastir je krenil proti kraju nesreče, ni pa mogel ponesrečenemu turistu na pomoč, ker je ponesrečenec očitno ležal glo-

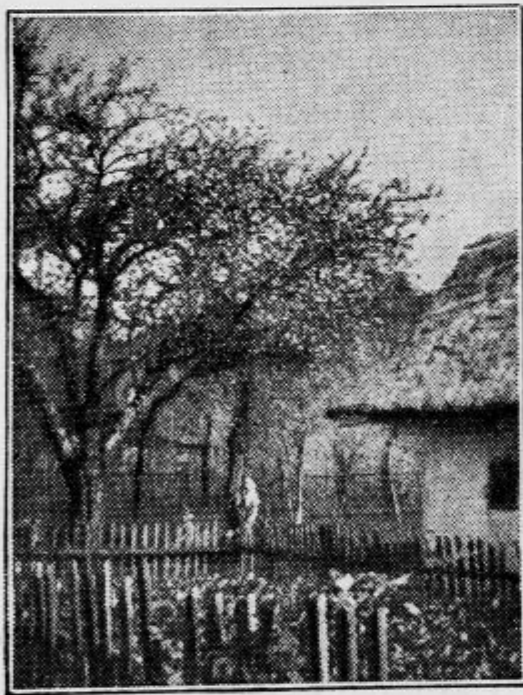
boko v prepadu, kamor je bil dostop združen s smrtno nevarnostjo. Nesreča se je pripetila okrog 19. in kmalu nato se je začelo temniti, da ni bilo mogoče misliti na kako reševanje.

Naslednji dan, v četrtek, sta krenila reševalca Primožič in Globočnik iz Tržiča v družbi orožnikov iskat ponesrečenca, pa tudi ta ekspedicija se je vrnila brez uspeha, ker zaradi nevarnih prepadov ni mogla do njega. V petek je odšlo pet reševalcev pod vodstvom gostilničarja Jožeta Golmajerja z Ljubelja in po silnem naporu so naposled našli mrtvega Kafko. Pri tej akciji sta se člana ekspedicije Javornik in Stranški skotalila po strmini in se nevarno potolkla, da se morata zdaj zdraviti doma.

Danes ob 16. so reševalci prinesli truplo ponesrečenega mladega brivca, ki je svojo ljubezen do planin plačal z življenjem, v Tržič. Vrtli reševalci zaslužijo res vse priznanje in občudovanje, da so sploh zmogli tako tvegano pot v prepad. Truplo ponesrečenega turista je bilo močno nakaženo, glava vsa razbita in na podlagi teh poškodb je očitno, da je bil nesrečni Kafka takoj po padcu mrtev. O tragični smrti so bili obveščeni njegovi svojci v Zagrebu.

Pomladne norosti proti koncu poletja Marsikod se je spet razcvetelo drevje

Augustovo poletje nas je letos presenetilo s celo vrsto vremenskih dogodkov. V sopeni vročini, ki se je v nekaterih kra-

Na Bučah se je po vremenski katastrofi razcvetelo sadno drevje

jih zavlekla do zadnjega tedna v mesecu, so si sledile številne nevihte in skoraj vsak dan se je treslo kmetovo srce v strahu pred pogubonosnim vpadom toče. Viharni nallivi, ki so sredi popoldneva in v nočeh z bliskom in gromom praznili prenasajeno ozračje, niso prizanesli dozoravajočim plodom in z raznih strani naše ožje domovine so prihajale zaporedoma žalostne vesti o puščobnem razdejjanju ledenih zrn.

Tako je mineval avgust in prevečkrat hitano zelenje gozda se letos že zgodaj odeva v jesenske barve. Presihajoče zelenilo pušča za seboj čudovite nianse v odmirajočih celicah in skoraj že bodo nastala pota z odpadlim listjem. Preveč je moralo prestat zeleno rastje nad zemljo pred nevihtami in žgoče sonce, ki je vselej naglo posijalo v nezazrečene rane, je pospešilo jeseni letošnje zgodnje gospodstvo nad naravo.

V takšnem, neobičajnem poteku letošnjega avgustovega poletja ni čudno, da se je spozabila še ključa sila zemlje in pričarala v razdejano na pragu jeseni nežno pomlad. Saj smo zaporedoma v treh zimah sledili pojavom, ko se je v blagem podnebju pri nas dramilo pomladno cvetje že sredi zime. Zemlja se je tako rekotno prilagodila rastlinskim pogojem, kakršne

imajo južnejše pokrajine, pod soncem trajne pomladi. Ključji gon, ki se je pri nas po zimskem počitku prebujal, se v toplejših pokrajinah obnavlja neprestano in prežvelemu zelenilu sledi takoj novo. Pri nas, kjer je zimskega hladu za trimesečni počitek pod zemljo v zadnjih zimah zmerom manj, se narava izpozablja in žene pomladno cvetje in drevje prezgodaj k zelenju in cvetju.

Vsako leto opazujemo, da se zdaj tu pa tam razcvete med sadjem jesenski cvet, ki brez koristi odmrje. Tudi tak primer spoznava naravo, ki so ga opazovali po razdejjanju toče v Bučah, je pripisati zmoti v tvorjni sili drevesnih celic. Okleščeno drevje, ki je še malo prej gnalo močne sokove iz koreninja po celicah v sadje, je tako rekotno izgubilo orientacijo. Podzemna hrana, ki bi se imela šele po obranem sadju pretvoriti preko zime v majhne, komaj opazne nastavke popkov, da prezimijo in pomladi vzcveto, je v toplem soncu po nevihti povežala svoja pota s celicami za sadne sokove in v rekordnem času nastavila ter odprla cvetno pojpe v žalostno pomlad na kraju poletja.

Čuvajte Jugoslavijo!

Francoski socialisti proti fuziji s komunisti

Pariz, 28. avgusta. d. Osrednji odbor socialistične stranke je poslal komunističnemu osrednjemu odboru odgovor na predloge od 29. julija za fuzijo. Socialisti odklanjajo razpravo na podlagi komunističnega predloga in pravijo v svojem odgovoru med drugim: Predlogom ni mogoče ugoditi, ker so v nasprotju s sklepi socialističnega kongresa v Marseillu. Najboljša bi bila metoda, ki je bila uporabljena l. 1905 pri združitvi socialističnih sil Francije. Predlagamo, naj komisija za sporazum, v kateri naj bi bili zastopniki obeh strank, izdelala načrt programa, bodoče enotne stranke in načrt njenega organizacijskega statuta, ki bi dovoljeval vsem

podrejenim organizacijam popolno demokracijo in svobodo na vseh nacionalnih in internacionalnih kongresih. Če bo osrednja organizacija ta načrt odobrila, naj razpravljajo o programu in organizacijskem statutu še ostale organizacije. To je po socialističnem mnenju edina možna pot.

Na smrt obsojena zastrupljalka vode

Novorosijsk, 28. avgusta. d. Tridnevna sodna razprava proti družbi zastrupljalkcev vode se je končala s smrtno obsodbo njene voditeljice Mine Vedenskaje, ravnateljice oskrbe novorosijske železnice z vodo. Njena asistentinja in cela vrsta drugih obtožencev, ki so bili obdolženi, da so dodajali žvepleno kislino vodi za železniške potrebe, so bili obsojeni na 10 let ječe. Dne 27. julija je bilo oskrbljenih z zastrupljeno vodo pet vlakov z izletniki, ki so potovali v Moskvo. Atentat se je ponesrečil, ker je neko mlado dekle po pitju vode zbolelo, zaradi česar je bila takoj odrejena preiskava. Vedenskaja je žena bivšega poljskega veleposelnika. Obtožena je bila tudi zvez s poljskimi oblastmi.

Rumunski vojni minister odstopil

Bukarešta, 28. avgusta. Vojni minister general Angelescu je odstopil. Vojno ministertvo bo vodil začasno mornariški in letalski minister Irinescu.

Iranski zunanji minister v Moskvi

Moskva, 28. avgusta. AA. Iranski zunanji minister Sam je včeraj obiskal ljudska komisarja za trgovino in zunanje zadeve Patjorkina in Stomonjakova.

Vrednost oglasov v dnevnih najboljših presodite po številu malih oglasov. Današnje Jutro ima

518

malih oglasov. Enkratni potkus z malim oglasom v Jutru Vas pouči, da ima oglas dvojno vrednost, če se javi dvojno število interesentov.

Na velikanskem poslikanem pasu, ki ga je pravkar izvršil akademski slikar Rajko Šubic, bo na velesejnu prikazana zgodovinska poročevalstva. Tam od faronov do Heliovega daljnopisa in umetnih otokov sredi morja se vrsti polno zanimivih slik, prizorov in tipov. Tule jih je le majhen deleč za pokušino: maratonski tekač, Cesarjevi kurirji, Thura-Taxisovi poštarji, potovka, poštni voz, današnja novinarska služba ob radiu. Friz, ki je dolg nad 50 metrov, vas bo poučil in spravil v dobro voljo.

Golobje oznanijo pričetek velesejma

Ljubljana, 28. septembra. V sredo ob 10. se bodo odprla vrata ljubljanske velesejma. Otvoritev bo svečana. Prisostvovali ji bodo mnogi ugledni povabljeni iz domovine kakor tudi iz tujih dežel. Govorili bodo: v imenu častnih predsednikov minister dr. Korošec, predsednik velesejma Franc Bonač in za JNU predsednik ljubljanske sekcije g. Stanko Virat. Zadnje dni ima 80 delavcev mizarjev, tapetnikov, slikarjev, monterjev in vrtnarjev res polne roke dela, od ranega jutra do poznega večera. Toda vse gre v redu, nekateri paviljoni so že napolnjeni in jih je treba samo še pomesti. Stroji prihajajo, grafiki in zemljevidi se montirajo. Posamezne kope naših tiskarn bodo jutri, poputirnjem popolnoma dograjene in opremljene. Zgraditi je bilo treba posebno celico za kino: odlični filmi so že tu in bodo tekli dopoldne ter dvakrat popoldne. Vmes bo popoldne brezplačna predstava varietete, zvečer pa bo h gala-predstava izbranih umetnikov neznatna vstopnina...

A kaj bi vam opisovali priprave, ko si že od srede dalje lahko sami ogledali

Jesensko revijo, največjo, kar jih je dolejš bilo na ljubljanskem velesejmu. Slavnostno otvoritev boste oddajali kratkavalovna postaja Centralnega Presbira, kakor tudi Radio Ljubljana. Jata golobov-pismonoš se bo — po ljubeznivem dovoljenju vojnega ministrstva dvignila v znak in raznesla kot živ simbol novinarstva sporočilo, da je letošnji jesenski velesejem otvorjen.

Kako se urejajo tisti in sklada svinčeni stavek v strani

boste videli na razstavi slovenskega novinarstva. V posebnem paviljonu velesejma bo prikazan ves nastanek lista, od rokopa preko stavnega stroja, vlivanja naslovnih črk do tiskanja lista »Ljubljanskih novic«. Videli boste turednika in meterja pri delu ter lahko presojali, kako ogromno delo je bilo izvršeno v 140 letih, da je površina urejenih svinčeni strani narasla do števila 2.754.980 strani! Še pred 50 leti so uredniki sestavili povprečno 10.000 strani na leto, l. 1897 že 30.000. Ko so v novem stoletju prišli v naše tiskarne moderni tiskarski stroji in je število čitateljev zmerom bolj

maslo, je tudi uredniški posel zavzel vedno večji obseg. L. 1907 so uredniki sestavili in uredili že 42.000 strani, l. 1912 pa 62.000. Med vojno se je uredniškovo polje skrajšalo na 42.000 strani, skokoma pa se je dvignilo po vojni in doseglo l. 1924 že 120.000 strani. Tik pred zatirjem primorskega tiska je bilo delo slovenskih novinarjev na višku in beležilo 1928. rekordno množino 125.000 urejenih strani.

Najmodnejši stavn stroj »Intertype« je stoji na velesejmu

Prišel je ves nov s parnikom čez veliko lužo, da bo iz svojega zverženega železnega in jeklenega drobja vival vrsto za vrsto v stolpce najmlajšega dnevnika »Ljubljanske novice 1937«, ki ga bodo izdajali novinarji ves čas velesejskega vrvenja. Presenečeni in navdušeni boste odhajali z razstave, ko boste lahko svobodno z vseh strani sledili ustvarjanju časopisa, ki mu z veliko naglico polni strani takšne ameriški železni hrust. Občudovanje bo zbujala iznajdba stavnega stroja, ki z železno roko neutrudno posega po vlitih vrsticah ter črko za črko po čudovito zarezanem valju znova razdeljuje v kanale velikih šramb medeninate abecede. Saj postavijo te vrste stavni

stroji v kradnem času velike presojne dovolje naših dnevnikov, delo, ki bi ga moralo v prejšnjem stoletju, ko te iznajdba še ni bilo, opravljati 40 do 50 ročnih stavcev.

Debele knjige povesti, črtice, novele in romanov,

bogato knjižnico bi imel doma vsak Slovenec, če bi porazdelili med nje neizmerno dragocenega gradiva lepe besede, ki so jo vložili v liste pod črto naši pisatelji. Saj so starejši dnevniki poslali v času svojega izhajanja skoro 20.000 podlistkov med čitatelje. Na novinarski razstavi na velesejmu od l. — 12. septembra boste sledili nazornemu prikazu vsega notranjega življenja naših velikih dnevnikov, od najstarejših časov do danes, ko so vrgli povprečno eno milijardo strani med čitatelje. Spoznali boste, v kako težkih razmerah so morali orati trdo ledino slovenskega novinarstva vrli močje v 70. do 90. letih minulega stoletja. Sledili boste razveseljivemu razvoju slovenskih listov po ljubljanskem potresu in v prvih desetih letih pred vojno. Po padcu med vojno vas bo presenetil mogočen dvig listov v svobodi in spoznal dragocene dobrine, ki jih prinaša priložnost izjavljane človeku. Saj je kratka doba 18 let po voj-

ni pripravila 80% k celotni izgradnji slovenskih dnevnikov!

Velik zemljevid načitanosti Slovenije

bo obiskovalcem novinarske razstave na ljubljanskem velesejmu na nazoren način pokazal, koliko čitajo Slovenci v posameznih srezih. Dvignjene ploskve plastičnega zemljevida bodo ponazorile, kolikšen delež celokupnega lanskega prometa časopisov odpade na posamezne srece. Cim večji je bil ta delež preračunan na število prebivalstva, tem višje leže ploskve srezov in obratno. Na postavljenih stebričkih bo lahko vsak obiskovalec primerjal, koliko so Slovenci v posameznih srezih prečitali izvodov dnevnikov, kmečkih listov, ostalih tednikov in revij ter mladinskih mesečnikov. Beli valji bodo ponazorili, koliko papirja so porabili v srezih. Drug večji zemljevid s plastično dvignjenimi ploskvami Kranjske, Primorske, Štajerske, Koroške, Prekmurja in Beneške Slovenije bo spet predočil, koliko so Slovenci v teh razkosanih pokrajinah bivše monarhije prispevali k skupnemu napredku naše kulture. Ogromen globus se bo vrtil sredi paviljona in zabaval posetnike s svojimi zanimivostmi.

Gospodarstvo

Pred novo emisijo državnih obveznic za financiranje javnih del

Z uredbo o financiranju velikih javnih del iz leta 1935. je bilo določeno, da bo država financirala javna dela v višini 1 milijarde Din z izdajo 5% srednjeročnih obveznic za javna dela. Predvideno je bilo, da se za 500 milijonov Din teh obveznic plasira v Jugoslaviji, za ostalih 500 milijonov pa v inozemstvu. Prva tranša v višini 100 milijonov Din je bila izdana še leta 1935. pozneje pa so sledile še štiri tranše, tako da je danes emitiranih za 500 milijonov Din teh obveznic. Za izvršena dela je bilo doslej izplačanih 459 milijonov Din. Izdane 5% srednjeročne obveznice za javna dela vseh petih tranš v višini 500 milijonov pa so skupaj vpisale Državna hipotekarna banka, Poštna hranilnica in Narodna banka, tako da te obveznice prav za prav niso prišle v promet. Ker pa se je likvidnost našega denarnega trga v zadnjih letih znatno povečala, so sedaj v finančnem ministru opustili prvotno misel, da bi država ostalih 500 milijonov Din emitirala v inozemstvu, kakor je bilo prvotno določeno. Tako se bo tudi nadaljnja vsota 500 milijonov Din plasirala v naši državi.

Pavšaliranje prometnega davka

Čl. 21. uredbe o skupnem davku na poslovni promet predvideva možnost določanja davčne osnove za odmero prometnega davka spozornumom med davčno oblastjo in davčnim zavezancom. Ta člen uredbe pravi naslednje: Da se lažje ugotovi davčna osnova in da bi bili davčni zavezanci oproščeni vsakega plačila vlaganja prijav in ocen, sme davčno oblastvo na osnovi čl. 6 zakona o davku na poslovni promet ugotoviti davčno osnovo spozornumom z davčnim zavezancom. Spozornum sme biti sklenjen največ za tri leta, lahko pa je individualen, ali kolektivni. Individualni spozornum sme skleniti davčna uprava, kolektivnega pa le finančna direkcija ali davčni oddelek finančnega ministristva. Kolektivni spozornumi se smejo skleniti samo s pripadniki istovrstne gospodarske stroke (skupine). Spozornum se sme skleniti po celotnem prometu podjetja z blagom in storitvami, zavezanici davku. O sklenjenem spozornumu se sestavi zapisnik, ki nadomešča davčno prijavo. Po osnovi, ugotovljeni s spozornumom, je plačevati davek v zakonitih rokih. S spozornumom ugotovljeni znesek davka na poslovni promet se lahko med letom zmanjša samo tedaj, če davčni zavezanec obratovanje trajno opusti. Končno določa ta člen, da se spozornumom ugotavljanje davčne osnove vrši po posebnih navodilih, ki jih izda finančni minister po predhodnem zaslusanju predstavnikov dotičnih gospodarskih strok.

Gornja določba uredbe doslej še ni prišla v prakso, temveč se davčne osnove za prometni davek določajo pri davčnih uradah za one zavezance, ki plačajo davek po knjigi, odnosno pri davčnih odbori za one zavezance, ki plačajo davek pavšalno. Glede na ponovno vprašanje gospodarskih strok, da se določba čl. 21. uredbe vendar enkrat uvede v prakso, se je vršila v finančnem ministru konferenca s predstavniki gospodarskih strok, na kateri je bilo predstavnikom strok sporočeno, da se vsakdo, ki želi tak spozornum, lahko obrne s prošnjo na davčno upravo. Vendar številne davčne uprave doslej niso hotele skleniti spozornumov, češ da pričakujejo še podrobnih navodil od finančnega ministristva. Na ponovna vprašanje strok je finančno ministristvo izdalo naslednji odlok: Davčne uprave in finančne direkcije so pooblašene, da sklepajo individualne in kolektivne spozornume za plačilo prometnega davka in ni ovire, da ne bi mogle skleniti spozornumov, če to zahtevajo davčni zavezanci. Če pa bi davčne uprave odklanjale sklepanje takih spozornumov, se davčni zavezanci lahko pritožijo finančni direkciji ali naravnost davčnemu oddelku finančnega ministristva. V takem primeru bo finančno ministristvo odredilo, da mora davčna uprava skleniti spozornum.

Naraščanje našega uvoza

Ze včeraj smo objavili najvažnejše podatke naš zunanji trgovini v mesecu juliju, zlasti glede izvoza. Med drugim smo tudi navedli, da je bil letos v juliju naš uvoz 427.2 milijona Din, t. j. za 114.5 milijona Din več nego v lanskem juliju. Povečanje uvoza v primeri z lanskim letom je torej prav znatno.

Od posameznih uvoznih postavk kaže veliko naraščanje uvoz strojev in aparatov, elektrotehničnih predmetov in prevoznih sredstev, ki je letos v juliju dosegel vrednost 75.5 milijona Din nasproti 49.6 milijona Din v lanskem juliju in 25.4 milijona Din v predlanskem juliju. Samo strojev in aparatov smo v preteklem mesecu uvozili za 38 milijonov nasproti 25 milijonov v lanskem in 15 milijonov v predlanskem juliju. Znatno povečanje beleži tudi uvoz umetnih organskih barv, ki se je dvignil na 10.5 milijona Din (lani 5.1). Pri tekstilnih surovinah vidimo naglo povečanje uvoza bombažnega predmeta, ki se je povzpela na 41.1 milijona Din (25.4), uvoz svilene predmeta pa je dosegel 10 milijonov Din (8.1). Mineralnih olj smo uvozili za 12.5 milijona Din (lani 8.6) surovin kož pa za 12.0 milijona Din (7.7). Precejšnje povečanje opazamo tudi pri uvozu bombažnih tkanin (od lanskih 8.4 na 16.3 milijona Din) in pri uvozu volnenih tkanin (od lanskih 7.8 na 10.8 milijona Din). Gotovih izdelkov iz železa pa smo uvozili za 29.5 milijona Din (lani za 18.7).

Gospodarske vesti

== Rokodelske delavnice Industrijskih podjetij. Obrtna zbornica v Banja Luki se je v smislu sklepov konference obrtnih strok in obrtnih odsekov skupnih strok, ki je bila 9. junija t. l. v Banja Luki, obrnila na trgovinsko ministristvo s spomenico, v kateri se obrača proti rokodelskim delavnicam v industrijskih podjetjih. Spomenica navaja, da so si v zadnjih letih razna industrijska podjetja uredila kompletne rokodelske delavnice, v katerih zaposlujejo znatno število pomožnih osebja ter izvršujejo vsa potrebna rokodelska dela, kakor tudi nove predmete. Na ta način se docela eliminirajo samostojni obrtniki. Obrtne zbornice sicer priznavajo

Za to spremembo prvotnega načrta je finančni minister g. Dušan Letica že prejel potrebna pooblastila.

V nasprotju s prvimi petimi tranšami bo finančno ministristvo za vpis nadaljnjih tranš apeliralo na naš denarni trg. Pri tem bodo deloma tudi spremenjeni pogoji emisije. Doslej so bile izdane 5% srednjeročne obveznice z amortizacijsko dobo 5 let. Nove 5% obveznice pa se bodo izdale z amortizacijsko dobo 10 let. Uredba iz leta 1935 v tem pogledu določa, da morajo imeti obveznice najkrajši rok 5 let in najdaljši rok 10 let. Izdane pa bodo štiri tranše, vsaka po 125 milijonov Din. Državna hipotekarna banka, ki je doslej skupaj s Pošno hranilnico in Narodno banko sama vpisovala obveznice tega 5% posojila za javna dela, bo za nadaljnje štiri tranše prevzela vpisovanje. Na račun nadaljnje emisije je finančnemu ministristvu že odobril predum 40 milijonov Din. Za nove štiri tranše bo torej Državna hipotekarna banka finančni agent za državo.

industrijskim podjetjem pravico, da imajo za popravilo manjših motenj v pogonu ter za izvršitev manjših popravil lastne delavnice z najpotrebnejšim orodjem ter pomožnim osebjem, medtem ko smatrajo za nedopustno, da izvršujejo podjetja večja popravila, za katera so potrebni tudi posebni stroji v lastnih delavnicah. Tak način delovanja industrijskih podjetij nasprotuje po mnenju obrtnih strok obstoječim običajem in praksi, pa tudi pozitivnim zakonskim določbam, zlasti § 137. obrtnega zakona. Obrtne zbornice smatrajo, da se tak način ne morejo smatrati kot postranska in tudi ne kot neobhodna za dopolnitev produkcije. Zato predlagajo, naj v konkretnih primerih obda upravna oblast po zaslusanju obrtnih organizacij odloči, katera rokodelska dela in v kakšnem obsegu smejo industrijska podjetja sama izvrševati, ne da bi se pregrešila zoper § 137 obrtnega zakona.

== Ponovno nazadovanje cen surovemu bombažu. Pred tedni smo poročali o stalnem nazadovanju cen surovemu bombažu na svetovnem trgu, ki je posledica izredno obilne letine v Zedinjenih državah. Od najvišjega stanja 8.14 v sredi marca je cena bombaža v začetku avgusta padla v Liverpoolu izpod 6, sedaj pa notira le še 5.40. V Zedinjenih državah je v zadnjih dneh cena bombaža padla od 10.40 na 9.80. Po najnovejših informacijah pričakujejo tudi druge države obilno letino. V Egiptu in Braziliji bo letos pridelek rekordov. Po poslednjih cenitvah bo znašala letos svetovna letina bombaža 35.2 milijona bal nasproti 30.8 milijona bal v lanskem letu. V strokovnih krogih pa računajo, da bo znašal svetovni konzum navzile povečanju le 31.5 milijona bal.

== Gradnja banovinske ceste Šoštanj—Št. Vid. Banske uprave je razpisala licitacijo za gradnjo banovinske ceste Šoštanj—Št. Vid v odseku Radman—Šent Vid od km 3.2 do km 5.3. Proračun znaša 312.000 Din.

== Znatno izvoz jugoslovenske koruze v Avstrijo. Po avstrijski izvojni statistiki je znašal v juliju avstrijski izvoz koruze 3208 vagonov, od tega 2449 vagonov iz Jugoslavije.

== Newyorški diskont 1%. Iz NewYorka poročajo, da je tamošnja Federalna rezervna banka znižala diskont od 1.5 na 1%. Še nikoli ni bila v zgodovini Zedinjenih držav za

višje, toda Sarajevčani so bili lani prav za prav edini, ki so ustvarjali glavna presenečenja tega tekmovanja. Vsekakor bo to zanimivo srečanje, ki bo nudilo tudi ostalim nekaj vplogleda, kako bo letos v Bosni. Lani sta Slavija in Hajduk razdelila točke z izidoma 3:0 in 1:3.

Favoriti so torej Gradjanski, Jugoslavija in BSK, za ostale štiri pa je riskantno, reči kaj več. Drevi bomo vedeli tudi za te!

Kolesarske dirke

Na dirkališču ZSK Hermesa v Šiški, bodo popoldne ob 15. velike kolesarske dirke na ograjenem prostoru, na katerih bodo v mnogih točkah startali številni znani kolesarski vozači.

Sportni dan

v Slovenjgradcu

Sportni dan v Slovenjgradu. Na praznik 8. septembra priredi SK Mislina skupno s koroško kolesarsko župo prvi sportni dan v Slovenjgradu.

Dopolodne bo velika nagradna etapna dirka na progi Slovenjgradec—Prevalje—Mežica—Guštanj—Slovenjgradec in dirka kmečkih fantov na progi Slovenjgradec—Zg. Dolci in nazaj. Po končanih dirkah pojde povorka vseh sportnikov skozi mesto na nogometno igrišče, kjer se bo odigral pokalni nogometni brzi turnir. Bržkone bodo razen domačega moštva na tem turnirju še nogometna moštva iz Konjice, Marenberga, Šostanja in Štor. Sportni dan se bo nato zaključil z družabnim večerom vseh sportnikov in prijateljev sporta v prostorih Sokolskega doma.

V nekaj vrstah

Kakor objavlja »Službeni vestnik LNP«, se bo prvenstvo ljubljanskega podsaveza v vseh razredih in skupinah začelo dne 5. septembra. Na zadnji seji poslovnega odbora so bili izrečani že vsi pari in termini in bodo igrali prvo nedeljo tale moštva: v I. razredu: v celjsko-trboveljski skupini: Olimp—Celje, Trbovlje—Amater; v ljubljanski skupini: Reka—Slovan, Bratstvo—Jadrani, Hermes—Mars, Svoboda—Kranj; v mariborski skupini: Maribor—Mura, Zeleničar—Rapid, Gradjanski—CSK, v II. razredu pa: v domžalski skupini: Disk—Domžale, v gorenjski skupini: Savica—Radovljica, Ljubelj—Gorenjec; v ljubljanski skupini: Korotan—Slavija, Zalog—Grafika, Moste—Mladika ter v posavski skupini KSK—Radeče. V območju celjskega okrogne odbora bosta to nedeljo igrala para Laško—Rudar in Hrastnik—Zalec.

Z napetostjo pričakovana boksaška teka za prvenstvo sveta med Joe Lulsom in Tommyjem Farrom je bila odgojena na ponedeljek 30. t. m.

Mednarodno tekmo med Avstrijo in Švicco dne 19. septembra na Dunaju bo sodil beograjski sodni Mika Popović.

Sporod VIII. balkanijade v Bukarešti, ki se je bomo sedaj po tolikih skrbih udeležili tudi mi, je razdeljen na tri dni, in sicer na nedeljo 5., sredo 8. in nedeljo 12. septembra.

SK Mladika. Vsi igralci I. moštva naj bodo točno ob 9.30 na igrišču. Isto moštvo potuje popoldne v Litijo. Objave so na običajnem mestu!

Celjski nogomet. Danes ob 16.30 se bo pričela na Glaziji v Celju tekma med SK Celjem in SK Laškim, na Olimpijskem igrišču v Gaberju pa se bo pričela ob 16.45 prijateljska tekma med SK Olimpom in SK Hrastnikom.

Kolesarsko in motociklistično društvo »Sava« priredi nepreklicno na praznik dne 8. septembra t. l. ob pol 14. ob vaukem vremenu kolesarske in motociklistične dirke na progi Rudnik—Novo mesto in nazaj. Start in cilj bosta na Rudniku po že objavljenem sporedu. Dirkači se opozarjajo, da se morajo javiti najkasneje do 13. vodstvu dirke.

S. K. Mars. V ponedeljek ob 20. odbo-rova seja na običajnem mestu. Vsi in točno!

SK Svoboda. Moštvo, ki gostuje v Tržiču, naj bo ob 11.30 na gl. kolodvoru. Opremo je dvigniti od 9—10. Jutri ob 17. obvezno trening I. moštva.

2. S. K. Hermes (nogometna sekcija). Danes ob 10. naj se javijo vsi igralci B moštva na igrišču zaradi tekme na Vrhniki.

Odkritje spomenika Simonu Gregorčiču

Slavnostno odkritje spomenika Simonu Gregorčiču na Napoleonovem trgu v Ljubljani bo 8. septembra. Sodelujejo Hubadova župa, godba »Sloga«, zbor slovenskih narodnih noš, mnoge nacionalne organizacije, emigrantska združenja širom Jugoslavije. Spored obsega dopoldansko slavnostno odkritje in popoldansko proslavo na Taboru.

I. Dopoldne ob pol 11. na Napoleonovem trgu: 1. Godba Sloga: Smetanova Ouvertura iz opere Libuša. 2. Slavnostni govor predsednika Soče dr. Dinka Puca. 3. Ferjančič Fr.: Tone, sonce, tone. Poje Hubadova župa. 4. Prevzem spomenika po zastopniku mestne občine. 5. Državna himna. 6. Nedved A.: Nazaj v planinski raj. Poje Hubadova župa. 7. Polaganje vencev in cvetja po zboru narodnih noš in zastopstvih društev. 8. Hej Slovani.

II. Popoldne ob 16. uri velika narodna proslava na Taboru z najprejstrijmim podrobnim programom, ki je še v delu zaradi prilaženja mnogih pevskih zborov in nacionalnih udruženj. Na dnevnem redu so: Zbor vseh slovenskih narodnih noš. Telovadna simboleska vaje po recitaciji Gregorčičevih pesmi izjava Sokolsko društvo Ljubljana II. iz Šiske. Petje raznih pesmi po S. Gregorčičevem tekstu. Deklamacije Njegovih pesmi. Istrski plesi s spremljevanjem narodne godbe v narodnih nošah. Narodna kola. Srečeval z mnogimi dobitki. Pošta z razglednicami narodnih noš. Prosta zabava in drugo. Vstopnina k popoldanski proslavi bo samo 5 din. Ves čisti dobiček se porabi za S. G. spomenik.

Društvo Soča-Matica v Ljubljani prosi vsa bratska društva svojo domovino, da mu javijo z dopisnico svojo udeležbo s številom članov, pevcev, praporov, deputacije, narodnih noš da bo znalo urediti točno razporedbo pred spomenikom in pri popoldanski proslavi.

Spomenik je že skoraj dovršen in vzbuja veliko zanimanje ljubljanskega občinstva, ker je res odlično delo naših umetnikov arh. prof. Plečnika in mladega nadarjenega kiparja Zdenka Kalina. Na palači vsučiliške knjižnice povešajo gornja in

HOTEL AUGUST

Abbazia (Opatija)

Centralni položaj, kraj morja. Prvorazredna kuhinja. Govori se slovenski.

pred njo urejen prostor, bo likni spomenik najlepši okras Napoleonovega trga a spomeniki naših skladateljev vred pred Glasbeno Matico.

V častnem odboru za odkritje S. Gregorčičevega spomenika so pod predsedstvom mojstra naše besede Otona Zupaniča zbrani mnogi naši pesniki, pisatelji, prosvetni delavci in delavci z dvorno damo Franjo Tavčarjevo, da se poleg vsega našega naroda poklonijo manom našega pesnika. Priprani smo, da se 8. septembra lepo uveljavi Simon Gregorčičev vzlik: »Bog živi vse Slovence pod streho hiše ene!«

Ponarejalska afera pred sodiščem

Maribor, 28. avgusta.

Pred malim kazenskim senatom mariborskega okrogne sodišča je bil danes dopoldne epilog znane falzifikatorske afele, ki so jo, kakor smo svojočasno obširno poročali, 16. marca 1937 odkrila oblastva, ko so na meji pri St. Ilju aretirali 28-letno Marjijo Ferko, ki je iz Avstrije prinesla razne pripomočke za izdelavo ponarejenih kovancev. Na podlagi njenih izpovedb so orožniki aretirali še šest oseb, med njimi zloglasnega 41-letnega zidarskega pomočnika Alojzija Ravšlja, ki je bil lani 18. julija izpuščen iz tukajšnje kaznilnice, kjer je presedel večletno zaporno kazen. Zaradi ponarejanja denarja se je vsa ta družba morala danes dopoldne zagovarjati pred sodniki. Obtožnica jim je očitala, da so ponaredili in skušali spraviti v promet ponarejene kovance po 50 in 20 Din.

Ravšelj se je lani v novembru nastanil pri posestniku Hojniku v Podvinčih, kjer je hotel ponarejati kovance. Ker ni imel dovolj sredstev, se je preselil k posestniku Jezi na Hajdini, kjer je dobil na razpolago potreben denar. Poslal je v Gradec Marjijo Ferko, naj nakupi falzifikatorske pripomočke, toda Marjijo so pri St. Ilju zalotili in tako je zadeva prišla na dan.

Alojzij Ravšelj je bil obsojen na dve leti robije ter na pridržanje za nadaljnih pet let, na 1200 din globe in na izgubo častnih državljanjskih pravic za dobo štirih let. Marjija Ferko, Marjija Perkova, Marjija Jezetova in Ana Škarjevarjeva so bile obsojene vsaka na pet mesecev strogega zapora in na 300 din globe, pogojno za dobo štirih let. Avgust Hojnik in Ivan Jeze pa sta bila oproščena.

Katastrofa Zeppelina je dokazala...

Da je slika najučinkovitejša opora tiskanih besedi, se je jasno pokazalo letos pomladi, ko se je v Ameriki ponesrečil nemški potniški zrakoplov »Hindenburg«. Nemeni običevci in vseh grozot katastrofe tako nazorno opisal, kakor so nam jo prikazale prve slike, prinesene po brezžičnem brzojavu k nam čez Ocean. Že drugi, najkasneje pa tretji dan po nesreči je ves svetovni tisk objavil serijo slik iz Lackehursta s suhoparno pripombo: (brezžična slika).

Tako nagla fotoreportaza je bila še pred desetimi leti nekaj nemogočega, danes pa se dan na dan prenašajo po telegrafskih in telefonskih vodih, po kablu in brezžično slike o važnih dogodkih iz vseh delov sveta.

Lani, ko so Angleži priredili letalsko tekmo iz Londona v Melbourne v Avstralijo, so že na večer po pristanku zmagovalca Scotta prenesli iz Avstralije v London cel film o sprejemu in film se je že drugi dan predvajal v londonskih gledališčih. V naših listih so bile priobčene prve telegrafirane slike ob priliki krstne vožnje francoske potniške ladje »Normandie« v New York. Jasno je, da bodo sčasoma postale telegrafirane slike med ilustracijami dnevnega tiska vse bolj pogoste in ni več daleč čas, ko bodo take slike v dnevnih nekaj tako navadnega, kakor so zdaj brzojavke iz vseh delov sveta.

Danes je že ves svet preprežen s slikami za slikovno telegrafijo. Evropa ima posebne slikovne zveze med vsemi glavnimi mesti in važnimi gospodarskimi in kulturnimi središči. Se bolj napredna je v tem pogledu Amerika. Med evropsko in ameriško celino obratuje danes že več brezžičnih linij za prenos slik, kakor je bilo pred 30 leti navadnih brzojavnih zvez. Včas se je slikovnega brzojava posluževala samo policija, da je lahko čimprej pošiljala iz kraja v kraj slike nevarnih zločincev, zdaj pa je njega glavni izkoriščevalec novinstvo, ki se poslužuje te moderne tehniške pridobitve, ne samo, kadar gre za izredne dogodke, ki jih žele čitatelji videti v sliki, ampak čedalje česše je tudi za objavo slik o povsem vsakdanjih dogodkih, kakor političnih shodih, sportnih prireditvah itd. Posebno za te vrste prireditve, ki se dostikrat vrše v krajih, kjer je bližini ni priprav za brzojavljanje slike, je ustvarila tehnika lahke prenosne aparate, ki se lahko priključijo na vsako publjno telefonsko napeljavo. S pomočjo teh prenosnih aparatov, ki jih bomo videli v obratu tudi na novinarski razstavi, je zdaj mogoče telegrafirati slike iz kraja v kraj prav tako preprosto, kakor poslati navadno brzojavko ali pa telefonirati. Ze v kratkem bomo najbrže dovedli, da bo slikovni brzojav tudi naš dnevniki tisk napravil še bolj pester in aktualen, kakor je bil doslej.

BREZ UPA

Tuje, ki hoče obiskati ravnatelja naše norišnice, vpraša nekakega dečka na cesti? »Ali je to najbližja pot v norišnico?«

Odgovor: »Da, pa ni vredno iti tja, ker nimajo več prostora.«

KAKO JE TO?

»Mama, pravkar sem videl, kako je gospod Smolec poljubil našo vzgojiteljico.«

»To ni nič hudega, Pepček. V nedeljo se bosta vzela.«

»Toda, mama, ali se bosta vzela tudi z mojim očetom?«

Velik dogodek

bo za Slovence pa tudi za vso ostalo Jugoslavijo novinarska razstava, ki bo odprta v sredo, 1. septembra. Obiskovalci jo bodo, kar pričajo veliki zanimanja, ki vlada za to veliko narodno kulturno prireditev, rekordno število naših ljudi, pa tudi iz tujine je prijavljenih že mnogo uglednih gostov. V teh dneh bo zanimanje za naše časopise naraslo do vrhunca. Zato je dolžnost nas vseh, da po močeh sodelujemo. Upravičena je

zahteva, da sodelujejo: naša trgovina, obrt in industrija

Sodelujejo naj na ta način, da predstavijo svoje tvrdke z oglasi v »Jutru« gostom iz tujine in vsemu našemu ljudstvu. Omogočite velesejnim številkam »Jutra« res polno praznično obležanje! Za to boste nedvomno deležni trajnih trgovskih uspehov. Oglasi »Jutra« bodo v teh dneh govorili rekordnemu številu bralcev »Jutra«. Tej upravičeni zahtevi bodo našli zavedni pridobitniki zadostili tem rajši, ker je jesenska kupčiska sezija pred durmi. Koristili bodo naši, a najbolj pa svoji stvari.

Prva razstavna številka „Jutra“ bo izšla v sredo, dne 1. septembra, na pomnoženih straneh v veliki nakladi in z zanimivo, prav za to priliko pridobljeno vsebino, ki bo za vsakogar močno zanimiva. Oglase za to prvo razstavno številko „Jutra“ blagovoliti naročiti že v ponedeljek, najkasneje pa v torek dopoldne. Priporočamo, da tudi za nadaljne razstavne številke „Jutra“ naročite oglase pravočasno.

Domače vesti

* Umrl je nestor hercegovskih narodnih borec. V visoki starosti 93 let je umrl v Gacku Stjepan Zimonjić, brat sarajevskega metropolita Petra. Pokojnik Stjepan je sodeloval v hercegovski vstaji kot član vstajke odreda, kateremu je poveljeval njegov oče Bogdan. Med svetovno vojno je avstrijska soldateska opustošila vso posest Zimonjićev in vsa rodbina je bila internirana do osvoboditve. Po osvoboditvi je Stjepan, starosta hercegovskih rodoljubov in bojnikov živl ves čas v Gacku.

* Popravi. V članku Maurice Maeterlinck (včerajšnje »Jutro«) je tiskarski škrtar zagrešil več napak, ki motijo smisel. Tako čitatelj v tretjem odstavku vidoviti duh (ne voditi), tvarnega sveta (ne tvornega), večtrtem stolpu (ne svojita), v šestem »Pelleas et Melisande«, dalje »tajno voljo življenja« (ne tajno življenja).

BOUVIER VINO V SODČKIH GORNJA RADGONA

* Originalni angleški turist, ki se ne more ločiti od Karlovca. V Ogulin je prišel letos na počitnice iz Londona upokojeni kolonijalni polkovnik Manners Wood, ki si kot milijonar in zakrknjen samec lahko izpolni razne čudake želje. V Ogulin je prišel zaradi tega, ker je tam dosti postrvi. Mož, ki je star že preko 60 let, je strasten ribič. Svoj plen pa samo pogleda in ga zabeleži v debelo knjigo. Vsako ulovljeno ribo pušči živo nazaj v vodo. Poročali smo že, da je ta eksotični gost pred dnevi prišel tudi v Karlovac, kjer je zbudil veliko zanimanje. Zanimiva je že njegova postava. Suh je kakor trlica in tehtal komaj 35 kg. Najbolj pa so se meščani zanimali zanj zaradi tega, ker je popolnoma ovrgel razširjeno mnenje, da so Angleži suboparni ljudje. Wood je velik prijatelj dobre jedače in pijače in radodarno je gostil v karlovaškem hotelu vse goste. Pri prvem obisku se mu je Karlovac tako priljubil, da se tja večkrat vrne. Vsakokrat ga po mestu spremlja truma otrok, katerim deli slaščice in igrače. Mnogo dobrega stori tudi revežem. Najbolj veselo pa je v največjem hotelu, kjer so zanj nastavili posebno dobro vino. Oni večer je bil na premieri ameriškega filma »Dvigniti sidro« in po predstavi je upravi podjetja naročil, naj mu takoj javijo v Ogulin, kadar bodo imeli na sporedu kak film v angleškem ali francoskem jeziku. Kakor je videti, bo zaradi Karlovca svoje počitnice podaljšal.

Pri ljudeh »nagnjenih k maščobi«, se izkaže naravna »Franz-Josefovica« grenčica kot zanesljiv in prijetno učinkovito sredstvo za iztrebljanje, ki se more tudi dolgo uporabljati brez posebne diete. »Franz-Josefovica« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Ogl. reg. št. br. 15. 455/36.

* Mornariški oficir, ki je pred 40 leti reševal kotorske cerkev. Iz CSR je prišel v Boko Kotorsko na obisk upokojeni poveljnik bojnega broda Manfred Kolored, ki je pred dolgi leti kot avstrijski mornariški oficir služboval v Boki. Upokojenega oficirja vežejo na Boko mnogi zanimivi in lepi spomini. Leta 1897. je v kotorski pravoslavni cerkvi o tožiču izbruhnil ogenj in mladi mornariški poročnik Kolored je bil med prvimi in najpoštrtovalnejšimi gasilci. Brez pomoči njegovih mornarjev gasilci ne bi bili mogli rešiti cerkve.

* Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj »Hermesa« dnevno. Zahtevajte prospekt! Maribor, Zrinskega trg 1. — Absolventi z malo materijo imajo posebno ugodnost.

* Družba sv. Cirila in Metoda je prejela od ženske podružnice v Slovenjgradu 1.950 Din kot čisti dobiček prirejenega proslava 25-letnice, in 50 Din od gosp. Otnar Skaleta iz Novega mesta, ker se ni mogel udeležiti skupščine. Iskrena hvala!

* Objede obiske barva v različnih barvah in pisira tovarna JOS. REICH. 1

Žrebanje Državne razredne loterije

dne 26. avgusta 1937

Din 100.000.— št.: 95.791,

Din 1.000.— št.: 15.765, 15.774, 17.409, 24.820, 24.874, 33.049, 33.055

46.189, 62.060, 62.085, 89.854, 89.855, 89.887, 95.794

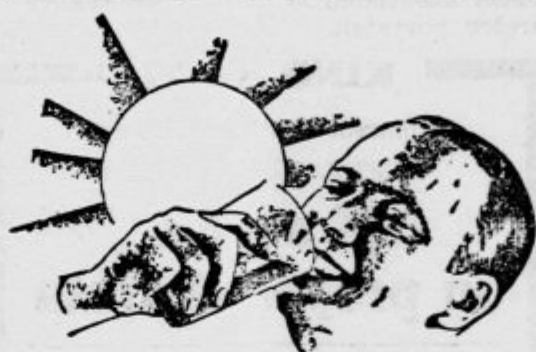
ZADRUŽNA HRANILNICA, Dalmatinova 6.

5. septembra 1937

GODBE, PLES, itd.

VELIKA POPOLDANSKA VESELICA V POSTOJNSKI JAMI

Ivan iz Debra in Košenina Josip iz Struge; v Osljek: Urbas Franc iz Djevdjelije; v Sušak: Bortić Vincenc iz Ljubljane; v Subotico: Gerčko Anton iz Bitolja, Karadžić Borivoj iz Gornje Radgone, Klemenec Stanko in Lah Andrej iz Sarajeva in Bulatović Vukoslav iz Dravograda; v Dravograd: Brumen Franjo iz Biograda na Moru; v Bibinju: Kogej Mirko iz Zagreba; v Kotoribo: Tertinek Franjo iz Zagreba; v Prahovo: Aleksić Ilija iz Maribora; v Reko: Radić Mate iz Jesenice; v Caribrod: Protić Svetislav iz Maribora; v Rakek: Vujošević Gavra in Dobovišek Adolf iz Subotice.

Krona vsakega kosila

je kozarec Rogaške slatine.

Rogaška Slatina

* Kongres Zveze planinskih društev bo letos v Novem Sadu 4. in 5. septembra. Prvi dan kongresa dne 4. septembra bodo delegatje posameznih društev razpravljali o vseh aktualnih zadevah. V nedeljo dne 5. septembra bo ob 10. v Sokolskem domu v Novem Sadu slavnostni kongres, kateremu bodo prisostvovali zastopniki naših najvišjih oblastev. Po kongresu istega dne ob 12. bo odprtitev planinske foto razstave, kjer bo razstavljenih preko 600 planinskih slik iz vseh krajev Jugoslavije. Po kongresu so predvideni razni izleti. Ena skupina se bo odpravila v torek zvečer s parnikom po Donavi mimo Džerdžapaskozi železnica vrata do Prahova, odtod z železnico skozi Negotin-Zaječar v Niš, kjer bodo prenočevali ter drugi dan nadaljevali pot na Oplenac in nazaj v domovino. Ker uživa skupina štirih planincev ugodnosti polovične voznine, bodo stroški zelo nizki. Podrobne informacije daje pisarna SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta, kjer se sprejemajo tudi prijave za udeležbo.

* VII. mednarodni kongres za antropologijo in prazgodovinsko arheologijo bo letos v Bukarešti v začetku septembra pod pokroviteljstvom kralja Karola II. iz Ljubljane se ga udeležil g. dr. Zupančič, bivši minister, ki je tja odpotoval. Predaval bo o »Metamorfози možganske lobanje pri Jugoslovencih«.

* Odprtitev Pohorskega Vintgarja. Podružnica SPD v Slov. Bistrici vabi ob društveni 15 letnici na otvoritev nove planinske poti, nazivane Pohorski Vintgar, v nedeljo 5. septembra pod pokroviteljstvom g. Frana Kaca, župana mestne občine Slovenske Bistrice. Na prejšnji večer bodo kres, razsvetljajo Planinskega doma in cerkve pri Sv. Treh kraljih na Pohorju. Ob 10. bo sv. maša. Pri maši in proslavi bo sodeloval mešani pevski zbor Celjskega pevskega društva. Po maši bo proslava 15 letnice. Sledi planinski koncert CPD pod vodstvom pevovodje g. Segule. Nato bo velika planinska veselica, Markarijski odsek SPD je vzorno obnovil vse stare markarijske popolnoma nova pa je obriži do slapa Šuma—soteska je nazvana Pohorski Vintgar — od tam čez Sv. Urh s Sv. Treh kraljem na Pohorju. Pri povratku s prireditve imajo planinci zvečer izletniški vlak ob 21. iz Slovenske Bistrice mesta z zvezo proti Mariboru in Celju. V primeru slabega vremena bo prireditev v nedeljo 12. septembra.

* Novi grobovi. V Mariboru je umrla gošpa Marica Hošičeva, po rodu Humska, soproga ravnatelja v pokopju. Pogreb bo jutri ob 16. na Pohorju. — V Ljubljani je umrla gošpa Minka Kostanjevečeva, soproga uradnika lesne industrije. Bila je doma iz Kranja, iz Vidmarjeve družine. Pogreb bo danes ob 15. iz mrtvašnice na Vidovdanske cesti. — Blag jima spomin, žalujemo naše iskreno sožalje!

* Vinko Švara t. v Rilemanji pri Trstu je v petek po kratki in mučni bolezni umrl v cvetici dobi, star komaj 23 let, Vinko Švara. Pokojni Vinko je bil brat dr. Danila Švara, dirigenta ljubljanske opere, Ernesta, učitelja v Liti, in Danka, gostilničarja v Kranju. Kakor njegovi bratje, tako je bil tudi Vinko izreden talent za glasbo. Obiskoval je Glasbeno Matico v Trstu do njenega razpusta ter je dovršil z odličnim uspehom tečaj za zborovsko petje. Zadnja leta je vodil petje in je bil cerkveni organist v domači cerkvi ter pri Sv. Jakobu v Trstu. Pokojni Vinko je bil narodnozaveden mladenič in ga bo naš narod zelo, zelo pogrešal. Cenjeni družini Švarovi, ki jo je v zadnjih letih zadelo precej težkih nezgod, naše prav iskreno sožalje!

Često imajo majhne stvari velik pomen. PERMA TEX se ne čuti in je tanka, a vendar vam lahko reši zdravje. Ne smete nikdar pozabiti na PERMA TEX.

PERMA TEX

* Spored priljubljenih izletov »Putnik« Maribor z luksuznimi avtokari: od 5. do 19. septembra: v romantične pokrajine Jugoslavije (Bosna, Srbija, Crna gora, Dalmacija), popoln aranžman 2.700 din, od 5. do 5. septembra: Bled—Pokljuka—Bohinjsko jezero 180 din, od 5. do 8. septembra: na dunajski velesejem vključno vizum 260 din, od 10. do 12. septembra: na dunajski velesejem vključno vizum 250 din, na velesejem v Gradec: 11, 12, 16. vključno vizum 100 din, 18.—19. vključno vizum 110 din. Prospekti, informacije in prijave »Putnik« Maribor in vse njegove ekspoziture

* Domača obrt v borbi proti brezposelnosti. Največjega pomena je domača obrt v pasivnih krajih. Na velesejmu bo gošpa Marija Baretić razstavljala fino izdelane torbice in mehikanske konoplje in razne okusno izdelane vezanine. Njeno podjetje temelji na širokogrudni socialni podlagi. V pasivnih krajih okolice Mokronoga zaposluje ga. Baretićeva deklice in stare ženske, ki bi sicer ne imele nobenega zaslužka. Zaradi velikega socialnega pomena je mlado podjetje deležno tudi podpore od banske uprave, izdelki pa se bodo po svoji lečnosti in praktičnosti najboljše priporočili posetnikom velesejma.

* Cenena »Putnikova« potovanja na pariško razstavo. Zanimiva potovanja pripravljajo zelo poceni »Putniki« za pariško razstavo do septembra. Prvi posebni vlak iz Beograda v Pariz bo odpotoval v avgustu. Udeleženci izleta bodo poleg Pariza in vseh njegovih zanimivosti videli tudi versajski dvor in Benetke. Vse to je vračunano v ceni. Vožnja, popolna oskrba v Parizu za tri dni, obisk vseh zanimivosti in izleti bodo stali po programu za one, ki bodo potovali v III. razredu 2.490 Din, v II. razredu pa 3.260 Din. Isti aranžman od Zagreba stane 2.450 Din, odnosno 3.050 Din. Poleg vlakov v Pariz organizira »Putnik« tudi skupinska potovanja do Nice. Oni, ki se bodo udeležili teh potovanj, bodo poleg Pariza in Benetk videli tudi Nico in Monte Carlo. To potovanje s petdnevnim bivanjem v Parizu stane od Beograda do Pariza, Nice in nazaj 3.040 odnosno 3.870 Din za potovanje v II. razredu. Prijave sprejemajo že zdaj vsi »Putnikovi« uradi, kjer se dobe tudi vsa pojasnila. Kdor se obrne na »Putnika« v Beogradu, dobi brezplačno prospekt vseh potovanj, ki bo gotov te dni.

ZDRAVILIŠČE

Radio-Therma, Laško.

Radioaktivne termalne kopeli (37.5 C). — Najučinkovitejši zdravljenje vseh vrst revmatičnih obolenj, ženskih bolezni, arterioskleroze itd.

Znižane cene

od 1. septembra dalje pavšalna penzija za 10 dni Din 600.—, za 20 dni Din 1.100.—. V tri pavšalni penziji je vračunana soba, štirikrat dnevno prvovrstna hrana, kopeli, zdravniška preiskava in vse takse. Zahtevajte prospekte od uprave zdravilišča!

* Aeroklub-tečaj za vodje podmladka se bo začel v sredo 1. septembra ob 10. v fizikalni dvorani. 2. nadstopa 1. drž. real. gimnazije v Ljubljani, Vegova ulica. Prijave naj se pošljejo do 30. t. m. Oblastnemu odboru Aero-kluba v Ljubljani.

* Velike avtomobilske tekme. Avtomobilski klub Jugoslavije, Rumunije in Češkoslovaške so sklenili prirediti veliko avtomobilsko tekmo z nagradami. To bo največja avtomobilska tekma, ki je bila do sedaj prirejena. Njen pomen bo še večji, ker so prevzeli častno predsedstvo knez-naměstnik Pavle, rumunski vladar in predsednik Češkoslovaške republike. V organizacijskem odboru v Pragi in Bukarešti so najuglednejše osebnosti. Tekme bodo izvedene v času od 12. do 19. septembra, spored pa še ni definitivno določen.

* Smrti uglednega poljedelskega strokovnjaka. V Splitu je umrl v starosti 72 let popularni poljedelski strokovnjak Stepan Bulić, ki je bil nekaš slavnega arheologa pokopnega Frane Bulića. Pokojni je bil eden izmed prvih poljedelskih strokovnjakov v Dalmaciji ter profesor na prvi poljedelski šoli v Gruziji. Po njegovi iniciativi in zašlugi je bilo uvedeno racionalno vrtnarstvo in sadjarstvo in Bulić sam je zasadil prve palme v Dalmaciji. Pradaval je na mnogoštevilnih tečajih za poljedelce in vinogradnike in spisal je mnogo poljudnih, a zelo poučnih razprav o poljedelstvu in narodnem gospodarstvu Dalmacije.

* Volvki so poklali vso čredo velike metohijske vasi. Prebivalce metohijske vasi Jagužišta je zadela huda nesreča. Na vsaki pašnik je vdira tolpa volkov ter poklala čredo. Na planino hriba Veliki Kamen, kjer so skupni pašniki občanov, je vsaki pastir odvedel kakih 500 ovac. Okrog poldna je pustil na pašniku svojega malega ščena, sam pa odšel po opravkih nazaj v vas. Nekaj ur pozneje pa je pridrla iz gozdov tolpa volkov in naskočila čredo. Prestrašeni pastirček je splezal na najvišje drevo in klical na pomoč. Pomoči ni bilo od nikoder in so volvki poklali skoraj vso čredo. Proti večeru so vaščani zbrali kakih 30 ovce, ki so utekle krvočolnim zverem.

* Nevzhte v Bosanski Krajini. V četrtak zvečer so spet besnele nevzhte nad velikim delom Bosanske Krajine. Tri ure je lilo kakor iz škafa. Vsi gorski potoki so se izpremenili v nevarne hudournike. Od nalivov in hudournikov ima največ škode okolica Kotor-Varoša. Pri Vrbancu je hudournik odnesel velik most. Voda je bila visoka 6 metrov. Reka Vrbas je 2 metra nad normalo in nosijo njeni valovi dreve, ki ga je razlival orkan. Nekateri hudourniki so se razluli daleč na okrog ter povzročili hudo škodo po njivah.

* Smrtina žrtve krvave rodbinske tragedije v Sarajevu. Kakor smo že poročali, je zdravnik dr. Samuel Kampus pred 8 dnevi prišel iz Banjaluke v Sarajevo ter tam v hiši svojega tasta iskal svojo ženo, ki ga je zapustila. Zdravnik je ves besen planil zvečer v stanovanje svojega svaka ter začel streljati iz samokresa takoj, ko so mu odprli vrata. S prvimi strelji je pogodil nekoga slugo in svojo svakinjo, Rifko Alkalajeva. Močno ranjeni sluga bo okrajal, Alkalajeva, ki je bila zadeta v glavo, pa je zdaj umrla v sarajevski bolnišnici. Zdravnik Kampus je zaprt, njegovi zagovorniki pa so zahtevali, naj ga čimprej preiščejo psihiatri. Sodišče je predlogu ugodilo in preiskava je bila poverjena zagrebškemu specialistu dr. Ivanu Hercegu.

* V Postojnsko jamo in na Rakek dne 5. septembra t. l. z železnikarji. Prijave se sprejema do 20. ure 1. septembra. Zadržana železniških uradnikov »Dome« v Ljubljani, hotel Metropol, novo poslopje, I. nadstropje.

* Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzamite jutraj na prazen želodec kozarec naravnega Frana Jožefove grenčice.

* Radlo Ljubljana obvešča poslušalce, da bo jutri, v ponedeljek, nacionalna ura že ob 18.30 namesto ob 19.30. Predaval bo g. Božidar Boriko o slovenskem tisku. Na to predavanje opozarjamo tudi mi vse poslušalce radia.

* Doplnjena trgovska šola v Ljubljani. Kongresni trg 2, vpisuje in daje ustmeno oz. pismeno pojasnila dnevno od 9—12 in od 4—6.

* Novi srednješolski internat v Akademskem kolegiju v Ljubljani sprejema dijake od 5. do 8. razreda srednjih šol kakor tudi dijake strokovnih šol za mesečni prispevek 550 Din. Gojenci imajo popolno oskrbo, štirikrat dnevno zdravo in tečno hrano, ves vodstvo in strogo nadzorstvo. Prospekte razpošilja in informacije daje ravnateljstvo Akademskega kolegija, Kolodvorska 22.

* Na državni meščanski šoli v Liti bi vpisovanje 1. 2. in 3. septembra, popravni izpiti bodo 4. septembra, pričetek šolskega leta pa 9. septembra z otvoritveno službo božjo. Podrobnosti so razvidne z oglasa.

DOBRNA pri Celju

Za srčne, živčne in ženske bolezni in vse one, ki so počitka potrebni!

Akrotoma 37° C, naravno oglikovno-kisla kopel. Izborni zdravilni učinki pri boleznih srca, živcev, ženskih boleznih, boleznih ledvic, mehurja, oslabelosti, kroničnih žledčnih in črevesnih katarjih. Krassen park, divna okolica. Od 1. septembra do 31. oktobra 20 dnevno pavšalno zdravljenje za pavšalno ceno Din 1.100.— do Din 1.650.— (Avtobus Celje—Dobrna in nazaj, soba, hrana, kopeli, zdravnik in takse). Zahtevajte prospekte!

* Prošnje akademikov za sprejem v Oraznovalni dijaški dom in za podelitev brezplačnega obeda. Po sklepu upravnega odbora Oraznovalnega dijaškega doma v Ljubljani dobi tudi v zimskem semestru šolskega leta 1937/38 večje število revnih akademikov univerze brezplačen obed v Akademskem kolegiju odnosno v Javni kuhinji pri Delavski zbornici. V prvi vrsti bi prišli pri tem oni akademiki v postev, ki bi zaradi pomanjkanja prostorov ne mogli biti sprejeti v dom, vendar pa prosto stanovanje ne izključuje tudi brezplačnega obeda, če so gnotne razmere dotičnega akademika zelo neugodne. Prednost imajo v vsem medicini in nezakonsko rojeni. Za obe ugodnosti (brezplačno stanovanje in obed) se prosi v eni prošnji in sicer na predpisnem obrazcu — tiskovini, ki se dobi proti odškodnini Din 1.— pri hišniku Oraznovalnega dijaškega doma v Wolfovi ulici št. 12. Kdor želi, da se mu pošlje tiskovino po pošti, naj priloži za pošiljko potrebne znamke. Na obrazcih prošnji so natisnjena vsa potrebna navodila glede izpolnitve ter glede potrdil in dokumentov, ki morajo biti priložni priložni. Nekolkovane prošnje, ki naj bodo naslovljene na: Upravni odbor Oraznovalnega dijaškega doma v Ljubljani (univerza), se bodo sprejemale do vključno 2. oktobra t. l. Opozarja se, da se bodo uvaževale samo prošnje, napisane na predpisanih obrazcih, ki bodo pravilno in točno po navodilih izpolnjene ter potrjene in opremljene z vsemi potrebnimi dokumenti. Nezaodostno frankirani ali nefrankirani poštni pošljek — dopisov, ki bodo vsebovali ali prošnje, ali same dokumente, uprava O. D. D. ne bode sprejemala.

* Od 1. septembra vsak dan popoldanski in večerni koncerti v Ljubljani v kavarni »Neboštinki« in v dancingu nastopi artistov in ples.

* Vpisovanje v Ant. Rud. Legat-ov Enoletni trgovski tečaj v Mariboru je vsak dan, tudi ob nedeljah od 10. do 12. v šolski pisarni, Vrazova ulica 4. Lastni dijaški internat. Šolski program in pojasnilo brezplačno. Začetek pouka 9. septembra.

* Odlične in izredno lepe varietetne točke boste videli, če v času od 1. do 12. septembra obiščete velesejem v Ljubljani. Predstava bodo dvakrat dnevno, popoldne in zvečer. Popoldanske predstave bodo na prostem in brez vstopnine. Ne zamudite redke prilike, da si ogledate to elitno prireditev.

* Žilčne higijenne krušne drobtine iz najfinjšega, posebnega pečiva so absolutno amažne, okusne in zdrave. Dobite jih v ličnem četrtidrogarskem zavoju v vsaki špecerijski trgovini.

Iz škojfe Loke

— Na mešani državni meščanski šoli v Škojfi Loki bodo vpisovanja 1., 2. in 3. septembra, popravni izpiti 4. septembra, otvoritvena služba božja 9. septembra in 10. septembra pouk. Podrobnosti na oglasni deski.

Iz Novega mesta

— Kino »Dome« v Sokolskem domu bo predvajal danes ob 16., 18.30 in 20.30 zvočni film »NARODNI JUNAK št. 1«. Predigra: Paramonov zvočni tednik.

Iz Ljutomera

— Na naši glasbeni šoli bo vpisovanje gojenecov v soboto 4. septembra ob 8. do 12. in od 13. do 16. v glasbeni sobi. Učni predmeti: goslanje, klavir, kromatična harmonika, čelo, teorija, mladinsko in solistično petje. Vpisnina 5 Din.

Iz škofje Loke

— Na mešani državni meščanski šoli v Škojfi Loki bodo vpisovanja 1., 2. in 3. septembra, popravni izpiti 4. septembra, otvoritvena služba božja 9. septembra in 10. septembra pouk. Podrobnosti na oglasni deski.

Iz Novega mesta

— Kino »Dome« v Sokolskem domu bo predvajal danes ob 16., 18.30 in 20.30 zvočni film »NARODNI JUNAK št. 1«. Predigra: Paramonov zvočni tednik.

Iz Ljutomera

— Na naši glasbeni šoli bo vpisovanje gojenecov v soboto 4. septembra ob 8. do 12. in od 13. do 16. v glasbeni sobi. Učni predmeti: goslanje, klavir, kromatična harmonika, čelo, teorija, mladinsko in solistično petje. Vpisnina 5 Din.

XXVIII. mednarodni splošni vzorčni velesejem

ZA VSE VRSTE BLAGA

28. VIII. — 6. IX. 1937

Proti naprej nabavljeni legitimaciji od 23. VIII. do 11. IX. na železnih brezplačnih povratkih, na jad. parobrodih višji razred za ceno nižje.

Prvi slon v Ljubljani

Zgodovinski spomini ob porušenju starega hotela »Slona«

Na ruševinah 200 let starega hotela

Cesar Karel V. je hotel povzdigniti svojega sina Filipa za rimskega kralja. Da bi preprečil bratove namere, je poklical Ferdinand I. svojega prvorojenega sina Maksimilijana, poznjega cesarja Maksimilijana II. iz Španije, kjer je bil ta od leta 1548 do 1551. državni namestnik in regent, na Dunaj nazaj. Maksimilijan je kolikor moč pospešil svoje potovanje čez Trst in Ljubljano ter je došel s svojo soprogo Marijo, hčerjo cesarja Karla V. 7. maja 1552 na Dunaj. V njegovem sijajnem spremstvu se je nahajal tudi slon, ki ga je nadvojvoda vodil s seboj iz Španije. Seveda je vzbujal povsod, kjer je potoval, splošno pozornost. Nekdanji kustos Zgodovinskega društva za Kranjsko, Anton Jelovek, poroča, da tako ogromne živali dotlej še nikoli na Kranjskem ni videl. Slona so vodili iz Trsta, kjer so ga bili spravili v ladje čez Kras in skozi Hrličico v Ljubljano, kjer so ga imeli čez noč v šupi gostilne v Kapucinskem predmestju. Podoben utis kakor v Ljubljani in drugih mestih, je napravil prvi slon, ki se je bil pojavil v naših deželah, tudi na Dunaju. Dunajski zgodovinar Moritz Bernmann opisuje učinek, ki ga je napravil ob slavnostnem sprejemu nadvojvodske dvojice sijajnemu spremstvu priključeni slon. »Občudovanje in začudenje množice, do zamaknenja stopnjujoče se vznemirjenje in razburjenje ljudi se je izražalo v tisočih klikih, ko so naenkrat zagledali med oboroženimi čuvaji leno se premikajočo orjaško pošast, ogromnega temnega štiričrtnega, z dolgim, močnim, neprestano gibljivim rilcem in, kar je bilo pač najstrašnejše, z navzgor zakrivljenimi, neznanskimi, bleščečimi belimi čenkami. Strašna zverina je vzbudila pri vseh gledalcih neznanjski poplah in tako grozo, da je postal splošni nered, ki je pri tem izbruhnil, skoro življenjsko nevaren. Ljudje so drveli drug čez drugega, staro in mlado je vpilo na pomoč. Na srečo se je nahajalo deloma v spredu, deloma med gledalci več učenih in izkušenih ljudi, ki so se silno prizadevali, da bi gnečo ustavili in zbegano množico pomirili. Ljudem so zatrjevali, da ta žival ni nikakoli nevarna pošast, temveč nasprotno prav dobrovoljna in mirna, da se imenuje elephas ali elefantus, da opravlja v svoji domovini, v Afriki in Indiji, koristna dela in je princ Maksimilijan s tem, da jo je pripeljal s seboj iz Španije, napravil znanosti veliko uslugo. Toda ta prirodoslovna razlaga ni mnogo izdala. Šele potem, ko so se nekatere osebe iz prinčevega spremstva približali grozni živali in jo neustrašeno obtipale, nato šele se je polegleg strah ljudi, ki so se zdaj celo upali tik do slona ter je princ uljudno dal zdaj pa zdaj sprevod ustaviti, da bi gledalci imeli priliko, žival natančneje občudovati in obtipati.«

Na Dunaju so nato slona razstavili v veliki šupi blizu Pratra za splošen ogled. Pozneje je prišla redka žival v prvo in najstarejšo menažerijo cesarskega dvora v letnem dvorcu Ebersdorfu, a je poginila že 18. decembra 1553. Prihodnje leto so napravili iz slonovih kosti stolec, ki ga hrani benediktinski samostan Kremsmünster v Zgornji Avstriji. Ta stolec je bil razstavljen na dunajski svetovni razstavi 1873 v zgodovinskem oddelku dunajskega mesta. Tudi slon je imel, ko so ga stehali, 42 stotov in 73 funtov stare dunajske teže. Mnogo dunajskih hiš je privzelo imena in izveske v spomin na ta izredni dogodek in prihod prvega slona. Tako tudi druga mesta, kjer je ta slon potoval in nočeval, kakor Gradec, Maribor itd. Po tem slonu so imenovali v Ljubljani gostilno v Kapucinskem predmestju št. 16, današnji hotel Slon. Tudi ulica ob tej gostilni, sedanja Prešernova ulica, se je imenovala Slonova ulica do odkritja Prešernovega spomenika na Marijinem trgu.

Posetnikom »Slona« sledimo lahko do leta 1743, ko je bil kakor prča davčna knjiga ljubljanskega mesta (cf. Peter pl. Radics: Alte Häuser in Laibach), njegov lastnik krajski knez in komisar cestnega odbora Seifried Josef pl. Wertheimthal. Leta 1741. se navaja kot posestnik Leopold Schwab pl. Lichtenberg, priseljenec deželne sodišča, ki je bil poročen z Marijo Marijeto vdovo Janežičovo. Tega leta je kupil hišo z vrtom gostilničar Ferdinand Mervic in je bil njen lastnik do leta 1779. V tem letu je pridobila posestvo vdova Jera Maličeva, ki je imela v istem t. j. v Kapucinskem predmestju še tri hiše, med njimi poznjej hotel »Stadt Wien« ali »Pri Maličev«, zdaj last tovarne Bat'a. Leta 1783. je izročila Jera Maličeva gostilno »Pri Slonu« ženi svoje hčere Jožefne, meščanskemu gostilničarju Jožefu Savinšku. Ta uradni spis se glasi: »V četrtek na dan sv. Terezije device, t. j. 15. oktobra 1789. Slavni magistrat! Iz priložene ženitne pogodbe je razvidno, na kakšen način je podpisani prevzel hišo »Pri Slonu« v Kapucinskem predmestju št. 16. Zato prosim, da se omenjeno hišo prepíše na nje-

govo ime. Ljubljana, 10. oktobra 1789. Jožef Savinšek, meščanski gostilničar.«

Tej prošnji za prepis je bila priložena izročilna listina nastopne vsebine:

Izvelek iz ženitne pogodbe med Jožefom Savinškom, tukajšnjim meščanskim gostilničarjem in devico Jožefo Maličevo od 3. februarja 1783.

»Mati neveste Jera Maličeva izroča gospodu ženi Jožefu Savinšku v Kapucinskem predmestju pod št. 16 stoječo hišo, »Pri Slonu« imenovano za 8000 gold., in to s tem, da pripada takoj nevesti od tega 4000 gold. od očetove in bratove dediščine, ostalih 4000 gold. ostane dosmrtna last nevestine matere, po njeni smrti pa pripade vse kot materina dediščina nevesti. Pri tem si nevestina mati izgovori v tej izročeni hiši dve sobi in kuhinjo nad malim hlevom za svojo poljubno uporabo.« Listino so podpisali 3. februarja 1783 v Ljubljani ženin in nevesta, Jožef Savinšek in Jožefa Maličeva, Janez Vogou kot zastopnik nevestine matere Jere Maličeve in njena priča; nadalje priče in podpisniki so bili: Fr. Ks. Jamnik, Boštjan Mihael Kern, dr. Jožef Potočnik, Jakob Žibert in Nikolaj Merk.

Voda je odprla staro votlino

V njej so našli poleg kapnikov ostanke ljudi in živali

Krško, 28. avgusta. Javnosti so se v spominu zadnje elementarne katastrofe, posebno ona, ki je prizadela Sv. Križ, Sutno in Dol, kjer je nastala prava poplava. Po prestatnem strahu so si ljudje ogledali razdejane in pri tem izsledili v Dolu novo odprto in podnožno Gorjancev. Sprva temu pojavu niso posvečali pozornosti, dokler niso od pogumnejših razvednežev čuli, da se skozi odprto pride v novo jama.

V jama so hiteli potem mnogi v nadi, da kaj najdejo. Pohitel pa je v jama tudi naš znan raziskovalec g. Oton Auman, ki neumorno odkriva zgodovinske skrivnosti izpod ruše in skale, da jih obrani muzeju ali znanstvenim institutom. Kakor je soditi po vseh znakih, je jama že prastara, a jo je zemeljski plaz zadela in jo do usodnega 1. t. m. zakrival ravnolednim očem zemljanov. Po silnem deževju je množina vode v zaprti jami tako narasla, da zemlja plast ni

Na Savinškovo vlogo zaradi prepisa hiše »Pri Slonu« na njegovo ime je izdal magistrat ljubljanskega mesta nastopno dovoljenje:

»Sklep: Zaprošeni prepis se dovoljuje in se o tem uradno obvešča gospod mestni blagajnik Ex consilio Magistratus Civitatis Labacensis, 16. oktobra 1789. Jakob Suppan, sekretar.«

Savinškovi so gospodarili tu do leta 1822. Gostilna se je imenovala tudi »Pri Mokarju« ter je imela vhod iz današnje Prešernove ulice. Slučaj menda je hotel, da so baš tukaj leta 1818. razkazovali nekoga slona, Misbaba po imenu. Ta slon je pozneje v Benetkah podivil in so ga ubili s topovskimi streli. Na dražbi 9. aprila 1822 je kupil Slona Blaž Zalokar, in to v kapucinskem predmestju stoječo hišo št. 16 s stranskimi poslopji ter od graščine Fužine njivo in kozolec, vse to za skupno vsoto 19.000 goldinarjev. Njegov naslednik je bil Jožef Saller (Zalar), ki je stara poslopja porušil in jih od leta 1856. do 1858. nadomestil z novimi stavbami ter že ustanovil splošne javne kopeli. O njegovem sinu Jožefu je znano (cf. Staroslav — Iv. Vrhovnik: Gostilne v stari Ljubljani), da je bil zelo nadarjen. Poleg slovenščine je govoril tudi francosko, angleško, nemško in italijansko. Bil je tudi izvrsten kaligraf. Za svetovno razstavo v Londonu je napisal »Krst pri Savici«, ki je bilo umetniško kaligrafsko delo. Tudi je bil dober fotograf. Uničila ga je pijska, napravil je vse svoje lepo imetje. Umrli je na sušici 16. avgusta 1882 v ljubljanski mestni ubožnici, 39 let star.

Leta 1876. je kupil Slona Anton Gnezda, ki je bil poprej na Mestnem trgu. Tudi ta je bil podvel obširne preureitve in poprave ter vložil vanje mnogo denarja. Umrli je leta 1880. Nasledovala mu je njegova vdova Josipina roj. Prosinagg, ki je vodila nadalje obsežno podjetje. Po svetovni vojni je kupil posestvo g. Koritnik.

Hotel Slon je važen tudi v našem narodnem razvoju. Tja je zahajal naš pesnik Prešeren. V njem se je začela in rodila Narodna čitalnica, mati vseh poznjejših narodnih društev. Pri Slonu je bil 20. oktobra 1861 njen ustanovni občni zbor, predsednik je bil takratni ljubljanski župan Mihael Ambrož. Hotelir Zalar je začasno prepuštil čitalnici nekaj sob v prvem nadstropju svojega hotela. Prva čitalnična »Beseda« je bila 24. novembra 1861, pri tej priliki so peli Davorin Jenkov »Naprej«, druga prireditev je bila še isto leto na Stefanovo.

Rudolf Dostal.

Na obiskih ob severni meji

V tem predjesenskem času, ko je popustila vročina in so se začeli rogovitili vetrovi, da je človeka njihovega divjanja strah, sem se podal na obiske. Čemu bi čepel vedno doma, vedno sam in pogreznjen vase, ko pa je zunaj tako lepo: sadje zori; slive dobivajo temno modrino, jabolka rumenijo in se smejejo med listjem, tu in tam že treske hruska na tla, se razplošči, da brizgne od nje, kakor bi padla sto metrov visoko. V goricah ropčejo klopotci, pritrkavajo zorenju grozdja in nagajajo iz njega kače, da bežijo v dolgih vrstah in se zgubljajo nekam, — nekam, — vrag vedi kam, jaz še nisem nikoli pogledal.

Na travnikih kosijo otavo. Tako mrtvo in tihno je vse, da me je groza, ko me pelje pot preko senožeti. — Obraze gledam. — Saj to niso več naši ljudje! Izpod klobukov jim visijo lasje, po njih drsijo potne kaplje, srajce imajo raztrgane in prepokane z znojem, kakor da so v olju namočene in mrki so, nekam leseni pa neprijazni, da mi niti ne odzdravljajo.

Pustim kosce in grem dalje, — nimam namena k tem na obisk, tam gori ob meji imam prijatelje, k njim grem pa jih bom povprašal kaj se je zgodilo, da vse tako molči, mrko gleda in stiska zobe, zakaj nekaj se je moralo zgoditi, vedno ni bilo tako. —

Kolikokrat čujem govoriti kmeta, — da celo moja mati tu in tam reče: »Zdaj je vse drugače, časih pa je bilo tako.« In mi razloži, da so takrat kmetje tudi plesali, danes pa menda že več ne vedo, da je ples stvar, ki razveseljuje človeka. Bog ve koliko časa že niso plesali... Ne, lažem! — Zadnjič sem jih videl. — Pri Sveti Ani je bilo žegnanje, — žegnanje, kakor je pač navada, in kakršno se kaže na zunaj: lečtarji, lončarji, konjske klobase — pol metra za dva dinarja, krčma, muzika in ples, pa sem prisluhnul tudi jaz, kajti tisti dan sem bil pri Ani. Ampak saj to ni bil ples! — Utrujen, kot zemlja izmučen ljudje so se vlačili po sobi, podrsavali z nogami in jih premetavali okrog sebe, kakor da so svinčene, stiskali so čeljusti in mižali so, ker so se bali gledati drug drugemu v obraz, — niti eden ni zavriskal, ali udaril s peto po tleh, kakor je to za kmeta v modi; — pač, eden je! — Ampak že potem ko se je napil, da sam sebe ni več poznal, v sredo sobe se je postavil, zavriskal, da

mogla več vzdržati silnega pritiska in si je vodo izsilila odtok skozi nov rov, skozi katerega se je v silni množini zlila v razmerno ozko dolinico in jo poplavlja. Deroča voda tudi sami jami ni prizanesla, kajti odrgala je mnogo kapnikov in kapniških plasti, katere je s človeškimi, živalskimi in lončeniimi ostanke deloma vrgla iz jame, deloma pa jih pustila v jami med stenami in kamenjem. Da bi olajšal delo strokovnjakom, je g. Auman rešil in shranil nekaj prav zanimivih predmetov, izmed katerih zbujajo posebno pozornost živalska lobanja z grebenom.

Jama je približno 150 m dolga in ima dva stalnaka rokava z mnogimi stalagmiti in stalaktiti, zastori in tremi skupinami. Predhod je mogoče stoji, mestoma pa v skrajnem položaju. Po točnem pregledu se bodo našli gotovo še drugi važni predmeti, na katere se bodo lahko oslanjale trditve o rabi te jame v davnini.

France Feržou:

Zarota

Gospod Hermenegild Gogy je navzlic jako špansko imenu izvrsten Slovenec. Ime Hermenegild so mu dali pri krstu po tedanjim modi in je zato značilen odraz takratne dobe; prilemek Gogy pa po krstnem listu njegovega očeta, trdne kraške korenine. Kako pa so nekdanj mrcvarili po župnih uradih lepa slovenska imena, vemo že vsi na premmogih vzgledih. Če bi torej kdo kaj nepristnega sumil, naj kar izroči to besedo učenim jezikoslovcem mlajše kulturne skupine; tam naj jo razluščejo, pa bo že vraga videl.

Hermenegild Gogy je odličan Slovenec. Ne po uniformi! On je še iz let, ko po partijskih zakonih za to narodnost ni bila predpisana uniforma ter so celo narodne noše nagnali iz cerkve in od procesije čes, da so maskare. Tudi ne po pretepanju okoli slovenske zastave!

samo tako po izrazitih lastnostih, ki so dika in ponos našega rodu in najzanesljivejši spoznavalno znamenje; po domače neovrgljiv dokaz.

Med drugim je posebno omembe vredno: Po svoji stroki je Gogy finančni uradnik. Navzlic tej poklicno dokazani sposobnosti vodi domače in hišne finance njegova žena Ida, jako spetna gospodinja; pridna in energična žena. Vsakega prvega prinese vse prejemke še gorke iz pisarne, izroči

si jih človek ne more tako ogledati, ker so akližene k zemlji in sprijete s njo, kakor da so zrastle iz nje, — kakor da so gobe. Tu pa tam so se poskušale držati pokonci, ali kaj ko je hrbišče krivo, presiljeno in pretegnjeno, da leze skupaj in se ne da zravmati. —

Kakšen postaja ta rod: bolehen, jetičen, zanič! In nihče mu ne priskoči na pomoč. Moj Bog, moj bog! — Saj bo vse propadlo! —

Skozi vrata so kukali otroci, kakor je pač otroška navada; sprva so bili plaši in neodločni, pa so se počasi toliko privadili, da so upali v sobo. Med nogami plesalcev so se metali, ovohavali, kje bi se dalo kaj dobiti in oprezovali. Ko bi kdo videl to deco! In to bo bodoča generacija našega naroda, ki bo rodila dalje. — Kaj se bo izleglo iz tega! — Klicali so jih k mizam, jim dajali vina ter jih posajali k sebi: »Pij, Jakec, pij, da ne boš čutil gladu, vino ga lajša!« —

To ni bilo žegnanje kakor ga poznamo iz knjig, to je bila skupščina sestrancev, ko molče legajo v grob, a se še v predsmrtni borbi zavrtje, nezavestno, sami od sebe, kakor okužena podgana pred pogibom.

Danes sem šel dalje gori. Tam so Apače, tam so Stogovci, Sladki vrh, Sent Ili, tam poznani ljudi. Nekdo smo bili skupaj pa so me povabili, naj jih pridem obiskat. Po večini so solniki, nekateri še mladi, ampak trdni, domovino ljubijo in mišice si vežbajo, da bodo lahko odrinili kamen socialnih krivic, ki leži kakor mora nad človeštvom, ampak zdaj jih nisem našel več. Novi ljudje so tam, — tuji so mi, in neprijazno me gledajo. Ne vedo, kje so moji znanci. Pomrli niso, le ni jih. — Če jih pa ni, jih pač ni, kaj bi spraševal dalje! —

Šel sem po vaseh, zakaj tudi tam imam znanec, Mura je šumela, in tam se je čul klockot njene vode, ki se je zaletavala v ovinkih in prah se je kadir po cesti, kajti ta veter je strašen, prah dviga in vam prši po zraku, da je groza, prahu pa je tudi toliko, menda sega meter pod cestno površino.

Majhen trg, krčma, muzika. »Kaj je tu tudi žegnanje?« vprašam. Pa mi povedo, da ne. Izletniki iz Avstrije in Nemčije prihajajo, prijazni so, za pijačo dajo, tudi za jed, in vsa vas se gosti, pije in pleše. Pogledam v gostilno: kratke irhaste hlače migetajo po sobi, gole mišičaste roke se oklepajo kmečkih deklet, usta jim govorijo o lepota in dobrotah njihove zemlje, — obrazi deklet se začenejo dvigati, žareti, utrujenost zginja z njih, ustnice se vlečejo na smeh in srce točije, um pa hrepeni po tisti lepi blaženi deželi. — Kako bi tudi ne, ko pa tu človek ne more ne živeti ne umreti, in tam po kotih sedijo okostnjaki namesto fantov, to pa so hru-

NOVA PALMA GUMIJASTA PETA

POVISA ELASTIČNOST
MOJE PREPREDI
PONOŠENE PETE,
ZELO TRPEŽNA IN
POCENI.

Šteje se pri vseh
čevljarskih izdelkih.

YUGOSL. IZDELAK

PALMA GUMIJASTA PETA

eti, močni, in zdravi, da je veselje. —

Za mizami sedijo kmetje, — celo mladina sme prisesti, — med nje pa so pomešani izletniki. Vino teče, klobase dišijo, dim čigar in cigaret se vleče po sobi, za pečjo razteza muzikant harmoniko, duše kmetov pa se upogibajo, lezejo, padajo, se vneemajo in zagore, ampak tisti ogenj je nevaren, zakaj gori iz sovraštva in mržnje. —

Pod noč je veselica končana: pozdravljanje, objemanje, pobratimstva; razhajajo se in se hrupno pozdravljajo: »Heil! — Heil!« in zdi se, da naš človek drugega pozdrava sploh ne pozna več. — Kmetje še ostajajo v krčmi; uro, morda celo dve še posejda, da se porazgovorijo med seboj. »O, ko bi že bilo, — ko bi že brž bilo!« čujem in grem, kajti tu ne bi rad prenočeval, tu se nekaj kuha, saj se že sliši vrnje na se vedno dolagajo kurivo. —

Zdi se mi, da ne pojdem več na obiske, saj sleherni dan doživim kaj, kar me popari, in na vsakem koraku zadenem na Avstrijo ali Nemca, kakor na gosencio, jaz pa gosencio nimam rad, ker lazijo povsod, — samo žrejo in delajo škodo. Doma bom ostal, kaj bi hodil okrog in gledal vso to žalost. Če sem sam, me tu in tam zajamejo celo veselo misli. Morda pa se bo le našel kdo in napravil, kar bi bilo potrebno, potem pa bom zopet hodil po sprehodih.

Ignac Koprivca,

Meja nas kliče

Dne 5. septembra bo na Rakeku svečano odkrit spomenik Velikemu kralju

Rakek, 28. avgusta. Odbor za postavitev spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju na Rakeku ima zljaj zadnji leden pred odkritjem polne roke dela. Od vsepovsod prihajajo prijave društev, deputacij, sol. Posebni ošek ureja slavnostni prostor, prenavljajna dela na železniški postaji se nadaljujejo. Prijavljeni sta godba dravske divizije in častna četa vojakov s polkovno zastavo. Še nikoli ni bil Rakek v takem pripravljenu in v takem razpoloženju. Le včasih prekinejo ta tempo kratki pljuski, a katerim letošnjo poletje prav nič ne varčuje. Tudi ob nezanesljivem vremenu ne sme prireditel iz svojega velikega veličastnega okvira. Mislimo, da je udeležba vse Notranjske zagotovljena ob vsakem vremenu.

Veliko važnost polaga odbor na to, da se vsa društva, vse deputacije, vse šole udeležijo odkritja s svojimi prapori, ki se bodo na čelu defileja poklonili skupno spomenu velikega pokojnika. Defileja se udeležijo uniformirano članstvo. Vse šole naj bodo na slavnostnem prostoru najpozneje med 14. in pol 15. uro, ostali udeleženci pa do 14.30.

Reditelji bodo točno odkazali vsem svoj prostor, tako da bo trg pred postajo ob prihodu vlaka ob 15. brezhibno urejen. Takoj po prihodu kraljevega zastopnika in ostalih visokih gostov se bo izvršil svečani akt odkritja s pozdravom predsednika odbora, a slavnostnim govorom tajnika in nato s prevzemom spomenika v varstvo in oskrbo po občini Rakeku. Pri polaganju vencev ne bo govorov, temveč bo vsak polagatelj izrekel le posvetilo nesmrtnemu kralju. Nato bo defile po določenem programu, ki bo objavljen vse tri dni pred odkritjem v vseh dnevnikih in na katerega opozarjamo posebej vse udeležence.

Tako misli odbor, da bo oficalna svečanost končana nekako ob 17. uri, nato bo na vseh prostorih pred postajo velika narodna zabava s sodelovanjem vojaške godbe, gasilske godbe iz Cerknice in pevskega društva »Sloga« iz Ljubljane.

Prilpave in prijave so velike, kakor paš sodeluje tako vsenarodna prireditelj. To bo dan vse Notranjske, vsega obmejnega prebivalstva od Snežnika do žirovskih hribov, Notranjci, pripravite se za 5. september!

Imeti blesteče bele zobe!
To je tako lahko, ako uporabljate KOLYNOS. KOLYNOS daje zobem dražest, ki osvaja in nenadkriljiv blek. In pomnite to: KOLYNOS je ekonomična: on traja dvakrat toliko kot običajna zobna pasta, ker porabite polovico. Poskusite na svoji šetki samo en centimeter KOLYNOSA. Navdušeni boste nad rezultatom.

KOLYNOS
DENTAL CREAM

da zakrije spodnji del obraza, s prsti pa bobna po licu, kakor bi ga masiral zoper zobobol. Potem pa ne govori več.

Kadar bi ne bilo dovolj denarja, prilije kateri prijatelj, ki jih ima vsepovsod. In če to traja predolg, se pojavi žena Ida. Kadar ni mnogo gostov, kar naravnost: — Ali še ni čas domov? Kaj si pozabil na večerjo? —

Gogy časih kaj reče, časih nič. Vstane in gre.

Če je mnogo ljudi, tedaj Ida ostane v veži, pa ga d poklicati po natakarcici ali po katerem domačih, da mu ima nekaj silnega važnega povedati. Od tam ga potem ni

Rafael Sabatini

MORSKI KRAGULJ

Gusarski roman

Tsamani se je hudočno namuznil. To je Ajuba ujezilo. Skopljeneec je čutil, da se mu majajo tla tla pod nogami. Če bi njegova gospodarica izgubila vpliv, bi postal tudi on zgolj prah pod vezirjevimi brezpetniki.

»Teseš se, Ajub, tako mi kurana,« ga je podražil Tsamani, »tvoja mlahava mast valovi kakor morje. Pa se imaš tudi res zakaj tresti; tvoji dnevi so šteti, ti oče ničesa.«

»Pes, ali se mi rogaš?« je zavreščal skopljeneec. »Ti zmerjaš mene s psom?« Tsamani je pijunil na evnuhovo senco. »Teci povedati tvoji gospe, da bom kupil frankovsko devico. Reci ji, da jo hoče moj gospod vzeti za ženo, kakor je nekaj vzel Fenzalejo, da jo privede pravi veri v naročje in iztrga šejtanu ta prelestni dragulj. Če hočeš, lahko dočeti tudi to, da mi jo je rečeno kupiti, pa naj bi stala tisoč filipov. Nu, le teci ponesi ji računsko novico, o oče vetra, in Allah ti napolni živet.« Gibčno, podjetno in porogljivo se je obrnil in odšel.

»Naj ti sinovi poginejo,« je zarjovel skopljeneec, na pol blazen od teh strašnih reči.

49

A Tsamani se je le zagrohotal iz mrz preko rame zaidnici: »Tvoji sinovi pa naj vsi postanejo sultani, o Ajub, biser evnuhovi!«

Treseš se od togota, se je Ajub s to zlo novico odkotalil pred obliko svoje gospe.

V bližni nemoti ga je poslušala. Rotila je Allaha, naj pošlje svojo kletvo na njenega gospodarja in na sužnjo; naj ji ma zdrobi kosti, počrni obraza in stori, da njujo meso segnje. Predkinjala je s vso gorečnostjo ženske, rojene in vzgojene v pravi veri. Ko je prvi divji izbruh minil, je nekaj časa sedela in mirno premišljevala. Nazadnje je postkočila, velela Ajubu, naj pogleda, ali nihče ne vleče na uho in zašepetala:

»Ajub, ukreniti morava nekaj, pa hitro, drugače smo vsi izgubljeni. Sakr el Bahr nas bo v prah poštepal.« Nenadna misel ji je prešinila glavo in storila, da je za trenutek utihnila. »Tako mi Allaha, morda je samo zato pripetjal to bleščotnico semkaj! A ti mi moraš pomagati, da izpodnesem njegove in pašave načrte, če ne, si tudi ti unčen, Ajub.«

»Da izpodnesem pašave načrte?« je prepaden ponovil skopljeneec. »Pašave načrte?«

»Najprej je treba spraviti frankovsko deklino iz njegovega dosega.«

»To je dobra misel — a kako, kako?«

»Kako? Ali ni v tvoji s mastjo zaliti butici prav nobene pameti več? Predražiti moraš Tsamanija in kupiti deklino zame. Potem se bo že poskrbilo,

da tiho in hitro izgine, preden najde Asan njeno sled.«

Ajub je prebledel, ohlapna tica so mu sadrgeta: »In... in stroški? Ali si pomislila na stroške, o Fenzale? In kaj bo s nama, če Asad sve?«

»Ne bo zvezel, in če sve, bo dekle zdavnaj kdo ve kje, in Asad se bo moral vdati v to, kar je bilo zapisano. To skrb prepusti meni.«

»Gospa, gospa,« je zastokal tofistokepec in zvil debele roke, »ne upam se...«

»Kaj se ne upaš? Če ti ukažem, da kupi sužnjo zame, in ti dam denar, kaj ti je vse drugo mar, ti pes? Ostalo stori kdo drug, ki bo mož. Torej poslušaj: dam ti ves denar, kolikor ga imam, kakih petnajst sto filipov. Vse, kar prihraniš, bodi tvoje.«

Skopljeneec je pomislil. Konec koncev ga ne more nihče grajati, ako izvrši gospejin ukaz, in celo dobiček se mu obeta, kakopek — da, in koščična slast, če bo mogel predražiti Tsamanija ter ga praznih rok poslati domov, pred obliko razsrjenega, beznega gospodarja!

Ajub je razprostri roke in se v znamenje svoje vdanosti globoko priklonil.

DESETO POGAVLJE

Semenj sužnjav

Bučanje trobent in rožljanje tamtamov je označilo pričetek dražbe na Sok el Abedu. Prodajalci so pozapirali svoje kopice, hebrejski druguljar se je

umaknil s škafu v ozadje ter prepustil stopnice pri jami varuhom sejna. Hitro so se zbrali veliki trgovci in posedli po stopnicah, ostala množica pa se je razvnela ob južnem in zahodnem zidu.

Črni vodonošci v belih turbanih in s palmovimi metlicami v rokah so jeli škropiti tla, da bi bilo manj prahu, kadar pridejo sužnji in kupci. Trobente so utihnile, nato pa znova rezko zavzele. Globoka tihta je nastala. Drhal ob vratih se je razmaknila na desno in levo, in tehtno in dostojanstveno so stopili v odprti prostor trije dalaški možje visoke rasti, oblečeni v dolge bele halje. Na zahodnem koncu dolgega zidu so obstali, in prvi dalaš se je ustavil korak pred spremiljevalcem.

Vrveč glasov se je ob njihovem prihodu prihuil v sidlajoč šepet, nato v slabotno brenčanje, in nazadnje zamrl. V slovesnem obnašanju dalašlov je bilo nekaj duhovniškega; podoba je bila, kakor da bi opravljali bogoslužno dejanje.

S pobešenimi očmi, kakor da bi bili globoko zamisljeni, je vodja dalašov nekaj trenutkov molče stal pred gledalci; nato je v enoličnem petju povzignil glas in jel s iztegnjenimi rokami prosti nebeških blagoslovov:

»V imenu Allaha, Usmiljenja polnega, Usmiljenega, ki je ustvaril človeka iz kopic krvi! Vse v nebesih in na zemlji slavi Allaha, Vsemogočnega, Modrega! Njegovo je kraljestvo v nebesih in na zemlji. On zbujajo življenje, On ubija, Njegova je oblast nad vsemi stvarmi. On je prvi in Poslednji, Vidni in Nevidni, On pozna vse reči!«

Gospodarska kriza na Koroškem

Zastoj v lesnem gospodarstvu še traja — Slaba rentabilnost živinoreje — Naraščanje števila prisilnih dražb — Kmet brez kredita — Nazadovanje tujkega prometa

Beljak, konec avgusta.

Koroška ima v glavnem tri važne vire dohodkov: les, živinorejo in tujski promet. Industrija, ki nima zveze s lesom, je tako malenkostna, da njena konjunktura ali kriza za splošno gospodarstvo v deželi skoro ne prihaja v poštev. To dejstvo se zlasti danes močno občuti; čeprav je zaradi splošnega oboroževanja večji del industrijskih obratov že dosegel ali celo prekosil produkcijo konjunktornega leta 1929, v koroškem gospodarstvu ni videti zboljšanja. Za kmete se je položaj celo še poslabšal, kajti industrijski proizvodi so se podražili za povprečno 10%, cene kmetijskih proizvodov pa so ostale neizpremenjene ali pa so se padle.

Lesna trgovina na Koroškem je še vedno v zastoj. Sporazum z Nemčijo ni izpolnil pričakovanj; izvoz lesa v Nemčijo se ni skoro nič povečal. Italija kupuje les v veliki meri zopet v Jugoslaviji, ker ga dobiva tam ceneje kakor iz Avstrije. Poleg tega ovira izvoz iz Avstrije v Italijo veliki znesek avstrijskih terjatev iz sankcijske dobe, ki še vedno niso poravnane. A še ta les, kar se ga izvaža, gre po ogromni večini iz skladišč velikih lesnih podjetij, ki so si v zadnjih letih zbrale ogromne zaloge okroglega in rezanega lesa. Kmet lesa še vedno ne more prodati.

Kriza koroškega kmeta je zelo huda. Zgovoren dokaz za to je dejstvo, da je od okroglo 24.000 kmetijskih posestev na Koroškem 4300 pod prisilno upravo, ki je bila v veliki meri odrejena od davčnih oblasti. Koroški kmet ima namreč svoje gospodarstvo tako urejeno, da je plačeval davke z izkupičkom za prodani les. Lesa sedaj prodati ne more, drugih denarnih virov pa nima, zato tudi davkov ne more v red plačevati.

V zadnjih letih je padla tudi rentabilnost živinoreje. Surovo maslo se je še pred petimi leti prodajalo po 6 šilingov (50 Din) kilogram, danes se proda le najfinješe še po 3 šilinge. Cena goveji živini je padla za tretjino ali še več, davki pa so v istem času narasli skoro za četrtino. Ko je odpadel dohodek iz lesa, so se začeli prazniti hlevi. Danes je na Koroškem okrog 4600 konj manj kakor pred 10 leti. Za 600 glav se je znižalo tudi število goveda, dočim je v ostalih avstrijskih deželah ostalo to število nespremenjeno ali je celo zraslo. Kmetijska kriza je zato na Koroškem najhujša v vsej Avstriji. Koroški kmet vidno propada. Pred vojno je bilo prisilno prodanih povprečno po 37 kmetij na leto, sedaj jih pride na boben vsako leto po več sto. Cena zemlje je zaradi tega padla skoro za polovico, pa še vedno se prisilne prodaje mnogokrat ne morejo izvršiti, ker ni kupca, ki bi mogel zemljo plačati. Ta okoliščina tudi pojasnjuje, zakaj je toliko prisilnih uprav.

Huda, toda naravna posledica teh razmer je, da koroški kmet nima več kredita. Čeprav na Koroškem nismo imeli silnice krize denarnih zavodov, kakršna je v Slo-

veniji, kmet v svojih zadržkih ali drugih denarnih zavodih ne more dobiti posojila. Zato pa so se pojavili spekulanti, ki prav oduroško izkoriščajo kmetstvo. Naj za primer navedem, da si je pred petimi leti neki slovenski kmet na Koroškem izposodil od spekulantskega zavoda 9000 šilingov (okrog 75.000 Din); v teh petih letih je plačal 7250 šilingov za obresti opomine in druge stroške. Plačal je torej že več kot dva tretjini izposojene vsote, kljub temu pa je še vedno dolžan polni znesek. Seveda mora zaradi tega propasti.

Tretji glavni vir koroških dohodkov je tujski promet. Tudi ta panoga je od leta do leta slabša. Ob Vrbskem jezeru je bila letošnja glavna sezona že kar porazna. Večina hotelov je obratovala samo napol, nekateri pa so bili prisiljeni celo popolnoma zapreti svoje obrate. Kljub lanskemu sporazumu med Avstrijo in Nemčijo je pričakovani dotok tujcev iz Nemčije popolnoma izostal. Stalnih rajhovskih gostov

na Koroškem skoro ni bilo, samo večje ali manjše izletniške družbe so se ustavljale za dva, tri dni. Gostje z Dunaja in ostalih avstrijskih mest so šli večinoma v Italijo, deloma tudi v Jugoslavijo, ker so jim koroška letovišča predraga. Samo ob manjših jezerih ob Baškem, Klopinskem in Hodiškem, je bil tujski promet večji, ker so cene tam precej nižje, kakor ob Vrbskem jezeru. Vendar pa so ta letovišča tako majhna, da za splošno gospodarstvo ne prihajajo v poštev.

Se nečesa pri tem gospodarskem pregledu Koroške ni mogoče prezreti, namreč zastopavljanje s strani države. Za gradnjo voznih poti v hribih je bil določen kredit 21 milijonov šilingov. Od tega je dobila Koroška samo podgripi milijon, dočim je mnogo manjša Predarška dobila preko 2 milijona. Enako je zastopavljanje pri gradnji cest. Na Koroškem je še nad polovico cest nedograjenih in nemoderniziranih. Na Stajerskem in Predariskem takih cest ni niti ena četrtina, v ostalih pokrajinah pa še manj. Najhujše se vidi to zastopavljanje v slovenskem delu dežele. Tam ni v celoti modernizirana niti ena cesta, z edino izjemo takozvane Packstrasse, ki pa je izrazito strateška cesta.

Iz vsega tega sledi, da se na Koroškem še prav nič ne pozna omiljenje krize, o kakršnem govorijo v drugih avstrijskih deželah. Če se država za Koroško ne bo bolj zavzela, se bo propadanje in nazadovanje celo še nadaljevalo.

Philipsovi radio aparati — simfonijska serija

Lanskoletna simfonijska serija je pomenila nesporne uspehe, kar je prinesla razen vseh odlik, ki jih imajo tudi druge marke, še patentirane izume in izpopolnitve slasti v reprodukciji zvoka.

Boljši ton... pod tem geslom so zgrajeni tudi letošnji Philipsovi sprejemniki simfonijske serije 88.

Nova temeljita raziskovanja v Philipsovih laboratorijih so nam omogočila za to sezono radio aparate, ki bodo strokovnjaka kakor lanka v vsakem pogledu izenadili.

V okviru radio razstave na zagrebškem velesejmu pa glede na novo radio sezono želimo našim čitateljem in prijateljem radiofonije na kratko predložiti prednosti nove simfonijske serije 88.

»En sam gumb« se je že bolj izpopolnil, postal je »radio-robot«, vršil funkcije več gumbov. S to Philipsovo ekskluzivnostjo je nastava docela mehanizirana.

»Boljša zvočna reprodukcija« z nadaljnjo izpopolnitvijo nizkofrekvenčnega ojačevanja, ki preprečuje spačenje tonov, kar je bilo lani odkrito, ter z boljšim zvočnikom in posebnim okrovom proti resonanci.

»Razpršilec zvoka«, novo pomožno sredstvo v membrani zvočnika, ki skrbi za pravilno porazdelitev zvoka v prostoru.

»Sasijs v bloku«, nov način konstrukcije šasijs v treh blokih, kar je pogoj za cenejo gradnjo in lepši »standard« superjev.

»Nov način regulacije tona« pri aparatih na »monogumbe« s pomočjo avtomatskega regulatorja za visoke in nizke tone, s čimer se doseže še bolj naravna in čista reprodukcija.

»Izbojčana preklopna skala« s stekleno skalo v eni barvi in z magičnimi puščicami za označevanje vklopljenega valovnega pasu.

Novo rdeče »Miniwatt« elektrone izpopolnjevanje v Philipsovih laboratorijih, ki predstavljajo najdovršenejšo konstrukcijo te tehniške panoge.

»Univerzalni sprejemniki za vse vrste tokov«. Vsi modeli v lesenih škatuljah se lahko s posebnim ugrajenim dodatkom uporabljajo na izmeničnem ali enosmernem toku.

»Moderna linija« v podolgovati obliki simbolizira harmonični »zlati prerez« v konstrukciji šatule; najprej je bilo treba najti prekopno skalo in »monogumbe«, potem šele so bili mogoči dovršeni simetrični sprejemniki.

»Podolgovata šasijs«. Nove šasijs so se morale prilagoditi moderni liniji sprejemnikov; podolgovate, nizke šasijs omogočajo pregledno montažo, olajšujejo ev. popravila in pregled.

»Občutljiva regulacija«. Posebna naprava avtomatično zavre monogumb, kadar je leta točno nastavljen na postajo, ki jo očemo.

»Zvočni kontrasti«. Posebna naprava regulira pojačanje tonov med glasnejšimi in tišjimi glasbenimi prehodi.

»Razsvetljena skala«. Novo izumljen in konstruiran kazalec, ki se sam razsvetljuje.

»Koncertni zvočnik«. Novo konstruirani zvočnik posebno velikih dimenzij, reproduciira glasbo in govor z doslej neslučeno lepoto in naravnostjo.

Širša uporaba nizkofrekvenčnega stika« proti popačenju glasov, ki deluje zdaj ne samo pri radio sprejemu, ampak tudi pri reprodukciji gramofonskih plošč.

»Posebno močna končna stopnja« z dvema pentodama skupnega učinka 18 vatov. Zgoraj navedena dejstva so najboljši dokaz pionirskega dela Philipsov na polju radiofonije in zaslužijo vso pozornost.

Ali znate izračunati?

Danes pa spet nekaj za računarje. Preprost račun, ki pa vam vendar utegne napraviti nekaj preglaiv. Sicer pa poskusite! Trije prijatelji so dobili naročilo, da morajo napraviti šest čolnov in opravili so to delo v štirih dnevih in pol. Potem je prišlo naročilo še za dva čolna, toda delati je utegnili samo eden izmed treh prijateljev. Koliko časa je potreboval, da je svoje delo opravil?

Izračunajte to in pošljite rešitev najpoznejše do petke. Napisana naj bo na dopisnici, ki naj ima v kotu opozorilo: »Uganika kluba Metle«. Med pridne reševalce bo stric Matic spet razdelil nekaj lepih nagrad.

Kozamurnikovi otroci

To pot so se Metlarji potrudili in poslali vse polno rešitev. Le majhno število je bilo med njimi nepravilnih. Uganika se razreši na ta način, da sta imela gospod Kozamurnik in vdova, ki jo je vzel, v prvem zakonu vsak po troje otrok, v zakonu pa se jih jima je rodilo v prvih desetih letih še šest. Tako je imel vsak od njih po devet svojih otrok.

Med reševalce je stric Matic razdelil po žrebu naslednje nagrade:

Anita Kastelčeva iz Novega mesta, Ljubljanska cesta 15, dobi »Tigrove zobes«.

Slavica Selanova, Beograd, Zlatiborska 66, dobi roman »Blagajna velikega vojvode«.

Janec Gselman, Šmarje pri Jelšah, dobi roman »Pater Kajetan«.

Pavla Kolarik, Trieste, S. Giovanni sup. 1069 dobi »Roman treh src«.

Roza Urbančič, Gradisce 54, Obruva St. Maria, dobi roman »Zelezna cesta«.

Janko Kos iz Ljubljane, Idrijska 3, Anatolia Pettau iz Ljubljane, Zaloška c. 1, Vladislava Rustja iz Kočevja, Mari Volk iz St. Vid pri Stični in D. Kostanješek, Celje-Polule 33, pa dobe po eno knjigo revije »Življenje in svet«.

RADIO

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih radijskih postaj dobite v vodilni in bogato ilustrirani slovenski radijski reviji »Naša Vala«. Mesečna naročnina samo 12 din. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Knaflijeva ulica 5.

Nedelja 29. avgusta

Ljubljana 8: Flavio solo igra g. Filip Bernard, pri klavirju prof. M. Lipovšek. — 9: Čas, poročila, spored. — 9.15: Veseli jutranji pozdrav (Radio orkester). — 10.15: Verski govor (dr. Gvido Rant). — 10.30: Prenos spominke svečanosti Zveze bojevnikov z Brezji. — 12: Spomini na Joh. Straussa. — 13: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 13.15: Prelovec — Bernard: Venček narodnih pesmi s spremljevanjem Radio orkestra, poje g. Roman Petrovič. — 17: Kmetijska gospodarska navodila in poročila. — 17.30: Venček slovenskih narodnih in spremljevanjem Radio orkestra poje gđ. Poldika Zupanova, gđ. Bogdana Stritarjeva, g. Jean Franz in Tone Petrovič. — 19: Čas, vreme, poročila spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Etnika naših narodnih umotvorov (dr. Ksenija Atanasijević). — 19.50: Harmonika solo. g. Stante Milan. — 20.30: Koncert ruskega seketeta. — 21.15: Radio orkester.

Ponedeljek 30. avgusta

Ljubljana 12: Pesmi iz operet (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Schubertove pesmi (plošče). — 14: Vreme, poročila. — 19: Prenos Mozartove opere »Figarova svatba« iz Salzburga. — 22.40: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — Beograd 17.20: Laska glasba s plošč. — 18.10: Narodna glasba. — 18.40: Koncert orkestra in solistov. — 20: Rossinijeva opera »Seviljski brivci« (plošče). — 22.15: Orkestralni koncert. — Zagreb 17.15: Laska glasba. — 19.05: Prenos Mozartove opere »Figarova svatba« iz Salzburga. — 22.40: Laska in pesma muzika. — Praga 19.10: Odlomki iz slovaških operet. — 20.15: Dvorakova serenada v es duru za godala. — 20.40: Zvočna igra. — 21.30: Beethoven: Irške pesmi. — 22.20: Laska in pesma muzika s plošč. — Varšava 19: Pester glasbeni program. — 20: Odlomki iz zvočnih filmov. — 22: Zborovsko petje. — 22.30: Laska glasba s plošč. — Dunaj 12.20: Koncert orkestra. — 16.05: Odlomki iz zvočnih filmov. — 17.40: Dvojaki: Ciganske melodije. — 17.55: Klavirski koncert. — 19.05: Prenos Mozartove opere »Figarova svatba« iz Salzburga. — 22.55: Laska godba in pes. — Berlin 19.15: Schubertove komorne skladbe. — 20.10: Laska godba. — 21: Zgodovinska spevolga. — 22.30: Laska godba in pes. — München 19: Vedra muzika. — 21.10: Pevski koncert. — 22.30: Prenos iz Stuttgarta. — Stuttgart 19: Vedra glasba za celopust. — 21.15: Virtuozna glasba. — 22.50: Nočni koncert in pes. — 24: Orkestralni koncert.

Torek 31. avgusta

Ljubljana 12: Odlomki iz oper (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Koncert Radio orkestra. — 14: Vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Vas in mesto v naši narodni glasbi (kompozist Anton Dobronič). — 19.50: 10 minut zabave. — 20.10: Ribarstvo v dravski banovini (g. Alojzij Sulaj). — 20.30: Večer operetne glasbe. Sodelujeta gđ. Jelka Igličeva in Radio orkester. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Godba za ples (plošče). — Beograd 17.20: Pevska ura. — 17.50: Orkestralni koncert, vmes plošče. — 19.50: Laska glasba. — 20: Rezervirano za prenos. — 22.15: Jugoslovenska glasba. — Zagreb 20: Skladbe za klarinet. — 20.30: Tamburaški zbor. — 21: Godba na pišala. — 22.20: Laska godba in pes. — Praga 19.05: Prenos Mozartove opere »Čarobna piščal« iz Salzburga. — 22.40: Laska glasba s plošč. — Varšava 19.15: Komorna glasba. — 20.20: Laska in pesna muzika. — 22: Arje in pesmi. — 22.20: Laska in pesna muzika. — Dunaj 12: Koncert orkestra. — 16.05: Laska glasba. — 17.30: Arje in pesmi. — 19.26: Koncert orkestra in solistov. — 21.15: Zvočne slike. — 21.40: Laska glasba s plošč. — 22.20: Laska godba orkestra. — 23: Pesna muzika. — Berlin 19.15: Koncert Mozartove glasbe. — 20.10: Pester glasbeni program. — 22.30: Laska in pesna muzika iz Hamburga. — München 19: Dve uri interesantne kriminalistike. — 21.10: Koncert komorne glasbe. — 22.30: Laska godba in pes. — Stuttgart 19: Laska glasba s plošč. — 20: Zvočne slike. — 22.30: Kakor Berlin. — 24: Nočni koncert: defile narodov.

težko spraviti na cesto. Kajti gospa Ida je velika, močna in energična.

Pa postaja vse težje; ta izrazita lastnost slovenskega rodu se veča v kubiku.

Zato ostaja zdaj najrajši v večji družbi, daleč za mizo, obkrožen in obdan, da se ne more kar tako do njega. In če ga kličejo ven, odgovarja, da ni radoveden ali pa da bo že jutri videl. Vse težje mora manevrirati Ida. Izmišlja si nove stvari, druge načine.

Julij in avgust sta čas presneti. Za časa Prešerna se je to očitalo samo predpustu. To je doba veselja, naj nosijo predpoidnevi že take ali drugačne naslove.

Tudi domače društvo je priredilo svojo veselico. Z letošnjim vremenom ostrašeno je društvo že v naprej predvidelo ves program v zaprtih prostorih in v ta namen preuredilo društveni dom. Zdaj naj pa pada, če hoče!

Gogy se je kot dober Slovenec že jako zgodaj odzval prijaznemu vabilu. Zato lahko izbere dober in pripraven prostor. Ida ostane pri otrokih doma, bo pa »malce« pozneje prišla. Prav zato sede na sredo za veliko mizo ob steni. Od tu se najbolje vidi na vse strani. In ko ga obsejajo prijatelji in znanci od leve in desne, se mu zdi, da je v trdnjavi. Samo ena misel udira tudi v to sigurnost: jutri ima komisljo.

Vesela teče po programu. Ljudje, pljača, smeh. Godba, ples.

Za vse preskrbljeno. Ne samo na plakatih, nego tudi v rešnici. Močilo točijo, ženske režejo in servirajo jestvine.

Nihče ne opazi, kako mineta čas. Nihče zame. (Zlata oblikovna)

Zapoj. Rečejo to in ono. Mladina pleše, pa malo tudi starejši.

— Vino je dobro! Pivo primerno temperirano, janček pravilno pečen in ne preslan! —

Prireditelji zadovoljni. Tudi društveni blagajnik, ki sproti pobira denar. Juhe! Hura!

Zunaj lije kakor iz škafa.

Polnoč davno odbila.

Tedaj se pojavi na zadnjih vratih dvorane gospe Ida. Gogy se ozre desno in levo. Dobro je zaseden, varnost zajamčeno.

— Saj bi ga pustila, toda ima jutraj komisijo, pa je že zadnjič dobil ukor — zdihuje žena. Vse bi ji rade pomagale.

Pokušajo vse mogoče. A Gogy, stena skalna ostane stalna. Kakor da sedi na smoli.

— Hvala bogu za streho, kdo bo v takem vremenu hodil domov? —

Godba svira neumorno, pari se vrte, vince teče.

Ida izmišlja, prenapreže se stokrat uporabljene trike, misli, kuje, prede.

Gogy sedi, pije, bobna s prsti po licu. Bo že kako!

Nič, vse nič. Ko bi vsaj dež prenehal! Med posvetovalkami in zarotnicami je tudi gospa Ana, letoviščarka, tista katero je kot otroka še Gogy pestoval.

Preudarjajo, sklepajo:

Prvo:

Ida naj se izgubi, kakor da je že odšla, saj pa poznajo pod krovom ne stoji.

na. Pa se zadovoljno nasloni na mizo s levim komolcem, desno dlan na usta, s prsti bobna po licu.

Kaj mu kdo more?!

Pristopi Idina sorodnica gospa Jela: — Gogy, pojdi no malo ven, Ida je prišla pote! —

— Kaj bo hodila po meni! Sede naj! Ali je to lepo, da še le sedaj pride na prireditve? —

— Samo trenutek pojdi, slišiš, samo trenutek! —

— Saj vidiš, da ne morem! Ali naj mar skačem dež mizo? —

Tako si je potolažil vest pred sorodnico. Tam pri zadnjih vratih se vrše važna posvetovanja. Sodeluje vse žensko sorodstvo in vse prijateljice.

— Saj bi ga pustila, toda ima jutraj komisijo, pa je že zadnjič dobil ukor — zdihuje žena. V

Kraljestvo mode

Kaj se poda mlademu dekletu

Resnično, to so najbolj nerodna leta: ko se dekleta samo že smatra za gospodično, mati pa bi hotela videti v njem še otroka. Tu pride dostikrat do nesporazumov, posebno pri vprašanju garderobe. Če le more, se dekleta svojim znancom izdaja za starejšo in se hoče temu primerno »damsko« oblačiti. Če je mati popustljiva, vidimo tu včasih naravnost groteskna pretiravanja. Toda vedkrat je obratno — mati se smatra še za premalo, da bi že imela tako odraslo hčerko in hoče zato obleči doraščajoče deklet v slogu ljudskošolske učenke. Eno kakor drugo je seveda zgrešeno, vendar so včasih matere res v škripcih, kje naj polšeje predloge za obleke svojih deklet, ali v otroških modnih žurnalih ali v damskih?

Vse to je privedlo do tega, da so zadnja leta merodajni modni činitelji uvideli potrebo nekakšne posebne mode za doraščajoča dekleta, ki tvorijo nekakšno zvezo med damsko in otroško modo. In tu so nam ustvarili zares mične stvari, ki nas osvajajo ravno s svojo izrazito enostavnostjo.

Kajti ta dekleška oblačila učinkujejo bolj po lepši barvi tvoriva kakor po okrasju, ki se ga tukaj moda po možnosti izogiba. Nič

NAJNOVEJŠE MANUFATURA
MODNE SOUVAN
TKANINE

ne krasi mladega dekleta bolj, nego skromnost — to staromodno pravilo se zopet izraža v novi dekleški modi in priznati moramo, da učinkuje simpatično.

Gladka in nagubana krila na ličnih namizicah tvorijo sestavni del dekleške garderobe. V zvezi s svežo bluzo in kratko jopico ali odgovarjajočim plaščem je takšno krilo vedno čedno, najbolj praktično in vsekakor tudi dovolj elegantno za modni »standard« mladega dekleta. Še ena ali dve topli volneni obleki in praznična obleka iz žameta — pa je garderoba mladega dekleta popolna. Boljše je, da ima dekleta manj stvari in da so tiste res dobre, tepežne in čedne.

Pisane rute

Pisane ovratne rute presenetljivo ovesčijo izraz kostuma ali športnega plašča. Da pa se jih ženske ne bi še tako kmalu naveličale, si moda izmislila vsak dan kaj novega, bodisi v vzorcu, bodisi v načinu vezave. Tako se široka, taftasta ruta zaveže kakor kašen šal, da strlita oba konca v globokih gubah izpod enojnega voza. Lahko ruta iz muselina pa zavežemo v gracijočno penljo. Nekatera lepe, evileone rute pa mehko drapiramo okrog vratu in jih vežemo postarani. Najbolj originalno pa učinkuje vsekakor pisana ruta, ki jo privežemo na glavo kakor kmetice, s penljo pod brado. Tako zavezano ruto nosimo pri sportu in tudi kadar potujemo z avtom.

Zastojkarski obed

Na vogalu 39. in 147. avenije v New Yorku se je zamišljeno ustavil Jeff Cowler in je pljunil v velkemu, sigurnem loku na ulico. Ni si bil še na jasnem, kam naj stopi na kosilo: v restavracijo Miller ali k Hardingu. Odločitev glede tega vprašanja ni bila lahka, kajti od nje je bil odvisen srečen potek podjetja. Jeff Cowler je odvrgel ogorek cigare, potisnil čepico globoko na čelo in se popopraskal po glavi. Tedajci ga je nekdo udaril po plečih in ga sunil v stran. Bil je Jimmy Petterson, njegov prijatelj, ki ga je povabil z besedami:

»Pojdi z menoj!«

Jeff Cowler pa je odklonil z nemo gesto. Toda preden mu je prijatelj izginil izpred oči, ga je vprašal:

»Povej mi po pravici, kje se dobi boljši obed — pri Millerju ali pri Hardingu?«

Petterson je pomenljivo zaškrta z zobmi in odvrnil:

»Miller je boljši od Hardinga, zakaj ta me je vrgel skozi vrata, ker je videl, da imam denar!«

»All right,« je vzkliknil Cowler, »hajdi mo torej k Hardingu!«

»Kaj k Hardingu si se namenil? Slabo boš odrezal...« je menil Petterson.

Toda Cowler je potegnil iz žepa v telovniku bankovec in ga pomolil prijatelju pod nos z besedami:

»Ali vidiš teh deset dolarjev, my boy?«

Pettersona je obšla zavist, vendar je potegnil prijatelja po rami ter izginil, rekoč:

»All right, dober tek, vaše blagorodje!«

»Srečala jo je morda neka...«

Da polepšate svoje ustnice

Zastojkarski obed, ki se ne razmaže, ne izsuši, ki bi se držalo ves dan, ne da bi zapustilo sledov. Poskusite rešilo »GUITARE« poljubčki brez sledov, ki je neizbrisno, pa ne boste dali iskalni. Dobiva se v vseh trgovinah do stroke. Cena: poskusni komad, zadosten za enomesečno uporabo, din 9.—, večji in luksuzni din 28.— in 45.—. Laboratoire Valdor, Paris, France, generalni zastopnik Ljudovik Schön (oddelek 3), Zagreb, Jelačićev trg 1. Uspeh z jamčen, sicer se vam vrne denar. Čuvajte se potvor!

ogremimo s enobarvno garnituro, a pr. s kravato in ovratnikom iz enobarvne tkanine, v eni izmed svetlih barv karizastega vzorca (srednja skica).

Za mlada dekleta je tudi prav primeren plašč v takozvanem klasičnem kroju, s širokim moškimi reverji in vrezanimi žepi. Plašč na naši skici je iz debelega, angleškega tweeda in ima spodaj nekoliko razširjeno »redingote« obliko (predzadnja skica).

Za zimsko praznično priložnost je kakor ustvarjena obleka iz temnega žameta s svetlim ovratnikom. Obleka, ki jo vidite na naši skici, je iz črnega žameta in ima rožnato garnituro. Dvodelni ovratnik in manšeti so pošiti z ozkimi žepki enake barve. Po potrebi lahko daste bele žepke barvati v poljubno barvo. Živeti je s šivi sprej razdeljen v dva dela (zadnja skica).

Zdravniška posvetovalnica

X. Y. Ljubljana: Nevšečen pojav, ki ga opisujete, je res posledica »zdelanih živcev«. Mogoče je vplival na vas tudi kak nejužni dogodek, na katerega ste morda že pozabili, ki pa vendar živi v vaši polzvesti in povzroča te nejužne pojave. Zdravljenje je povsem individualno in ni nima smisla, da vam priporočam bodisi to ali ono zdravilo. Svetujem vam, da greste k zdravniku, v katerega imate zaupanje in ki bo po svoji uvidenosti odredil potrebno zdravljenje in način življenja, kar nikakor ni podrejenega pomena.

A. D. K.: Z ozirom na dejstvo, da ste preboleli vnetje srčnih zaklopk in vnetje rebrne mrene, se mi zdi najbolj verjetno, da izvirata zbadanje v prsih od starega vnetja rebrne mrene, ki je mogoče sedaj na novo vzplamtelo. Utrojenost, ki se pojavlja pri pešhoji in ki izgine, kadar se vležete je posledica srčne napake, odnosno oslabilosti srca. Iz vsega tega je jasno razvidno, da vam je zdravniški pregled nujno potreben. Vsaako odlašanje utegne samo poslabšati stanje. Potrebno je tedaj, da pričnete čimprej z temeljitim zdravljenjem.

F. M. Moste: K zdravljenju specialista, ki vas je pregledal in vam je predpisal opisane praške, nimam ničesar pripomniti. Vaša bolezen temelji na preveliki občutljivosti nosne sluznice, ki odgovori na vsak dražljaj, z nahodom. Dotični praški so proti tovrstni boleznii zelo uspešno sredstvo in vam moremo samo priporočati, da jih uporabljate še nadalje. Mogoče bi bilo tudi dobro, da poskusite z mrzlimi kopelmi, s čimer postane telo odpornejše.

Celo: Iz vašega pisma razvidim, da ste poskusili res že skoro vsa mogoča sredstva, ki pridejo pri tej boleznii v poštev. Svetujem vam še sledeče, namreč da poskusite z injekcijami, ki vsebujejo na poseben način pripravljene kužne klice iz vašega lastnega telesa, t. j. iz vsebine gnojnih mozoljčkov. Pojdite k vašemu zdravniku, ki bo uredil to zadevo s bližnjim higijenskim zavodom, kjer izdelujejo tovrstne injekcije. Injekcije vam daje seveda zdravnik, ki bo dal poleg tega še druga potrebna navodila.

Moja žena: Z ozirom na operacijo, ki ji je prestala vaša žena, zlasti pa s ozirom na to, da so ji bili odstranjeni jajčniki in maternica, je sedanje njeno stanje razumljivo. V svrhu omiljenja njene stanja je zdravljenje samo s onim sredstvom, ki ga omenjate, seveda nezadostno. V poštev pride namreč zdravljenje s raznimi preparati, ki naj nadomestijo operativno odstranjene organe (jajčnike). V posvetovalnici principijelno ne priobčujem receptov. Svetujem zato, da peljete ženo k zdravniku, ki bo predpisal zgoraj omenjena zdravila.

S. S. Lj.: Znak, ki ga opisujete, da se vam namreč večkrat med mesecem po-

Vsak
nima toliko denarja,
da more potovati v kopališče

Toda
Vsakdo
bi moral dati za zdravje
letno 100—150 dinarjev
in piti mesec dni
mesto druge vode

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC
onega z rdečimi srci.

javi vodena kri, je varno, da vam svetujem, da greste takoj k specialistu za ženske bolezni. Mogoče je namreč, da se vam je napravila rana na maternici, kar mabeva takojšnja strokovna zdravljenja, s čimer ne smete nikakor odlašati. Ob isti priliki vas bo dotični zdravnik pregledal tudi še v drugi smeri, namreč glede mehurja in glede vašega abnormalnega apetita.

ŠAH

Z olimpiade v Stockholmu naj podam še nekaj važnejših rezultatov posameznikov: Na prvi deski je dosegel Flohr najboljši rezultat z 12½ točkami iz 16 (78,3%). Sledi mu Lillenthal s 12 iz 17 (71%). Po procentih pa imata več nego Lillenthal še Keres z 11 iz 15 (73,3%) in dr. Euwe z 9½ iz 13 (73,1%). Nadalje imajo Mikenas 11 iz 18 (61%), Reshevsky 9½ iz 16 (59%), Petrov 10 iz 18 (56%), Stahlberg 9 iz 18 (50%), Dunkelblum (Belgija) 8½ iz 18, dr. Tartakower 6 iz 13, Piazzini (Argentina) 7 iz 12 (58%) itd. — Na drugi deski ima največ točk Szabo z 12½ iz 18 (69%), po procentih pa ga prekaša Fine z 11½ iz 15 (77%). Po točkah tretji je Foltys s 11½ iz 18 (64%), po procentih pa ga celo prekaša naš dr. Trifunović z 11 iz 16 (68%), kar je za našega mojstra vsekakor lep uspeh! Zelo zaostal je tu med drugimi Najdorf. Presenetljivo je tudi, da ima Schmidt samo 50%, Lundin pa celo manj. — »Rekordi« so bili doseženi na tretji deski. Tu ima A. Steiner največje število na olimpiadi doseženih točk: 14½ iz 18 (81%), Kaszdan pa najvišji procent na olimpiadi sploh: 14 iz 16 (88%). Izkazali so se tu še P. Frydman z 12½ iz 17 (74%), Argentinec Gran z 10½ iz 15 (70%), Estonec Raud in Zinner z 11 iz 17 (65%). Na četrti deski ima Šved Danielson 14 točk iz 18 (78%), Litvanec Luckis 11½ iz 17 (68%), Kostić 11½ iz 18 (64%), Argentinec Guimard 11 iz 16 (68 odstot). Dober procent imata še Poljak Appel in Marshall, slednji pa je igral samo 10 partij in napravil 6½ točke. — Na petem mestu končno ima Horovitz 13 točk iz 15 (87%), Argentinec Plect pa celo 14 iz 17 (82%), Poljak Regedzinski 11 iz 13 (85%).

Na oficelnem brzoturnirju, ki ga je priredilo vodstvo olimpiade v Stockholmu po zaključku olimpiade, je sodelovalo 50 moštvo. Iz petih predskupin sta prišla po dva prva v finale. Tu je bilo končno stanje: I. Reshevsky (USA) 6½, II.—IV. Apšeniec (Letonija), Najdorf (Poljska) in Pirc (Jugoslavija) po 5½, V.—VI. Kostić (Jugoslavija) in dr. Tartakower (Poljska) po 5. Sledi Lundin (Švedska), Keres (Estonika), Guimard (Argentina) in Mikenas (Litva).

Z velikim hrupom napovedani, potem pa zopet odpovedani turnir 25 najboljših šahistov sveta na Semmeringu bo še dobil svoje, sicer dokaj skromnejše nadomestilo. Dne 8. septembra se začne v hotelu Panhans dvokrožni turnir s 8 udeleženci: Capablanca, Flohr, Keres, Reshevsky, Fine, Petrov, Ragozin in Elisases. (Resava je Lillenthal.) Samo prva tri kola bodo igrala na Semmeringu, ostala v igralnici v Badenu pri Dunaju, ki ima istega lastnika kakor hotel Panhans, ter na Dunaju. S predvideno denarno vsoto okoli 300.000 din napovedanega teleturnirja paš sploh ne bi bilo mogoče izvesti, za nadomestni turnir pa bo znesek najbližje ravno zadostoval. Saj gotovo vsaj polovica udeležencev prejme, kakor je to sedaj že običaj, posebne honorarje, poleg tega je v turnirskem vodstvu in »sekskutivnem komiteju« približno toliko oseb kakor udeležencev turnirja. Glavni turnirski vodja bo sam svetovni prvak dr. Euwe, njegov namestnik Spielmann, pomaga pa jima cel štab več ali manj znanih dunajskih šahovskih organizatorjev. — Prireditelji delajo tudi za turnir v sedanjih novi obliki zelo pretirano reklamo. Tako čitamo, da bo to turnir »kandidatov za svetovno prvenstvo« ali celo »svetovnih prvakov«. Ravno na kongresu F. I. D. E. v Stockholmu pa je bila ideja, da bi se kandidati za svetovno prvenstvo kvalificirali za match s svetovnim prvkom v turnirju, celo načelno odklonjena. Ne glede na to nimajo ne Petrov, ne Ragozin, ne Elisases seveda nikakih izgub na osvojitve svetovnega prvenstva. Petrov pride v turnir pač na podlagi velikega, toda doslej osamljenega uspeha v Kemeru, Elisases kot domači avstrijski prvak, Ragozin pa je doletela sovjetska šahovska zveza kot namestnika za vabljenega Botvinnika. Sicer je Ragozin trenutno tretji ali četrti po redu med sovjetskimi mojstri. — Kljub vsemu temu bo turnir gotovo dokaj zanimiv, saj se Capablanca, Flohr, Keres, Reshevsky in Fine niso še nikoli skupno srečali na turnirju in se bodo brez dvoma ogorčeno borili za prva mesta.

ŠPANSKA OTVORITVE

Bel: Keres (Eston.) Črni: Reshevsky (USA)

1) e2—e4	e7—e5
2) Sg1—f3	Sb8—c6
3) Lf1—b3	a7—a6
4) Lb5—a4	Sg8—f6
5) 0—0	Lf8—e7
6) Tf1—e1	b7—b5
7) La4—b3	d7—d6
8) c2—c3	Sb6—a5
9) Lb3—c2	c7—c5
10) d2—d4	Dd8—c7

Vse to je točno raziskana in znana glavna varianta tako zvane Cigorinove obrambe v španski partiji.

11) a2—a4? Mesto običajnega 11) Sbd2 ali h3 igra Keres potezo, ki jo je teorija pred desetletji zavrgla kot slabo za bele. Keres pa je za otvoritve tudi odlični teoretik in si je pripravil primerno ojačenje v igri bele.

11) ... b5—b4 Približno izsiljeno, saj je grozilo ab5 ter b4, na Tb8 pa 12) de5, de5, 13) ab5, ab5, 14) Se5, De5, 15) Tab: Doslej pa se je mislilo, da pride s potezo v partiji črni v prednost.

12) c3 : b4 c5 : b4 13) h2—h3! Staro teoretično nadaljevanje je bilo 13) b3, na kar pa je bila res vezava z Lg4 za bele neprijetna. Poteza v partiji je Keresova iznajdba.

13) ... 0—0 V Margate-u je v isti poziciji polzkustil Tylor proti Keresu Ld7, kar pa se ni obneslo. Važno je vprašanje, če more tu črni igrati takoj b3 ter na 14) Lb3; Sb3; 15) Db3; 0—0. Beli ima potem sicer kmetski več, črni pa dva lovca in veliko prednost v razvoju.

14) Sb1—d2 Lc8—e6 Tu stoji lovec brez dvoma bolje nego na d7, ker kontrolira polji d5 in f5.

15) Sd2—f1 Tf8—e8 16) Sf1—e3 Beli je torej ravno še pravočasno dosel, gel, da črni ne more prodreti na odprti c-liniji, obenem pa je spravil svojega skakača na zelo važno polje v središču.

16) ... g7—g6? Ni razvidno, da bi bila ta slabitev potrebna. Zelo v poštev je prihajalo Sc4, da zamenja nevarnega belega skakača, ki meri na d5 in f5.

17) ... Sf6—h5 Sedaj je beli v očitni prednosti. Ne samo, da je vzel črnuo važno polje c4, temveč grozi z Lb2 tudi učinkovito napadno točko e5.

17) ... Sf6—b5 18) Lc1—b2 Le7—f6 19) Ta1—c1 e5 : d4? Po tej zamenjavi je partija za bele pač strateško dolžena. Saj se sedaj odprejo linije njegovima lovema, beli ska— kači do idealne mesta, črnu pa ostanejo slabe točke d6 ter b4, ne glede na oslabiljeno kraljevo krilo. Bolje za črne je bilo torej pač Db8.

20) Sf3 : d4 Dc7—d7 21) Tc1—b1 Uvod v rafinirano kombinacijo.

21) ... Tc8—e8 22) Sd4—c5 Kelo dobro izračunano.

23) ... Le6 : f5 Izsiljeno, kajti po g7f5: Sf5: bi ostala pozicija črnuu kralju preveč razbita, grozilo pa je Sd6:

23) e4 : f5 Le6 : b8 24) Tb1 : f8 Tudi tako stoji črni obupno. Grozi predvsem Sd5 ter nato g4.

24) ... Ta8—e8 25) ... Da spravi drugo trdnjavo v igro.

26) ... Dd7—c6 27) Dd1—g4! Z napadom na b4, pa kakor se kmalu pokaže, tudi na g6.

28) ... Dc6—b6 29) ... Dd4—Sf4, 28) Lf1.

27) Tb2—e2! Z grožnjo žrtve na g6, ki je črni ne more več prav ubraniti.

27) ... Tc5—e5 Na Sb3: bi prišlo seveda tudi 28) f6g; ter na f6g: potem 29) Lc4+, na h6g: pa tudi 29) Lc4 z grožnjo Dg6+.

28) f5 : g6 h7 : g6 29) Ld3 : g6! Odločilno.

29) ... f7 : g6 30) Dg4 : g6+ Kg8—h8 Na Sg7 pride namreč 31) Sf5 z grožnjo mata na g7 in e8.

31) Se3—f5! S tem dobi beli figuro nazaj ter obdrži dva kmeta več pa še napad. Črni bi se bil torej lahko tu vdal. Sledilo je še:

31) ... Te8—e8 32) Dg6 : h5+ Kh8—g8 33) Dh5—g5+ Kg8—f8 34) Dg5—g7+ Kf8—e8 35) Sf5 : d6+! Črni se vda, saj paše še najmanj Te5.

Vasja Piro.

centa. Na koncu tega samogovora o denarju in nepoštenem gostu je Harding zopet zaigral na obrazu tisti blažen nasmešek, ki je bil že popolnoma izginil s njegovih lic ob pogledu na bankovec. Da, da, sleparjev je dosti na svetu, ampak Hardinga se ne da tako lahko oiganiti!

Restavratore se je rahlo sklonil, pobral bankovec za deset dolarjev s tal ter ga nesel v svoj žep. Jeff Cowler je vsemu sledil s pazljivim očesom. Ko je bankovec izginil, je Jeff globoko vzdihnil, kakor da čuti veliko muko. Nato je zamrl z obema očmi.

»Praviš, da si siromak,« je nadaljeval svoj govor Harding, in potegnil počasi iz žepa prgišče drobiža. »Torej bova poročnala, kakor se spodobi za gosta tvoje vrste...« Brez nadaljnjega besedovanja je stisnil Cowlerju v dlan osem novcev po en dolar. Nato je napravil nedvomno kretanje, ki je pomenila, naj slepar naglo izgine.

Jeff Cowler je hotel nekaj reči, protestirati je hotel proti visokemu računu za kosilo, ampak tedaj je stopil Harding korak naprej in nahnul sleparja:

»Ali hočeš, da pozovem policijo, pa bo ona določila ceno za obed?«

Toda Jeff ni ljubil mešavanja tretjih in je rajši na podlagi bridkih izkušenj v takšnih položajih resigniral na dva dolarja. Spravil je osem dolarjev brez protesta v žep, nato pa je urnih krah izginil akozi vrata.

Trenutek za tem, ko je Jeff Cowler zapustil restavracijo, je vstopil nov gost. Ozrl se je za odhajajočim in je stopil nazaj k zastojkarski besedi, da njemu s žepa niti

od zadovoljstva. Ko ga je Cowler nagovoril, ga je rad poslušal. Na koncu je odvrnil nekaj, iz česar je bilo mogoče razbrati poudarjeno besedo o samozadovoljnosti.

To tako lepo pripravljeno idilo pa je neandarna razdel sam vrag. Jeff Cowler je spustil prste v žepček, da bi potegnil iz njega temnoblod robček, s katerim si je hotel obrisati usta. Potegnil je robček iz žepa, toda obenem z robčkom je zletel ven tudi bankovec za deset dolarjev. Bankovec je zafrotal po zraku kakor metuljček in je legel na tla. Malo je manjkalo, da ni priletel restavratierju Hardingu naravnost pod nogo. Ustavil se je tik ob njegovem čevlju.

V tistem trenutku je popolnoma izginil nasmešek s Hardingovega lica.

»Kaj deset dolarjev imate?« je zagrmel nad Cowlerjem restavratierjev mogočni glas. »Deset dolarjev — in pridete k meni be— račit za kosilo? Imoviti človek, da. Krez hoče opehariti mene, ubogega kremljara? Mož, ki ima denarja kakor peska prosi za kosilo in ga tudi dobi — ker laže, da je brez sredstev!«

Harding je grmel še dalje. Govoril je o dostojnosti in o običajih, ki so v pošteni Ameriki v navadi. Na koncu je pokrkl tlom. O, saj je imel nekaj izkustva s potepniškimi sleparji, ki jim zaradi tega ni nasedal. A da bi ga opeharil za kosilo možki z bankovcem za deset dolarjev v žepu — to je pa bilo preveč! Kajti denar je bil tu di v očeh Hardinga samo denar. Jemal ga je od mistra Blacka, ki je prihajal vsak dan točno opoldne k mizi, prav tako, kakor od tega cigana, ki mu je hotel odnesti glasilek s postrežnega, da njemu s žepa niti

To je bil čas, po Cowlerjevi sodbi, najugodnejši za podjetje, ki ga je zasnoval. Polodne je bilo že minilo, in Hardingovi restavraciji je sedelo samo še nekaj poznejših gostov. Jeff Cowler je odkorakal naravnost k gospodarju, snel pred njim pokrivalo, vrtil čepico v zadregi med prsti in mrmral nekaj o desetih nepreskrbljenih otrocih, o ženi, ki leži dolna na smrt bolna, dočim se on grudi od silnih omedlevic zaradi lakote.

»Kaj, brez dela?« je vprašal Harding. »Tako je!« je odvrnil Cowler in pristavil: »Niti centa nimam v žepu!«

Restavratore mu je dal razumeti, naj stopi za ograjo. V kotičku je porinil stol pred Cowlerja in ga pozval, naj sede. Jeff Cowler je opazoval vsako kretanje svojega do brotnika. Posebno dobro je pazil na vrata. Ni bilo treba dolgo čakati, da so se odprla. Harding se je kmalu vrnil. Prinesel je krožnik s slastnim kosilom, sestojčim iz mesa, sočivja in pridelkov. Cowler je mogel ugotoviti, da je porcija izredno obilna.

Pospravil je s krožnika v svoj želodec meso, krompir in zelje, cel hrib sočivja in zelenjave in ko je vse pojedel, se je, po zgledu slovitih sladokuscev, pogladil po trebuhu, kakor da hoče z gesto roke poveljati vse to, kar se je z restavratierjeve mize presešlo v njegov želodec. Potem je leno in počasi vstal, pripravljen, da se s patetičnimi besedami zahvali restavratierja za použito dobroto. Harding je menda čakal na to, kajti obeng se niti ni kaj »tudo

»Ali je ta, ki je pravkar odšel, jedel pri vas?«

»Da, da, jedel je,« je odvrnil Harding nekoliko začuden, čemu se tujec tolikanj zanima za odhajajočega.

»In je plačal račun?«

»Plačal... seveda je plačal...« je vskliknil v zadregi Harding. »To se pravi... Najprej je dejal, da je lačen in da nima niti centa. Potem pa...«

»Potem je potegnil iz žepa bankovec za deset dolarjev in ga je pomotoma spustil na tla...«

»Oprostite... Kako veste vse to?« se je čutil Harding.

Tega pojasnila ni dobil Harding takoj. Kajti tujec je zdiral za odidšim Cowlerjem. Naključje mu je pomagalo, da je dohitel beguna še na uličnem vogalu. Prijel ga je in ga privedel nazaj v Hardingovo restavracijo.

»Prijatelj, topot boste plačali kosilo nekoliko dražje kakor zadnjič...« se je smehljaj tujec, ki se je zdaj popolnoma razkril in povedal, da je uradni kriminalni policije. Pokimal je Jeffu kot dobremu staremu znancu in dejal restavratierju:

»Ta tiček je namreč doslej lovil po drugih revirjih, zdaj je prijalrdal tudi k vam...«

»Da... da...« je jecljal Harding, »ampak... dovolite, da vam pojasnim zadevo: pri meni je plačal popolnoma v redu z desetdolariskim bankovcem...«

Strupi v rastlinah

Deset breskvinih jader lahko umori otroka – Varljive koralno-rdeče jagode volčina – Atropin v volčji jagodi – Nestrupene palme in vrtnice – Gobe

V kriminalni zgodovini človeštva bi gotovo ne bilo zločina zastrupljanja ali vsaj ne dosti, če bi ne bilo rastlin. Rastlina, ta simbol nedolžne ljubezni, na videz neškodljiva in molčeča potrepeljiva, je v resnici

strahoviča zastrupiljevalka.

Grozotni strupi za indijanske puščice, kurare, strihnin, kokain, morfin in opij, hašiš in meskalin, izvirajo vsi iz strupene delavnice rastlin, ki so bile prav v tej zavrtni umetnosti neprekosljive učiteljice človeškega podzemlja — in so še.

Zakaj uporabljati rastlino strupe?

Navadna breskev in grenki mandelj nam lahko na to vprašanje odgovori, če malo pomislimo. Grenki mandlji so si omislili prav kakor sladki mandlji plodove, ki jih

varujejo pred pticami

in drugi živali s trdo lupino. Če bi jih tako ne zaščitili, bi kmalu ne bilo več nobenih mandeljnov na svetu. Toda ptice so dobile zavoljo teh trdih sadežev spet kljuno, ki so sposobni prodrati tudi do sladkega jedra najtrših lupin. Rastlina si je morala potem omisliti nove obrambne pripomočke, da bi svojim neprijateljem zagrenila, dobesedno zagrenila voljo do teh jader. Sladki mandlji so postali grenki, grenki po

pruski kislini.

Ki je tako strašen strup, da more deset breskvinih jader pod nekimi okoliščinami umoriti tudi otroka.

Tako bi bili tudi mandlji za človeka nevarni, če bi človek ne bil izumil vrtnarske umetnosti, ki je znala rastlino, ki obdaja svoje seme s pretrdo lupino in ga napolnjuje s strupom, opleniniti, z mogoletno izbero in gojitvijo spremeniti tako, da rodi sadove z mečjo lupino in s sladkim,

nestrupenim jedrom.

Sladki mandlji pa ne rasejo nikjer sami od sebe, temveč vedno pod skrbnim človekovim nadzorstvom.

Med gozdnimi rastlinami naše domovine, ki imajo trdo jedro, ni nobene, ki bi ponujala svoje seme prostovoljno drugim v jed. Tako bi lahko postavili pravilo, da so vse gozdne jagode s trdim jedrom strupene. Toda tu imamo navadni volčin, ki tega pravila ne upošteva. Vsak ga pozna z njegovimi krasnimi, koralno rdečimi jagodami. Te jagode spadajo med

najbolj strupene

v naših gozdovih. V njih je jedko ostruženo, ki jo imenujejo »dafnine« in ki je že marsikateremu neprevidnemu izletniku očigledna usta in mu povzročila krče. Navzlic temu ni navadni volčin, temveč volčja jagoda najbolj strupena rastlina naših gozdov. Ta rastlina nima trdih jader za seme, prepoji jih pa z atropinom, ki povzroča

omamo in blodnje.

Povzroča pa, kakor znano, tudi »ognjevit« pogled, čudno razširitev zenice, ki je tej

rastlini oskrbela značilno italijansko ime »belladonna« — »lepa ženska«.

Najbolj čudno pa je to, da vsi takšni strupi pogosto prav nič ne zaležejo proti pravi sovražnikom rastlin. Kosi in drogi vneto stičejo za vsemi strupenimi jagodami, ličinke in polži razjedajo

strupene gobe.

majhen hrošč živi celo samo od volčjih jagod, to se pravi od njih strupenih listov. Živali se znajo prilagoditi vsem okoliščinam. Takšne rastline so si omislile svoje strupe pač v dobah, ko njih sedanjih sovražnikov še ni bilo na zemlji in odtlej so zastale v svojem razvoju in še niso našle drugih pripomočkov, da se jih obvarujejo. Ne vemo sicer, da-li je število strupenih rastlin v teku dob naraslo ali pa nazadovalo. Vemo le to, da je

silovito veliko število strupenih rastlin. Le malo je rastlinskih

družin, ki bi ne imele zastrupiljevalk med svojimi članicami. Takšne nestrupene rastline so n. pr. palme ali vrtnice. A že v jedrih črešenj, marelic in breskev naletimo na strup in druge rastlinske družine, kakor zlatice, sestoje sploh iz samih strupenjač.

Med gobami

jih je manj užitnih nego strupenih. Tropške rastline so skoraj vse strupene in zdi se, da število strupenih rastlin, kakor tudi nevarnost njih strupov narašča, čim bolj vroče je podnebje. Razen tega je med rastlinami poleg pravih strupenjač še nešteto takšnih, ki te ob dotiku ožgejo in med katerimi je naša domača kopriva samo skromna začetnica. Črna umetnost mešanja strupov pozna rastlina pač temeljito in prav za prav je

samo iluzija,

če jo smatramo za nedolžno, miroljubno in za simbol dobrega.

Japonski harakiri

Junaško, a čisto nesmiselno dejanje

Iz Tokija so nedavno poročali, da je rezervni stotnik Dairoku na tokijskem parnem prostoru izvršil harakiri, ker svoji deželji zavoljo slabega zdravja v sedanjih preizkušnji ne more koristiti. To poročilo dokazuje, da so se stari običaji na Japonskem še ohranili.

Primer harakiri, ki je zbudil veliko pozornost, se je zgodil tudi v letošnjem februarju, ko si je pet članov družbe »smrtnih prostovoljcev« razparalo trebuh pred tokijsko policijsko prefekturo, pred parlamentom in pred stanovanjem predsednika poslanske zbornice. Hoteli so na ta način protestirati proti vladi, ki se ni izkazala. Leto dni prej je izvršil harakiri polkovnik Hozaburo Jamada, šef nekega urada v vojnem ministrstvu, ker je menil, da je bil soodgovoren za atentat, ki je veljal življenju generala Nagata. L. 1934. se je zgodila policijskemu šefu v Gumi, ki

bi moral urediti promet med nekim mikadovim obiskom, majhna napaka, ki je imela za posledico, da se je nekta manifestacija zakasnila za četrto uro. To se je možu videl zadosten razlog, da je še iste večera v svoji pisarni izvršil tradicionalni samomor.

Dan po podpisu pomorskega sporazuma v Washingtonu je povzročil veliko razburjenje v javnosti harakiri nekega odličnega pomorskega častnika, komandanta Kusajarija. Znameniti je harakiri, ki ga je izvršil l. 1912. na dan mikadovega pogreba general Nogi, zmagovalca pri Portu Arturju. Seveda pa je tudi res, da se mikadovi zdravniki, ki so jim isto dejanje poglagali na srce, niso odločili zanj. Tudi Japonci pač počasi uvidevajo, da je harakiri prav tako junška, kakor pogosto nesmiselna reč.

„Dete“ v cvetlični košari

Desetmesečna Totina med rožicami

Vodja nekega okrajnega policijskega komisariata v Milanu, ki je v svoji praksi sprejel že premnogo razburjenih ljudi, je takoj opazil, da se je gospe Amaliji

IZDRŽLJIVOST VAŠEGA PERILA je odvisna od načina pranja in kvalitete mila. — Dobro operete s kvaliteten

HUBERTUS

milom, ki je domače, slovenski izdelek!

zgodilo nekaj strašnega. Padla je na stol in izpeljala s težavo: »Otroka, živga otroka so mi poslali v hišo!« Treba je bilo nekaj mirnega prigrivanja, da je končno povedala vsjo zgodbo:

V hišo so ji poslali veliko, pokrito košaro, ozaljšano s krasnimi cvetličami in rožastimi trakovi. Soberica je sprejela košaro in spremno pismo ter prinesla oboje gosp. Ta je s precejšnjim začudenjem odprla pismo, ki je velelo: »Plemenita gospe! Sem siročica s 10 meseci in se imenujem Totina. Moja edina želja je, da bi me dobro sprejeli. Sem lepa in ljubka, pravi dar iz neba.« Podpisala nič, drugega nič.

Dama je pobledela, razločno je bilo videti, kako se v košari nekaj giblje. »Ne dotikajte se!« je vzkliznila presenečeni sobarici in stekla na policijo, ne da bi vrgla svoj pogled v košaro, ki so jo sedaj na odredbo policijskega šefa spravili na komisariat. Spet je bilo videti, da se v košari nekaj giblje. Cvetlice so vzlele stran, trakove razvezali. »Dar iz neba«, ki je dama spravila v takšno razburjenje, je bil sedaj vsem na pogled: dražestna angorska mačka. Če je gospa ob sprejemu košare prebledela, je sedaj postala rdeča. Policija pa se je režala in nje šef je povedal nekaj o slepi prenamenjivosti, ki samo škoduje.

Mačka doji podgane

V hiši angleškega trgovca Roberta v Hornseyu imajo neobičajno idilo. Robertova mačka je dobila mladiče, od katerih pa so ostali samo trije pri življenju. Nekega jutra je trgovcu opazil, da doji mačka poleg treh mačic še druga tri bitja. Bile so to tri mlade podgane. Kako je postala mačka podganam mačka, ne ve nihče povedati, kakor tudi ni mogoče ugotoviti, ali še živi mati malih podgan in ali jo je mačka raztrgala in pojedla.

Poi stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

zabaviščih. Kitajec velja za ponočnjaka in uganka je, kako more vso noč jesti, piti in se zabavati, potem pa čez dan delati, kakor da je ponoči počival. Evropla lahko zamami v ta dvoji vrtinec uživanja. Kmalu po vojni se je dočeno življenje tako izrodilo, da so se celo kitajske oblasti vzemirjale nad stvarmi, ki so se dogajale v

»Jarkih, razvpiti četrti« zunaj evropskih koncesij. Igralnice in opijske beznice te četrti so dobile na zadnje isti »sloves« kakor lokali na Sagoški cesti v Singapuru, tako da so jih morali postaviti pod policijsko nadzorstvo in očistiti vsaj najhujših izrodov. A takšnih lokalov je v Sanghaju ostalo še dovolj, več nego kjer koli drugje na svetu. Od najdražjih in dostojnih plenskih palač do temnih lokalov, ki se imenujejo po navadi »paradiži«, je dobro poskrbljeno za vsak okus. Povsod se dobe

plesalke, ki plešejo s vsakomur,

kdor jim naroči šampanjca. Odetotki od te pijače so namreč njih edini dohodek. Kontrasti so ogromni, Stopiš iz kakšnega razkošnega kluba in se odpelješ samo pet minut v kakšno kolno smer, da prideš v okolje, o katerem bi dejal, da izvira iz najtemnejšega srednjega veka. Tu stoje tisoči avtomobilov in čakajo na pozne goste, tam stojijo brez kočami, ki so jim razbita okna zadelali z žakljevino in o katerih ne veš, da-li predstavljajo opijske beznice ali pa zarotniške jame. V Sanghaju je boljše, da ne vprašuješ po skrivnostih.

Velika moda na beneškem Lidu

Na beneškem Lidu zbujajo posebno pozornost kopalci v kostumu, ki ga vidimo na tej sliki. Vsa reč spominja nekoliko na Daljni vzhod...

Sin genija — smetar

Rodinov sin Auguste Beuret je bil bebec in je stikal po pariških smetiščih — Veliki kipar ni imel zmisla za družinsko življenje

Francoski listi so poročali te dni, da je umrl Auguste Beuret. Ta vest ni niti v Franciji zbudila posebne pozornosti, saj je šlo za revnega, norega starca. In vendar je bil Beuret edini sin velikega kiparja Rodina. Da ni prejel imena svojega očeta in da je umrl v največji bedi kakor zapuščen žival, so krivi posebni vzroki.

Rodin, oboževalec telesne lepote, je bil zelo razočaran, ko se mu je rodil sin. Bilo je to grdo bitje, ki je že ob rojstvu kazalo znake bečevstva. Mati je otroka v najtežjih okoliščinah spravila na svet tadej, ko si je moral Rodin še z ročnim delom zaslužiti to, kar je potreboval za razvoj svojih idealov. Bila je dekle iz najskromnejših razmer in nanjo je padalo vse breme malega gospodinjstva. Veselja ji ni privoščil nobenega. Med svojimi štirimi stenami je bil Rodin pravi trinoj, ki je malo govoril in mnogo zahteval, vsaj kar se tiče obževanja z ženo, ki je izvirala kakor on od spodaj in ki je zanj kuhala ter prala.

Bila je tiha in postrvovalna žena, nikoli se ni upirala, nikoli se ni vmešavala v duhovne zadeve svojega moža. Bila je dekla s takšno popolnostjo, da bi ji morali priznati duševno veličino, če bi ne vedeli, da je spadala pač med rojene dekle. Nikoli ji ni prišlo na misel, da bi imela tudi sama kakšne pravice. Ostala je gospodična Beuretova in ni znano, da bi bila kdaj upala ali celo zahtevala, da postane gospa Rodinova.

V takšnih razmerah se je rodil sin, nezaheljni družinski prirastek in element motnje za umetnika, ki je hotel vedno miru in čistosti, a ni imel smisla za družinsko idilo. Otrok s spačenim obrazom ga je motil tem bolj, čim višje se je vzpenjal njegov genij. Dal mu je sicer svoje krstno ime, a da bi ga dvignil iz brezimnega ničla, to mu ni prišlo na misel. Svojega sina ni pozaknil in tudi tadej ne, ko se je v svoji smrtni uri poročil z Beureto, da bi vsaj z dedščino dobila nekaj plačila za desetletja zvestega dela, ki ji ga je bil plačal z nekoliko oblekami in nekaj jedi.

Auguste Beuret je prišel v šolo, a učenje ni bilo zanj. Rodin je bil tadej dovolj bogat, da bi lahko poskusil s potrpežljivimi zasebnimi učitelji, pa ni mislil na to. Otrok se je komaj naučil črkovati, drugače je mo-

ral pometati, brisati prah v delavnici svojega očeta in prati. Bil pa je v tem pogledu priden in prav tako nemo skromen kakor njegova mati.

Nekega jutra je snažil okna in ga je pri tem napadla omedlevica. Padel je na tlak. Ko so ga poslali iz bolnišnice, ni bil zmogel niti svojega prejšnjega dela. Oče pa je živel preveč v onostranih zadevah, da bi mogel takšno stvar razumeti. Sin mu ni mogel pomagati — dobro, naj pa gre!

In tako je Auguste Beuret poskušal najprvo kot prenašalec pohištva. To je bilo seveda preveč za njegove moči. Poskušal je tudi srač z zbiranjem cunj. To je šlo. In s stikanjem po pariških smetiščih si je zaslužil toliko, da ni umrl od glada. Pariški cunjarji so, kakor znano, posetna vrsta ljudi. Niti v najcenejših prenočiščih ne dobe postelje. Spati morajo po kletah in če drugače ne gra, tudi na prostem. Dosti spanja v ostalem ne potrebujejo, kajti med tem ko delovni Pariz še počiva in ko se plešči Pariz vrača komaj domov, so že na poti za svojim opravilom.

Do vojne je ostal Beuret član tega stanu. Imel je celo nekaj več sreče nego njegovi tovariši. Nekje pred mestom je bil odkril lesenjačo brez gospodarja in v njej je bilo prostora za dve osebi, zanj in za polsupihno, ki ji je bil predlagal, da bi s njim delila to stanovanjec in ki mu je zavoljo svoje vdanosti postala tudi zakonita žena.

Potem so nemški Zeppelinji metali bombe na Pariz in Debela Berta je pošiljala svoje izstrelke do Latinske četrti. Rodin se je bal za svoje mramorne dragocenosti in je potreboval moža za čuvaja. Tadej se je spomnil svojega sina, ki je našel tako za nekaj časa spet streho, skozi katero ni deževalo in ki ni bila odprta vetrovom. Celotno sestanovko njegove bajte je oče trpel. Ko pa so zmagovite zavezniške čete prikorakale pod Lokom zmagoslavja na Elizejska polja, je obema ukazal, naj se vrne v svojo barako.

Da bi ne motili nesmrtnosti svojega očeta, je Beuret do zadnjega zamolčeval svojo skrivnost. Živel je brez krivde in pogumno, gotovo ni bil zaslužil usode, da se je rodil in umrl kot sin genija, ki je živel v onem svetu in zato ni poznal skrbi malih ljudi.

A NEKDOTA

Voltaireja so na graščini Ferney obiskovali tudi takšni gostje, ki mu niso bili posebno ljubi. Tako se je odločil tudi neki abbé Croyer, da obišče velikega misleca in preživi pri njem več mesecev.

Croyer pa ni bil dorasel duhovitosti svojega gostitelja in je silno dolgočasil Voltaireja. Zato ga je slednji nekega dne vprašal: »Ali veste povedati, kakšna je razlika med vami in donom Kihotom?« Abbé je široko zazijal ter izjavil, da na vprašanje ne ve odgovora. »Torej vam bom jaz povedal razliko, je dejal Voltaire. Don Kihot je imel vse gostilne za gradove, vi pa mislite, da je vsaka graščina gostilna!«

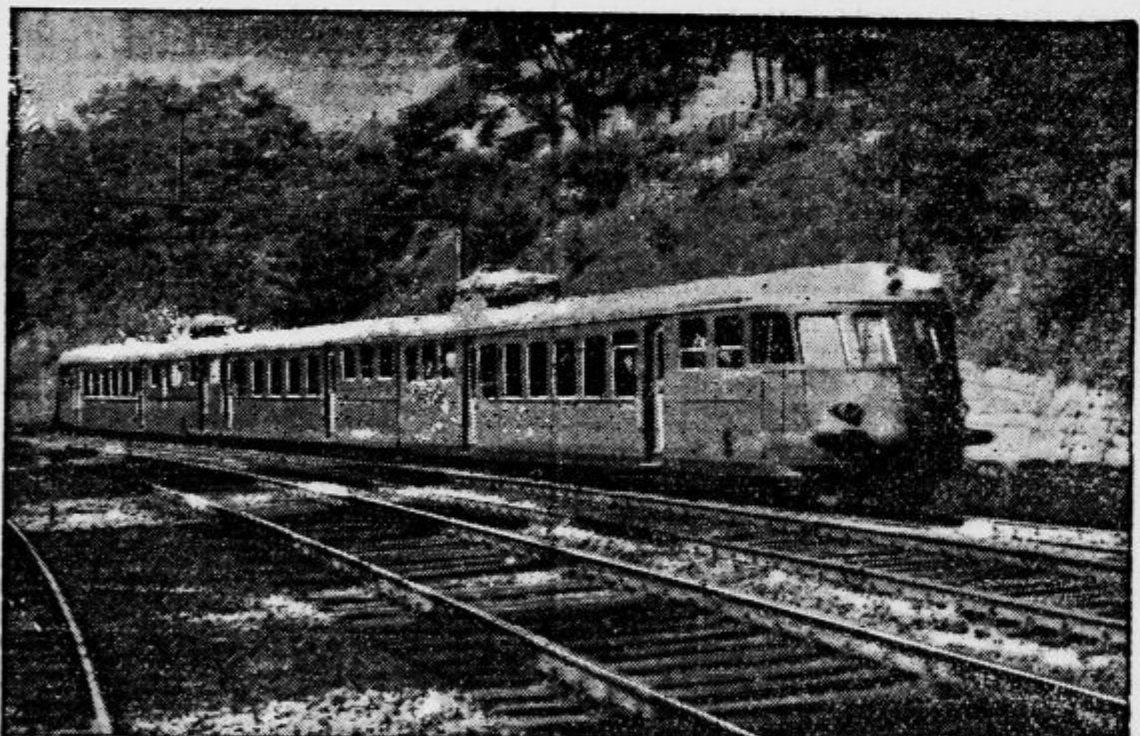
Naslednji dan je Croyer izginil iz Ferneya.

VSAK DAN ENA

»Oprostite, to mizo je zasedel že neki drugi gospod.«
»Dobro, pa mi prinesite drugo mizo.«
(Tidena Tegn)

Lahki vlaki na švicarskih železnica

Še to jesen bodo uvedli na švicarskih železnica lahke vlake, v katerih bo prostora za 214 potnikov in njihovo prtljago. Ti vlaki bodo vozili z brzino 150 km na uro

Sanghaj, mesto nasprotij

Nikjer na svetu nista v kakšnem vele-mestu najmodernejši življenje in prastara tradicija tako med seboj pomešana kakor v Sanghaju. Zvečer žari to ogromno središče v morju svetlobe in svetlobne reklame so tako bajne, kakor nikjer drugje na Daljnem vzhodu. Poldrug milijon Kitajcev živi sicer

v ozkih ulicah

pravega kitajskega mesta, toda pred njim se razprostira proti široki reki Hoangpoju evropsko mesto, ki je bilo še v sredini prejšnjega stoletja močvirje in se košati danes v sijaju najmodernejšega vele mesta. Zgradbe ob »Bundu«, glavni cesti, so trgovske palače in mnoge med njimi prava

čuda iz granita in brona.

Stare kitajske trgovine so s svojimi izrezljanimi in pozlačenimi pročelji skoraj izginile, toda na svetlih cestah za Bundom, kjer živijo Kitajci, se majo še vedno slikovite svetilke in pestre zastave. Tu so seveda tudi nove kitajske trgovine, blagovnice in kinematografi, ki niso nič drugačni nego v kakšnem evropskem vele mestu. Veliko dirkališče, ki je vodilo še pred malo leti okrog poslovne četrti, leži danes sredi najživahnejše četrti in predstavlja

pravi svetlobni paa,

ki se sveti kakor beli dan, tam, kjer so stoletja gorele samo plamenice in brleče sveče.

Rodnivi se gnetejo tudi množice Kitaj-

cev po glavnih ulicah in ogledujejo z začudenjem blago, ki je razstavljeno v sijajni izložbah. Malo čudno je gledati nasprotje med civiliziranim razkošjem in podedelskimi,

umazanimi in raztrganimi domačini,

ki se temu razkošju boječe divijo. Truš in vrvenje resničnega vele mesta napolnjujeta Sanghaj. Nešteto je kinematografov, ki delajo konkurenco drug drugemu. V listih lahko čitaš poročila o kakšni modni reviji, kjer so kitajske manekenke nastopale pred občinstvom iz Evrope in Kitajcev. Po cestah stoje oboroženi stražniki kakor v Evropi in njih delo ni lahko. Sredi bogastva in modernega življenja so

zločini na dnevnem redu,

vlomi, umori, ugrabitve otrok. Med tem ko se v vele mestnih hotelih, ki so opremljeni z najmodernejšim komfortom, sestaja publikum iz vsega sveta, se v kitajskem predelu, kjer je mnogo majhnih in velikih pagod, slikovitih kotičkov in nič umazanosti ter smradov kakor v večini kitajskih mest, prebivalstvo giblje dosti tišje. Mnogo je videti tu postav, ki so

ogrnjene v kitajsko svilo.

A tu so tudi neštete tajne družbe, v katerih se zbirajo nezadovoljniji vseh vrst. Sanghaj slovi tudi po svojem mrzličnem počnem življenju in po svojih velikanskih

Prav takoskrbno
kakor v starih časih

Kaj je važno za uspeh inserata

Inserenti se pogosto pritožujejo, da njihovi oglasi nimajo pravega uspeha, ali pa da dobiček, ki ga eventualno prinašajo, ne odtehta stroškov. Mnogi so tudi mnenja, da morejo uspešno inserirati le velike trditve, ki lahko žrtvujejo v to svrhu ogromne vsote.

Ni namen teh vrstic dokazovati vrednosti novinskega inserata z izkušnjami posameznih inserentov, ki so s pomočjo reklame dosegli zavidljive uspehe. Le opozoriti hočemo one, ki se za stvar zanimajo, na okolnosti, ki so bistveno važne za uspeh.

Samo inseriranje še ne prinese uspeha, če inserat ni dobro sestavljen in če ne vpliva psihološko na kupca. Tu je predvsem važno besedilo. Kako se pogosto inserenti trudijo povdarjati, da je njihovo blago »najcenejše in obenem najboljšo«, da prodajajo po »neverjetno znižanih cenah« ali pa ponujajo blago »skoro zastoj« in vendar nimajo pravega uspeha.

Oglas mora biti

prepričevalen

Zakaj? Ker njihova reklama ni prepričevalna. Nič ne more toliko škodovati reklami, kakor pretiravanje, zlasti še, če se tako pretiravanje ponavlja v isti obliki leto za leto. Prav zaradi tega poudarjajo reklamni strokovnjaki vedno znova, da pretiravanje reklame le škoduje, ker pri čitateljih ne učinkuje in večkrat celo ustvarja nezaupanje.

Pogosto prinašajo najboljše uspehe časopisni inserati, ki so sicer okusni in na pogled lepi, v ostalem pa so prav priprosti. Sugestivna moč reklame je tem večja, čim bolj je besedilo logično in razumljivo in čim manj stopa v ospredje namen reklame. Besedilo mora vzbuditi pri čitatelju zaupanje in simpatijo za trdiko ali za predmet, ki ga trdika ponuja, ne sme biti vsiljivo, skratka: zadeti je treba pravi ton. Največ uspeha ima priprosta in stvarna ponudba. Namen inserata ne sme biti samo ta, da se kupec privabi, kajti za trajen uspeh je predvsem odločilno, da kupec dobi tudi ono, kar pričakuje na podlagi inserata; v nasprotnem primeru ga dotična trdika s ponovnimi inserati ne bo več pridobila. Prav zato je pretiravanje v re-

klamni zlasti za predmete, ki jih hočemo trajno uvesti na trg, ali za trditve, ki si hočejo trajno pridobiti odjemalce, naravnost škodljivo in se uspeh nadaljnjega inseriranja zmanjšuje, namesto da bi se dvigal.

Reklamni strokovnjak Domizlaff navaja v tej zvezi razliko med uspehom, ki sta ga dosegla klasična govornika Cicero in Demosten Kadar je govoril Cicero, je bila množica navdušena, tako je znal lepo govoriti. Ko pa je govoril Demosten so poslušalci odobraval predvsem misli, ki jih je izražal. Cicero je navduševal množico le z lepo besedo, Demosten pa je govoril preprosto in jasno, zato pa je s svojimi argumenti prodrl v srca poslušalcev. Enako je tudi z inserati, s katerimi se obračamo do množice čitateljev. Ni samo važno, da je oglas lep in da vzbuja pozornost, še bolj je važno, da upliva prepričevalno.

Sestavljanje oglasov je v resnici umetnost. Velika podjetja, ki žrtvujejo mnogo za reklamo, imajo pogosto svoje posebne reklamne strokovnjake, ali pa prepustijo sestavljanje inseratov reklamnim svetovalcem. Poizkusi, ki jih delajo taka podjetja s posameznimi oblikami oglasov, so prinesli presenetljive rezultate.

Neka švicarska trdika, ki izdeluje barve in lake, je istočasno objavila 2 slična oglasa, od katerih je imel prvi priprost naslov »Uporabljajte barvo X« za pomladno pleskanje, drugi pa bolj vznesen naslov »Dajte vaši hiši zadnji sijaj«. Oba oglasa sta bila opremljena s kuponi. Oglas s priprostim naslovom pa je prinesel dvojno število naročil, kakor drugi oglas. Neka nemška trdika pa je za svoj izdelek postavila celo vrsto podobnih oglasov, ki so se razlikovali le v besedilu glavne masne tiskane vrstice. Čeprav so bile razlike na prvi pogled malenkostne, je vendar oglas z besedilom, ki je bilo najbolj prepričevalno, prinesel 20 krat večji odziv, kakor oni oglas iz te serije, ki se je izkazal kot najslabši.

Seveda si ne more vsak inserent najeti reklamnega strokovnjaka za svoje oglase, Trgovci in podjetniki, ki sam sestavljajo svoje oglase, mora zaradi tega sam dobro pretehtati, kako bo sestavil besedilo, da bo učinkovito in prepričevalno.

GALERIJA SLAVNIH OPTIMISTOV

TOMAŽ BATA

Leta 1878. se je rodil v Zimnu na Moravskem Tomaž Bata kot sin velikega čevljarkega mojstra. Iz najskromnejših razmer je ustvaril v teku svojega plodnega življenja podjetje, ki je danes največje to vrste na svetu. Še s 14. letom je pričel pomagati svojemu očetu na ta način, da mu je uspešno prodal čevlje. Ker je hodil le nekaj let v šolo, se je zelo sramoval, da njegove pisave skoro nihče ni znal čitati. Ko je spoznal, da je za življenja nujno potrebna tudi splošna izobrazba, si je sam skušal nadomestiti ono, kar mu ni dala šola, vmes pa je delal čevlje v očetovi delavnici in jih prodajal.

Kot 18 letni mladenič je ustanovil lastno delavnico z začetnim kapitalom 800 goldinarjev. Sreča pa mu ni bila naklonjena. V nekaj letih so njegovi dolgovci narasli na 8000 goldinarjev in upniki so ga hoteli pognati v konkurz. Spoznal je, kako nevarno je delati dolgovne in je sklenil, da se bo dolgov izogibal vse svoje življenje, tega svojega sklepa se je resnično tudi držal. Do konkurza ni prišlo, ker so upniki spoznali delavnost in energijo mladega podjetnika. V resnici je mlademu Tomažu Bati uspelo, da je v dveh letih odplačal vse svoje dolgovce. Kot 20 letni mladenič si je že opremil veliko delavnico, ki je bila 20 m dolga in 10 m široka. Vodstvo podjetja je začel prepustiti svojemu bratu, sam pa se je s prištejenim denarjem odpeljal v Ameriko. Na pot je vzel tudi svoje najboljše pomočnike. Da bi proučil ameriški način produkcije, je sam vstopil kot delavec v razne velike tvornice čevljev. Spoznal je takoj velik pomen delitve dela v industrijski produkciji in je sklenil, da po svojem povratku tehnično in poslovno »amerikanizira« svoje podjetje. Predvsem pa je v Ameriki spoznal moč moderne reklame, ki mu je pozneje največ pripomogla k bresprimernemu uspehu. Še leta 1914 je produciral dnevno 2000 parov čevljev. Zadnja leta pred svetovno gospodarsko krizo pa se je njegova produkcija že približala količini 100.000 parov na dan.

Ko je izbruhnila svetovna vojna, se je z vso naglico napotil naravnost na Dunaj. Zlin takrat še ni imel direktne zveze in v Otrokovcih je zamudil osebni vlak. Naročil je vozača, da ga za ceno konja pravočasno pripelje do postaje, kjer se ustavlja dunajski brzi vlak. Konjem so že pojemale moči, ko je dosegel železniško postajo, preplezal je železniški nasip in slesel na nasprotni strani v vlak. Na Dunaju pa ni odnehal, dokler ni dobil naročila za 50.000 parov čevljev.

Po vojni je šlo še v hitrejšem tempu. Železnica in avto sta mu bila prepotna, zato si je gradil hangarje in kupil letala. Odslej se je vozil samo v letalu, s katerim je potoval celo v Indijo, da obišče svoje inozemske postojanke. Njegovi iznajdljivosti je pripisati, da Bataovo podjetje tudi v teku svetovne gospodarske krize niso mnogo trpelo. Nasprotno, po kratkem zastoju se je njegovo podjetje pričelo nadalje širiti. Njegova rodna vas se je medtem spremenila v mesto z ogromnimi tvornicami zgradbami, ki jim ni primera na svetu. Ni se pa zadovoljil s tem, da širi svoje podjetje in da prodaja čevlje tudi v najoddaljenejših deželah, pričel je tudi ustanavljati slična podjetja v raznih drugih državah. Naglica, s katero je hotel vse sam opraviti, je bila končno usodna za njega samega. Dne 12. julija 1932 je hotel zgodaj zjutraj s svojim letalom odpotovati v Švicco, da organizira tam novo tvornico. Letalo s katerim je startal, pa je kmalu po odhodu padlo z višine 700 m na tla in se razbilo. Pod ruševinami je našel smrt tudi Tomaž Bata, njegovo podjetje pa se dalje razvija po preizkušeni načelih svojega ustanovitelja.

ZGLEDUJTE SE NA TEM PRIMERU

Tomaž Bata je bil mož, ki je dobro pretehtal vsak svoj korak, ko pa je spoznal, kaj mora storiti, je z jekleno energijo in z nepornim zaupanjem delal na tem, da uresniči svoj sklep. Ni poznal ovir in težkoč. Do konca svojega življenja pa je ostal zvest svojemu načelu, da pomeni dobra reklama polovico uspeha.

Produceati in trgovci! Izkoristite tudi vi sedanjí trenotek, ko se pričena v našem gospodarskem življenju obračati na bolje in ko se vam nudi možnost za razvoj in napredek. Storitve nekaj, da se poveča vaš promet, da se bo govorilo o vašem podjetju, o vaših protivodih, kajti komentar ne kupuje od onega, o katerem nič ne čuje — skratka: INERIRAJTE. Izkoristite možnost za uspešno inseriranje, ki vam jo v največji meri nudi naš list. Kdor pa misli, da lahko živi od slave preteklosti, naj se sveda, kako hitro mine vsaka slava.

Pomen posameznih oblik reklame

Desetletne izkušnje moderne reklame so pokazale, da z nobenim drugim reklamnim sredstvom ni mogoče doseči takih uspehov kakor s časopisno reklamo. V zadnjih letih so razni reklamni strokovnjaki skušali propagirati, da bi se inserenti v večji meri posluževali tudi drugih načinov reklame, zlasti v obliki reklamnih pisem, prospektov in plakotov. Danes pa se vsi zopet vračajo k preiskovanemu sredstvu časopisne reklame. Ugodni reklamni strokovnjak Blich posveča v svoji knjigi o reklamni časopisnemu inseratu 117 strani, prospektu 40 strani in reklamnemu pismu le 14 vrst. V strokovni literaturi pa čitamo pogosto podatke velikih podjetij, ki kažejo, da žrtvujejo veliki inserenti 60—85% vseh izdatkov samo za časopisno reklamo. Ni pa samo važno, da se inserent poslužuje časopisne reklame, važno je tudi, v kakšnih listih inserira. V Sloveniji sami imamo na stotine periodičnih tiskovin in ne moremo zahtevati od inserenta, da se spozna v tej množici listov.

Naklada lista

in krog čitateljev

Predvsem je seveda važna višina naklade lista, v katerem inseriramo. Tu pa se že pričnajo težkoče. Ker si inserent ne more ustvariti pravilne sodbe o tem, kolikšna je naklada posameznega lista. V Nemčiji so pred leti predlagali, da mora

vsak dnevnik v vsaki številki objaviti oblatveno overovljeno povprečno naklado zadnjega časa. Tak predpis bi tudi pri nas olajšal inserentu odločitev o tem, kje naj inserira. Kakor pa se zdi, smo od tega še zelo daleč. Tudi v mnogih drugih naprednih državah ni bolje. Švicarski reklamni strokovnjak Staehlin se pritožuje, kako težko je točno zvedeti naklado posameznega lista. Uprave nekaterih listov načelno ne dajejo o tem nikakih informacij, druge pa zopet navajajo fantastične številke in ne dopuščajo nobene kontrole. Pogosto se dogaja, da operirajo posamezni listi z notarsko overovljenimi številkami, ki pa se nanašajo le na kako posebno številko, ki so jo zaradi propagande in notarske kontrole tiskali v neprimerno večji nakladi. Take ugotovitve, ki jih ni mogoče kontrolirati, nimajo za inserenta mnogo pomena, ker je zanj važna le višina povprečne naklade, ne pa višina naklade posamezne specialne številke.

Reklamne vrednosti posameznega lista pa ni presojati samo po višini naklade, temveč je enako važno, komu je list namenjen in kdo ga čita. Jasno je, da inserent, ki hoče prodati kmetijsko orodje, ne bo inseriral v kakem modnem listu. Prav tako nima smisla inserirati v listu, ki je namenjen kmetovalcem, če gre za predmet, ki ga kupuje predvsem mestno prebivalstvo. Zato naj vsak inserent, preden se odloči za inseriranje, dobro pretehta, kakšnim slojem prebivalstva je namenjen list, s katerim hoče inserirati.

Nagradno glasovanje za naše čitatelje

Sestavljanje dobrih in uspešnih oglasov ni lahka stvar. Pogosto imajo na videz dobro sestavljeni oglasi le malo uspeha, ker na čitatelja ne učinkujejo. Obratno pa imajo večkrat enostavni oglasi s prepričevalnim besedilom prav lep odziv in prinašajo uspehe inserentom.

Čitatelji nai sodijo o učinkovitosti reklame

Da jim omogočimo izreči svojo sodbo in da na drugi strani pomagamo našim inserentom spoznavati, kakšni oglasi imajo pri čitateljih najboljši psihološki odziv, smo se odločili, da priredimo prihodnjo nedeljo (5. septembra) za časa novinarske razstave na velesejnu

tekmo za najlepši in najučinkovitejši oglas

Tekmovali bodo naši inserenti, nagrade pa bodo dobili naši čitatelji in naše čitateljice.

Glasovali bodo za najboljši oglas na ta način, da bodo navedli, kateri oglas se jim bo zdel najbolj posrečen. Vrh tega bodo lahko ugibali, koliko čitateljev bo glasovalo za dotični oglas. V prihodnji nedeljski številki to je 5. septembra, bomo poleg drugih nagrad razpisali

nagrade po 1000, 500, 300 in 200 Din.

Za pridobitev nagrade bodo prišli v poštev le glasovalci za inserat, ki bo dobil največje število glasov. Izmed njih pa bodo prejeli nagrade oni, ki bodo najboljše ugnili število oddanih glasov za dotični oglas. Žrebanja ne bo in bo torej vsak sam svoje sreče kovač. Glasovanja se bo lahko udeležil vsak čitatelj (ne samo naročnik), ki bo v prihodnji nedeljski številki „Jutra“ izrezal kupon in ga izpolnjenega poslal naši upravi „Jutra“.

Našim inserentom se za prihodnjo nedeljo nudi najboljša prilika, da se udeležijo tekme za najboljši in najučinkovitejši oglas. Pa ne samo to! Ker bodo desetstisoči čitateljev pazno čitali oglasni del »Jutra«, bo imel vsak oglas v tej številki za inserenta dvojno ali trojno vrednost. Zato ne zamudite ugodne prilike. Vse naše inserente pa prosimo, naj nam čimprej pošljejo svoje oglase, da jih bomo lahko skrbno, točno in lepo postavili.

CENE MALIM OGLASOM

Pe 50 par za besede, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo eni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in šifro za enkratno objavo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se računajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifro na prilagajate znamki L. a. če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, enotno jih je vnositi v pisnu obremen s naročilom, ali pa po poštni polovnici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se računa k zgornj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičjoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelak »Jutra«, Ljubljana.

Kampa, kam?

Boveda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Danes na Komarjevo

val v restavraciji »Gorenjski kolodvor« igra izjemna godba Šramcl. 21640-18

Danes vsi

na veselo domačo zabavo v gostilni k Panju, Vegovalni ul. 10. Se priporoča gostilničar Tone Huz. 21598-18

Na komarju

val v šiško na piklo, bobe in potičko. Se priporoča gostilničar »pri Raci«. 21494-18

Danes pa si v Šiško

k Prostetičarju kjer priredijo Strojarski gasilski četa Ljubljana VII. Šiška veliko vrtno veselilo. Godba, ples, srečolov, sekanje komarja itd. 21600-18

Danes k Kramarju

na Dolenjsko cesto. Najboljša vina, izborna kuhinja in prašiček na ražnju vas bodo spravili v razpoloženje. 21619-18

Kam pa kam?

Danes vsi v Šiško na koncert na dobro kuhinjo in plačilo po najnižji ceni. Se priporoča gostilničar Reinholdhaus. 21639-18

Komarjevo nedeljo

boete najbolje sproščati v gostilni »Dalmacija«, kjer se vrši veselica s plesom. Nudimo pristna dalmatinska vina, pečeno ovdike, čevapčice in razne druge specialitete. Se priporoča Ivan LACAN. 21568-18

Pozor!

Vijudno vabim cenje ne gošte na veseljem k dobri kapljici. Izbrana vina, mizna in topla ječila ob najboljši postrežbi bodo zadovoljila vsa koga. — Se priporoča Benka in Anton Velkavrh. 21486-18

Prehrana

Otroka

sprejem v oskrbo 10.000 Din. Na otroka se preplaše takoj polovica po postreži. Nasl. v vseh poslovalnicah Jutra. 21398-14

G. Th. Rothman:

VRTISMRČEK in ŠILONOSKA

Nove pustolovščine

95

Glej, na mojo vero, da gre tamle gospodična Sivka, ki sem pri nji guli šolske klopi, in vodi svojo mladino na izprehod! Vsi stopajo lepo po dva in dva. Menda me gospodična Sivka več ne pozna, ali se pa vsaj dela, kakor da ne bi, ker je doživela z menoj tako malo veselja!

96

Mirno spustim procesijo mimo sebe. Zadnji se mi približa Golorepek. Saj ga že poznam. Neumen je kakor buča, vsak razred mora ponavljati. Zato ima pa tem več muh v glavi! In sam jeza ga je! »Glej, glej,« vzkligne, »Vrtismrček je postal pleskar! Ta je pa lepale!

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

96

Službo dobi

Boveda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pridno dekle

zanesljivo in pošteno ki se razume na gostilniški posle, sprejme takoj Josip Omahen, Dolenjska c. 35. 20786-1

Brivski in damski

frizerski salon dobro vpeljan, radi bolzni prodaj ali oddam v našem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Starost«. 21586-1

Pisarniško

začetnico sprejem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljubljanka«. 21595-1

Poslovodjo

za realistično pisarno v Ljubljani in Mariboru s primerno gotovino proti delitvi zaslužka sprejme takoj Posredovalnica Maribor Aleksandrova c. št. 33. 21380-1

Prodajalka

prvovrstno moč potrebuje industrija za delavski konzum. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Konzum«. 21258-1

Krojaškega

zmožnega fina moškega in damskega dela takoj sprejme Slak Boštajn. 21275-1

Frizerko

veščo vodno in železno ondulacije, sprejme takoj renomiran salon v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Šifro »September 899«. 21405-1

Sprejem služkinje

pridno in pošteno, staro nad 20 let. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Delovna«. 21360-1

Kino - operaterja

dobrega, iščemo za takoj s izpitom kot na mestnino do 30. oktobra. Stanovanje, hrana, mesečna plača. Ponudbe z zahtevki plače in prepiš spričeval na ogl. odd. Jutra pod »Kopalski kino«. 21259-1

Brivski pomočnik

ki je vešč tudi v železni in vodni ondulaciji, dobi stalno mesto. Ivo Torčič, frizer v Bohinjski Bistrici. 21359-1

2 soboslikarska in

plesk. pomočnika sprejme takoj Urban Viktor, Jesenice, Gosposvetška c. 32. 21253-1

Frizerko

dobro moč, sprejme — Jernej Ladišavl, frizer, Kranj. 21224-1

Več trgovskih

pomočnikov modno in galanterijske stroke sprejme trgovska hiša. Reflektira se samo na izvrševanje moči. Tozadnje ponudbe pod »Strokovno izobrazbo 906« na ogl. odd. Jutra. 20618-1

Izvežbano

blagajničarko s znanjem knjigovodstva sprejme veletrgovina izven Ljubljane. Ponudbe na ogl. odd. Jutra s navedbo sedanjega službovanja pod »Blagajničarka«. 20619-1

Sofer

mehanič, s 2letno prakso in kaveljo 3000 Din, dobi mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Šifro »Samostojen sofer«. 21399-1

16—18letno dekle

priključno iščem k enoletnemu otroku za dopolnilsko ura. Naslov v vseh posloval. Jutra. 21310-1

Tehnika ali

tehničarko za izdelavo stavbnih načrtov išče Ing. D. Sečnjak, Pražakova 8-II. Zglasi se je med 10. in 12. uro. 21326-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Sedem mizarstvih

pomočnikov samostojnih za boljša dela (barok) sprejme takoj brata Pango, pohištvo, Trata 15, p. št. Vid nad Ljubljano. 21428-1

Prvovrstna

kuharica vitljuna s znanjem nemščine, k zdravniku, za trgovaško hišo na delovni, natakario, dekleta za vse hišne dela. Dobi do 1000 Din. Brez posredovalnice. Dobi prenočišče. 21622-1

Zdravo dekle

mlado, pošteno in čisto, iščem. Znanje mora biti lepo čistiti, prati perilo in nekaj kuhati. Plača po dogovoru. Nastop s 1. septembrom. Naslov v vseh posloval. Jutra. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Kuharico

za boljšo gostilno na delovni sprejem takoj. Naslov v poslovalnici Jutra v Mariboru. 21377-1

Mlinarski pomočnik

samski, pošten in zanesljiv do 35 let star dobi takoj službo v umetnem valjenem mlinu okolice Maribora. — Ponudbe na pod. Jutra Maribor pod »Mlinarski pomočnik«. 21669-1

Kuharica

ki opravlja tudi druga hišna dela se sprejme takoj ali pozneje. Pon. na Vera Loeffler, Celje, Kolenčeva ulica 4. 21679-1

Krojaškega

pomočnika sprejem za stalno delo. Franjo Globovnik, Studenci pri Mariboru, Aleksandrova c. 45. 21673-1

Likarico, pletiljo

in šiviljo za pletenine na dom, sprejem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21573-1

Čevljarstva

pomočnika za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Čevljarstva

pomočnika za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Čevljarstva

pomočnika za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Čevljarstva

pomočnika za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Čevljarstva

pomočnika za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Čevljarstva

pomočnika za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Čevljarstva

pomočnika za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Čevljarstva

pomočnika za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Čevljarstva

pomočnika za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Čevljarstva

pomočnika za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Čevljarstva

pomočnika za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Čevljarstva

pomočnika za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Čevljarstva

pomočnika za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

e slavnosti arizu

nik, stoji v znamenju veličastnega izraza so Najmodernejši tehniki inženirskih in hidravličnih raziskav so našle k tesnemu sodelovanju glasbenikov in pesnikov. Vse pogosto, svetlobne glasbe, ki so prinesle največje senzacije pa so bile v tistih krajih, v katerih se ljudje niso mogli spojit po svoje, spajajo v eno celoto v močnejši in močnejši leti še nihče ni mogel.

...pravo svetlobno prizor
ko uresničuje te prav
njem sijaju.

...prajo biti naprave, ki
bleščeče svetlobne in
posebno velikopotezne.
deluje 144 fontan, ki
sope 8 metrov visoko;
svetljeno vodo 20 met
daljnih 15 skupin fon
ne sile te svetlobne
na razpolago okrog 250
delovanje in sicer za

električne energije. Te slavnosti, ki so nastale so bili naprošeni skladatelji, da objavijo in pesniki, da bodo uglasbeni izpolnijo. razstave, tvori se katerem se odigrava nosti luči, glasbe in tro-mehanični poti tako ob istem času pro-

oni in barvni prizori
orkestracija ves sijaj,
želimo.
godovini združujejo v
in glasba; ustvarjajo
in bežne arhitekture
barvnih efektov, in
ta pravljica lepota
ori in orkestri nepo-
..

ZAHTEVAJTE
BESPLATNI PODUČNI
CENIK
NAJPOPLIJEŠIH
KLASIFIKACIJA

Ženitve.

Intelligenten gospod
28 letu, v zakonu ne-
nečen si želi znanja s po-
čeno ali vdovo, kateri je
po diskretnosti. Ponudbe
polnini naslovom in po
gli sliko poslati na ogl.
id. Jutra pod »Strogo
skretno«.

21643-25

36letni samec
a deželi, išče zaradi
revzema trgovine od
reviz. trošku nabe-

...sebi primerno drugo z nekaj gotovine. Miska se na zahtevo vrne. Ponudbe na oglaš. odd. Jutra pod »Srečna bodočnost 888«.

21278-25

mlada obrtnika
...dežele želita poročiti gospodični, ki imata nekaj premoženja, zaradi povečanja obrti. Zaradi vsne ponudbe s silko, se vrne. Plamene ponudbe na oglaš. odd. Jutra pod »Srečna bodočnost 888«.

21276-25

Gospodična

letna, trgovsko naob-
žena, s 70.000 Din go-
vine se želi poročiti z
snim in solidnim go-
dom v stalni, predst-
vo državnih, boljše su-
bi. Dopise na ogli. odd-
tra pod »Srečna bo-
čnost«.

21496-25

Mlad trgovec

let star, želi poroči-

Posestnik
 1. Stavb in zemljišč
 2. Ljubljani, star 55 let,
 3. se poročil s sloven-
 4. sko damo, primernih
 5. let, z nekaj stotisoč din-
 6. iri. Informacije pod
 7. dovoljnost, ne od-
 8. ...

Plada gospodična
stalno službo, bi se po-
mila z gospodom do 30
Prednost rezni na-
pljenci. Samo resne po-
bitbe na podr. Jutra Ma-
bor pod »Srečen zakone.
21671-25

Prispela je nova partija!

STROJI: »VERITAS«, »TITAN«, in »VIKTORIA« s okroglim čolnikom, šiva in veže naprej in nazaj, cena z glavo navgor din 1.500.—, kabineta din 1.750.—

KOLESA

DVOKOLESA »MIELE«, »MERKUR«, »BRENNABOR« s prostim tekom in zavoro, moška, ženska in dirkalna kompletna din 750.—

PISALNI

STROJI, masivni, prenosljivi, v elegantnem kovčegu s 80 znaki črk v cirilici ali latinici, cena din 1.350.—

RADIO

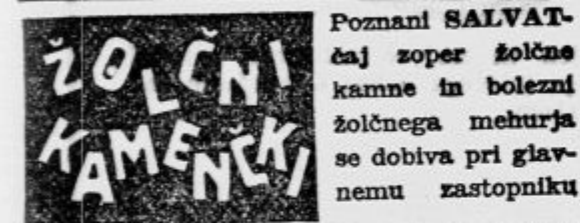
APARATE, »NORDMARK« eleganten na vse valovne dolžine, cena din 2.500.—

Možno tudi na obroke. Naplaziš din 100.— se ima poslati obremen s naročilom. Mesečni odplačevalni obroki za radio, pisalne stroje in dvokolesa din 100.—, za šivalne stroje din 150.—. Za blago, ki vas zanima, zahtevajte ilustriran cenik.

Vse blago je poredka znamenitih nemških tovarov, kupljeno in plačano (v kliringu) v zameno na naše jugoslovanske pridelke, zato je tako poceni. Zahtevajte zastopnike in posredovalce!

»MERKUR-ZAVOD«

Beograd, Pašičeva 2, pošta. preb. 800, telefon 28-021. Račun pri Poštni hranilnici, Beograd br. 57682.

Poznamo SALVAT-čaj zoper žolčne kamne in bolezn žolčnega mehurja se dobiva pri glavnemu zastopniku lekarni pri Sv. IVANU, Zagreb, Kaptol 17. Prospekte o zdravljenju pošljemo zastopni. Ogl. reg. B. br. 27870

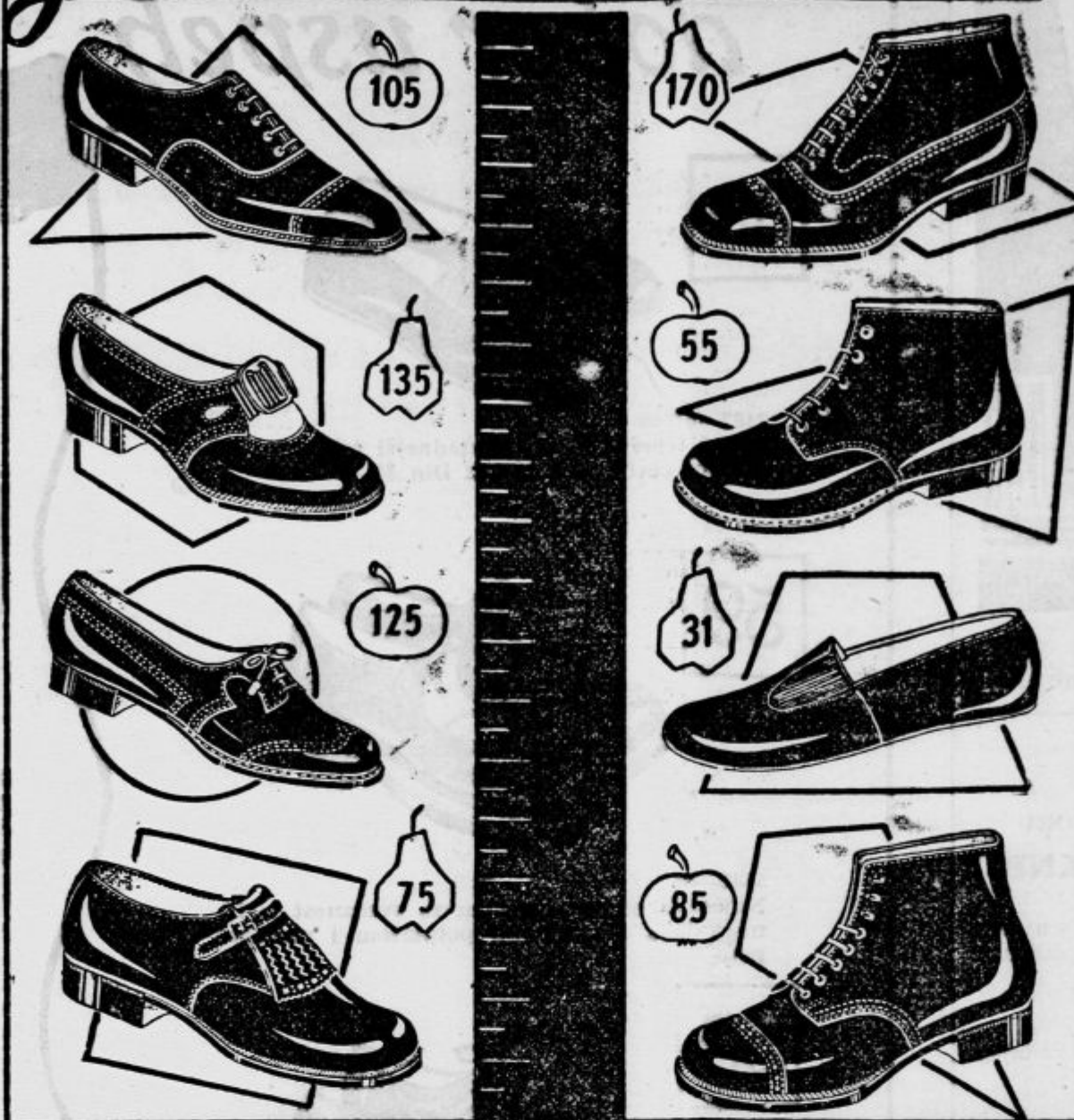
»DURLIN« emajl

kraj lakov, dobite ga v vseh barvah. Krije z enkratno prevleko, suši popolnoma v 6 urah in je trajen. Zahtevajte prospekte pri

BARVE-LAKI

HAFNER RUDOLF, Ljubljana, Miklošičeva c. 36 in Celovška c. 61. Tel. 35-65. 6235

za celo šolsko leto

Peko

Sončne opekline, rdeča, rashava in razpokana koža,

tu Solea-krema takoj pomaga. Skoraj v hipu izgine opeklost, koža postane zopet nežna in mehka, razpokline se že po nekaj urah popravijo in po enem ali dveh dneh redno Solea-kožo nege popolnoma pozdravijo.

Koža dobiva s Solea kremo novega hraniiva, kolosterina, ki jo krepi, pronikne globoko v nevidne kožne odprtine in vendar — kako zelo se ta učinek še poveča s Solea milom, ki vsebuje aktivni lecitin!

To izredno blago milo s nežnim, trajnim vonjem in obilno, smetanasto peno, poživlja obkroži, skrbi za močno dihanje kože in tvori idealno dopolnilo k Solea kremi. Solea-kolosterin in Solea-lecitin, to pomeni trajno mlado, čudovito svežo, elastično in dobro prekrvljeno kožo!

GLASBILA

Violine - Šolske 63.
Gitare 120.—
Mandoline ... 80.—
Harmonike
slovitih znamk

IZREDNO POCENI!

MODIC

Pasaža Nebotičnika

Na hribih — na morju,

na jutra, potovanja in vožnje po vodi je SUPER IKONTA 6x6 Val stalni spremeljevalec in vam nudi vse, kar vam radosti srce. Svetlobna jakost Zeiss Tessara do 12,8 vezna s daljnosežnim Comper Rapid-zaklopka do 1/400 dela sekunde; zaščita naprave, ki izključuje dvojno ovetljevanje ene slike. Prožilica na obodu kamere. To so najbistvenije odlike SUPER IKONTA 6x6 trdnice ZEISS IKON.

Prospekte in poslušni v vsaki boljši fotografski vidi v državi in pri glavnom zastopniku trdnice M. Pavlovića, Beograd, M. Draškovića 9, poštni pretinac 411.

Nova modna trgovina

Cenj. občinstvu najvidnejše naznanjam, da sem otvoril v soboto, dne 28. t. m.

na Aleksandrovi cesti št. 9

MODNO TRGOVINO

Z dolgoletno prakso, kot nastavljenec pri trdnici Jakob Lah, Glavni trg, sem si pridobil popolno izkušnjo, tako da bom cenjenim odjemalcem s točno postrežbo in nizkimi cenami v stanu nuditi PRVOVRSTNO BLAGO.

Za cenjeni obisk se priporoča

Avgust Hedžet,

MODNA TRGOVINA

MARIBOR, Aleksandrova c. 9

Obvestilo.

Gg. CVETKO MILAN in SAJEVIC IVAN

nista več upravičena sklepati kakoršnihkoli poslov za Vzajemno zavarovalnico v Ljubljani, niti nista upravičena inkasirati kakoršnihkoli zneskov na njen račun.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani.

OTVORITEV KAVARNE IN RESTAVRACIJE

Čast mi je viječno vabiti na otvoritev kavarne in restavracije, ki bo v sredo 1. septembra zvečer v popolnoma prenovljenih in moderno urejenih spodnjih prostorih Narodne čitalnice v Kamniku.

Postregel bom s prvovrstno pijačo, kakor tudi s raznovrstnimi toplimi in mrzlimi jedmi. Za zabavo bo skrbel znani »Ottalinski jazz«.

Udeležite se otvoritvenega večera, priporočam se Vam pa tudi še za naprej, saj Vam je gotovo znano, da sem kot najemnik hotela »Jelen« in »Stara pošta« v Kranju in hotela »Lončar« v Trzinu nudil najboljšo postrežbo.

JANKO BLAGNE, Kamnik

Točno plačaj »Jutru« naročnino varuj svojem zavarovalnino!

Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani

javlja, da OBREŠTUJE VSE NA NOVO VLOŽENE VLOGE počenši od 1. septembra 1937 dalje

po 3% odstotke

vezane po dogovoru. Podeljuje kratkoročna posojila, proti zadržanju na službene prejemke ter proti poroštvo.

Stavbeni material

izolacije vseh vrst, heraklith, keramika, šamot, mavec, cevi, beli cement, se kupi najceneje pri

»Material« Ljubljana, Tyrševa 36 a

Inserirajte v »Jutru«!

Blago za

tapeciranje SEVERJU, Marijin trg 2.

†

Umrta nam je naša dobra žena, draga in zata sestra, teta in svakinja, gospa

Marica Hošič, roj. Humski
soproga ravnatelja v pokoju

Pogreb bo v ponedeljek, dne 30. avgusta ob 16. uri iz mestne mrtvašnice na frančiškansko pokopališče na Pobrežju.

Maribor, Ljubljana, Zagreb, Celovec, dne 28. avgusta 1937.

Zalujoče rodbine:

HOŠIČ, HUMSKI, MENČIČ, VIOLIČ in HUBNER.

Dražba

glavne pošte v Ljubljani 4,5 km. V neposredni sosesčini se nahaja pošta, občina, žandarmerija in šola. Zelo dobre avtobusne in železniške zveze, priljubljena izletna točka Ljubljancem, do kopališča ob Savi 3 minute.

Zelo prikladno za gostilničarja, vinskega trgovca, veleposestnika, pa tudi kot počitniška in izletna vila. Cenilna vrednost cca Din 430.000.—, najmanjši ponudek cca Din 268.000.—. Kupec lahko prevzame hipoteko za cca Din 100.000.—.

Vse informacije daje DR. MOJZER, odvetnik v Ljubljani, Masarykova c. 14/II. (poleg kolodvora).

DNE 3. SEPTEMBRA OB 9. URI se vrši pri sreskem sodišču v Ljubljani, soba št. 16 javna dražba posestva na Ježici pri Ljubljani. — Poslopje je enonadstropno z mansardo, 8 tujskih sob, kopalnica, 3 gostilniški lokali, velika kuhinja, terasa, gostilniški vrt, 2 veliki kleti, pralnica, shramba i. t. d. V hiši je napeljana elektrika, vodovod in toplovodna naprava za vso hišo. Gospodarsko poslopje obsega hlev, ledenico, kurilnice i. t. d. Za poslopjem je vrt v izmeri cca 1.400 m². Vse poslopje z vrtom je ograjeno z betonsko ograjo. Posestvo leži ob glavni državni cesti Ljubljana-Maribor, od meje ljubljanskega mesta oddaljeno 1,5 km, od ljubljanskega mesta oddaljeno 1,5 km, od ljubljanskega mesta oddaljeno 1,5 km, od ljubljanskega mesta oddaljeno 1,5 km.

Zelo prikladno za gostilničarja, vinskega trgovca, veleposestnika, pa tudi kot počitniška in izletna vila. Cenilna vrednost cca Din 430.000.—, najmanjši ponudek cca Din 268.000.—. Kupec lahko prevzame hipoteko za cca Din 100.000.—.

Vse informacije daje DR. MOJZER, odvetnik v Ljubljani, Masarykova c. 14/II. (poleg kolodvora).

KLISEJE

END IN VECBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

Otroški vozilci

najnovejših modelov

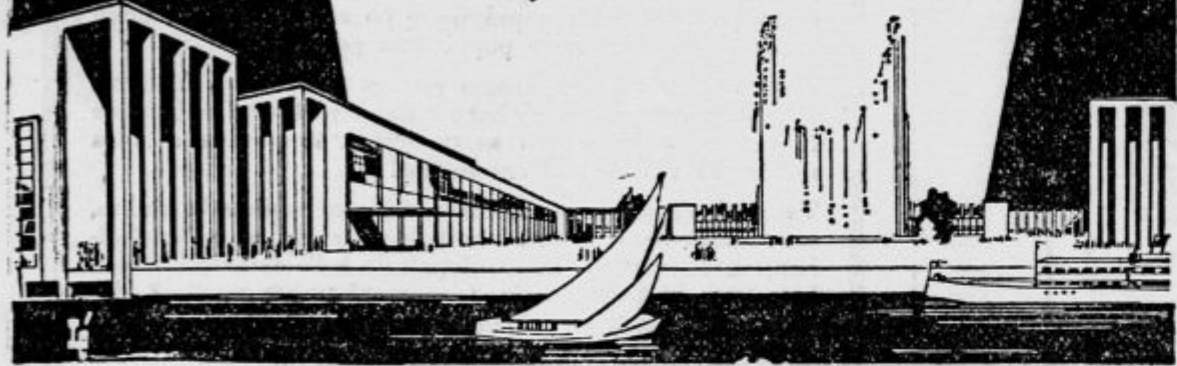
Po zelo nizki ceni! Cenik franko!

TRIBUNA: F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlova c. 2

Podružnica: Maribor, Aleksandrova c. 28.

Düsseldorf

zove na največjo razstavo Nemčije
Schaffendes Volk
in na potovanje k Reni
Od maja do oktobra 1937

60 % popust na nemških državnih železnicah

Pojasnila NEMAČKI SAOBRAČAJNI BIRO BEOGRAD, Knežev spomenik 5

Dunajski velesejem

OD 5. DO 11. SEPTEMBRA 1937.
Tehnični in poljedelski sejem do 12. sept.

Veliki srednjeevropski trg

Razstavljalci iz 20 držav
Kupci . . . iz 72 dežel

Brez potnega vizuma! S sejsko legitimacijo in potnim listom prost prehod čez mejo v Avstrijo. — Madžarski tranzitni vizum se izdaja na podlagi sejske legitimacije na mejli. — Znatne vozne olajšave na jugoslov., madžar. in avstrijskih železnicah, na Dunavu in Jadranskem morju ter zračnem prometu. — Vsakovrstna pojasnila, kakor tudi sejske legitimacije se dobe pri

WIENER MESSE — A. G., Wien VII.

in pri častnih zastopstvih

v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Tyrseva cesta 31;

v Ljubljani: Zveza za tujski promet v Sloveniji (»Putnik«), Tyrseva cesta 1;

v Ljubljani: Zveza za tujski promet v Sloveniji (»Putnik«), podružnica Hotel Miklič, nasproti glavnega kolodvora;

Tujsko prometna zveza »Putnik« Maribor, Celje, Gornja Radgona, št. II, Dravograd in Maribor glavni kolodvor.

Vsled večjega nakupa papirja pred podražitvijo nudi

ŠOLSKÉ ZVEZKE

in druge šolske potrebščine po jako ugodnih cenah

V. BLANKE, tiskarna in papirnica, Ptuj.
Predprodajalci zahtevajte ofert.

VABILO

K REDNEMU OBČNEMU ZBORU
POSOLJILNICE V CERKNICI
r. z. z. n. z.

za 42. upravno leto 1936, ki se vrši v nedeljo 12. septembra 1937 ob 16. uri v zadržni pisarni.

DNEVNI RED:

- 1) Čitanje in odobritev zapisnika o zadnjem občnem zboru.
- 2) Poročilo načelstva.
- 3) Poročilo računskega pregledovalca.
- 4) Čitanje revizijskega poročila.
- 5) Čitanje in odobritev računskega zaključka za leto 1936 in delitev čistega dobička.
- 6) Volitev načelstva.
- 7) Raznotherosti.

OPOMBA: Ako občni zbor ob določeni uri ne bo sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število prisotnih članov.

Člani lahko pregledajo računski zaključek tekom 8 dni pred občnim zborom vsak dan od 8. do 12. ure.

Načelstvo.

Veliko industrijsko podjetje IŠČE učitelja - pedagoga

za odgojo mladih ljudi, ki je izurjen v telovadbi in verziran v novinarstvu.

Pismene ponudbe poslati pod šifro »PEDAGOG« na Publicitas d. d. — Zagreb, Ilica 9.

Dobri čevlji dober uspeh

29

2402—61000
Lahki trpezni in najprikladnejši telovadni in športni čevlji. Vel. 35—42 Din 35.—

59

5842—05
Najboljša obutev otrokom za svečanost iz finega laka z usnjenim potplatom i gumasto peto.

59

5892—64828
Otroški čevlji iz najfinjšega laka z trpežnim usnjenim potplatom in lepim okrasom na vezavo.

69

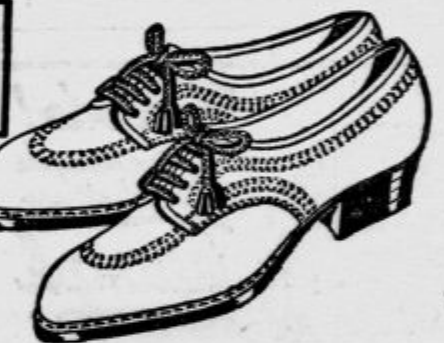
6622—44722
Zelo priljubljen in največ zahtevan otroški čevlji iz finega telečjega boksa s trpežnim usnjenim potplatom.

69

4975—46547
Najprikladnejši dekljski usnjeni čevlji z zaponko preko rista.

89

4624—48
Zelo lepi čevlji iz najfinjšega boksa z najnovjšim okrasom in trpežnim usnjenim potplatom za naše mlade gimnazijalke.

Rata

BREZ VODOVODA!

VESELJE IN VEDROST
ZDRAVJE IN SVEŽOST
so prednosti higienske kopeli.

»FEROLIM«

V MESTIH IN
VASEH, KJER
NI VODOVODA

služi izvrstno »FEROLIM«, patentirana avtomatska peč za kopalnice, ki daje hitro (v 25 minutah) in poceni (za 50 para) toplo kopel.

Minimalna nabavna cena, nikakih instalacijskih stroškov. Prospekte pošilja na željo brezplačno »FEROLIM«, Vinkovci. Dobiva se v vsaki trgovini z železnino ali naravnost pri tvornici »FEROLIM«, Vinkovci.

Proizvodi
»FEROLIM«
Vinkovci.

ZAHVALA

Moj pokojni soprog Križman Emil, šolski upravitelj, ki je bil pri KARITAS zavarovan od leta 1933. za znesek Din 15.000.—, je 4. t. m. umrl na posledicah nezgode. KARITAS mi je v smislu pravi kulantno izplačala dvojno zavarovalno vsoto, kateri znesek mi je v gmojni stiski v izdatno pomoč. Zavarovalnici izrekam iskreno zahvalo in si obenem usojam priporočati vsem pristop k tej koristni in potrebni ustanovi, ki nudi vsakomur možnost solidnega zavarovanja.

HEDVIKA KRIŽMAN, vdova po šol. upr., l. r.
Planina pri Sevnici, 21. avgusta 1937.

Zastopniki in agilni prodajalci, pozor!

Oddajamo za vse večje kraje v Sloveniji komisijsko zastopstvo naših radio aparatov pod izredno ugodnimi pogoji. Ponudbe je poslati na:

RADIO DOBERLET d. z o. z.
LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 8.

INSERIRAJTE
V »JUTRO«

POVREMENA DOBAVA OVOJNOG MATERIJALA.

Središnji ured za osiguranje radnika u Zagrebu održati će dne 15. (srijeda) septembra 1937 u 11 časova u uprskim prostorijama u Zagrebu, Mihanovičeva ul. 3/III prvu javnu ofertalnu licitaciju za povremenu dobavu ovojnog materijala kroz pola godine za mjesne organe Središnjeg ureda za osiguranje radnika.

Ponude taksirane propisno odredbi T. Br. 25 Taksene Tarife Zakona o Taksama valja predati ili poštom dostaviti u zapečenoj kuverti do gore označenog roka Središnjem uredu za osiguranje radnika (: soba broj 305:).

Vrijednost nabavke cca Din 500.000.— kroz pola godine. Kauciju u iznosu od Din 25.000.— za naše državljane, a Din 50.000.— za strane državljane valja položiti ili poštom poslati blagajni Središnjeg ureda za osiguranje radnika (:soba broj 420:) najdalje do 10 časova dana odredjenog za održanje licitacije.

Uslovi licitacije kao i tiskanica »Ponuda« mogu se dobiti besplatno svakog radnog dana za vrijeme uredovnih časova kod Središnjeg ureda za osiguranje radnika (:soba broj 305:). Broj: 36.100/1937 od 13 augusta 1937.

Vse boljša vožnja

s novimi CONTINENTAL gumami ob vsakem času, v mestu ali na cesti, na izletu in poslovnem potovanju. Nove CONTINENTAL gume imajo širši in jačji profil, ki ne polzi, čvrsta in odporna tkiva in zaščito proti segretju. Zato so bolj trpežne, sigurneje vozijo in manj stanejo.

Continental

Jutrov naročnik je zavarovan za 10.000 dinarjev.